

C 452



BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul XXI.

Nr. 187.

Intocmit de

**Horia Petra-Petrescu.**

Editura Asoc. „Astra”, Sibiu, Str. Șaguna 6

**Prețul: 15 Lei.**

# „ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.


Intemeiată în 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:  
**M. S. Regele CAROL II.**

Președinte activ:  
**Vasile Goldiș.**

Vice-președinte:  
**Dr. Gh. Preda.**

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de  
fruntași din toate părțile societății românești.

 **È de datoria fiecărui bun  
Român să sprijinească „Aso-  
cțiașuna“, abonând publicațiile  
ei și inseriindu-se de membru.**

**Taxele de membru sunt următoarele:**

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna . . . . .	Lei 5000—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna . . . . .	„ 1000—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna . . . . .	„ 500—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 50—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10—

C 452  
Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 21-lea.

Nr. 187.

1931.

# Calendarul pentru popor al Asociațiunii

pe anul

## 1932

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Întocmit de

**Horia Petra-Petrescu.**



Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 8.  
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBL. UNIV. CLUJ-SIGETU  
Nr. 3333 -1942

## Casa Domnitoare română.

1. *Maiestatea Sa CAROL II, Rege al României*, născu în 3 Octomvrie 1893 la Castelul Peleş.
2. *Maiestatea Sa ELENA*, fiica Regelui Greciei, născ. în 20 Aprilie 1896 în Atena, căsătorită la 10 Martie 1921.
3. *M. S. MARIA, Regina-Văduvă a României*, Princesă de Britania-mare și Irlanda, născ. la 29 Octomvrie 1875, căsătorită la 10 Ian. 1893 cu Ferdinand, al doilea Rege al României, mort la 20 Iulie 1927.
4. *Marele Voevod de Alba-Iulia MIHAILU*, moștenitor de Tron al României, născut în Cotroceni (București) în 25 Octomvrie 1921.
5. *Principele Nicolae, fratele M. S. Regelui*, născut la 16 Octomvrie 1903.
6. *Principesa Elisaveta*, născută la 29 Septemvrie 1894 căsătorită la 27 Febr. 1921 cu moștenitorul tronului grecesc, Principele *Gheorghe*.
7. *Principesa Mărioara*, născ. la 27 Dec. 1899, căsătorită la 6 Iunie 1922 cu M. S. Regele *Alexandru* al Serbiei.
8. *Principesa Ileana*, născ. la 23 Decemvrie 1908, căsătorită în 26 Iulie 1931 cu arhiducele Anton de Habsburg.
9. *Principele Mircea*, născ. la 21 Decemvrie 1912, mort la 2 Nov. 1918.

---

## Sărbători ale Familiei Regale.

- 3 Octomvrie, *Nașterea M. Sale Regelui Carol II.*
- 21 Maiu, *Onomastica M. Sale Elena.*
- 22 Iulie, *Onomastica M. S. Reginei-Văduve Maria.*
- 25 Octomvrie, *Nașterea Marelui Voevod Mihailu,*  
moștenitorul de Tron.
- 8 Novembre, *Onomastica Marelui Voevod Mihailu.*

## Căpeteniile bisericilor românești din Transilvania.

### 1. Biserica ortodoxă.

Mitropolitele bisericii ortodoxe-române sunt:

1. Mitropolia *Ungro-Vlahiei*, ridicată în anul 1925 la *Patriarhie*, cu reședința în București; 2. Mitropolia *Moldovei și Sucevii*, cu reședința în Iași; 3. Mitropolia *Transilvaniei*, cu reședința în Sibiu; 4. Mitropolia *Bucovinei*, cu reședința în Cernăuți; 5. *Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului*, cu reședința în Chișinău.

Episcopiile sunt: 1. *E. Râmnicului-Noului Severin* cu reședința la *R.-Vâlcea*; 2. *E. Argeșului* cu reședința la *Curtea de Argeș*; 3. *E. Buzăului* cu reședința la *Buzău*; 4. *E. Romanului* cu reședința la *Roman*; 5. *E. Hușilor* cu reședința la *Huși*; 6. *E. Dunării de jos* cu reședința la *Galaji*; 7. *E. Tomisului și Durostorului* cu reședința la *Constanța*; 8. *E. Aradului* cu reședința la *Arad*; 9. *E. Caransebeșului* cu reședința la *Caransebeș*; 10. *E. Vadului, Feleacului și Clujului* cu reședința la *Cluj*; 11. *E. Oradei-Mare* cu reședința la *Oradea-Mare*; 12. *E. Cetății-Albe* cu reședința la *Ismail*; 13. *E. Hotinului* cu reședința la *Bălți*; 14. *Episcopia Oștirii*.

*Patriarh*: Sanctitatea Sa *Dr. Miron Cristea*, București.  
*Mitropolit și arhiepiscop*: Înalt Prea Sf. Sa *Dr. Nicolae Bălan*, Sibiu.

*Episcopi*: Prea Sf. Sa *Traian Bădescu*, Caransebeș.  
Prea Sf. Sa *Roman Ciorogariu*, Oradea.  
Prea Sf. Sa *Nicolae Ivan*, Cluj.  
Prea Sf. Sa *Dr. Grigore Comșa*, Arad.

### 2. Biserica greco-catolică.

Românii uniți sau greco-catolicii au în fruntea bisericii un mitropolit cu titlul „*Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș*” cu reședința la *Blaj*, sub care stau 4 episcopi ș. a. la *Lugoj, Oradea-Mare, Gherla și Satu-Mare*.

*Mitropolit și arhiepiscop*: Înalt Prea Sf. Sa *Dr. Vasile Suciu*, Blaj.

P. S. S. *Dr. Traian Frențiu*, Oradea.

- P. S. S. *Dr. Iuliu Hossu*, Gherla.  
 P. S. S. *Dr. Alexandru Niculescu*, Lugoj.  
 P. S. S. *Dr. A. Russu*, Satu-Mare.

## Sărbători naționale.

(Cu oprire de orice lucru.)

- 24 Ianuarie*: Unirea Principatelor Române (Moldova și Muntenia) 1859.  
*10 Maiu*: Carol I. urcă tronul României (1866). — Proclamarea Independenței României (1877). — Încoronarea întâiului Rege român (1881).  
*Înălțarea Domnului*: Sărbătorirea eroilor morți pentru Patria română.

## Alte sărbători naționale.

(Cu slobozenie la lucru.)

- 15 Maiu*: Proclamarea libertății poporului român la Blaj (1848).  
*27 Martie*: Proclamarea Unirii Basarabiei cu România (1918).  
*28 Noembrie*: Proclamarea Unirii Bucovinei cu România (1918).  
*1 Decembrie*: Proclamarea Unirii Transilvaniei cu România (1918).

## Sărbători legale.

(Cu oprire de orice lucru.)

- Toate Duminicile de peste an.  
 Ziua întâiu și a doua de Paști și de Crăciun.  
 Înălțarea Domnului (Ziua eroilor).  
 1 Ianuarie (Anul Nou).  
 6 Ianuarie (Boboteaza).  
 24 Ianuarie (Unirea Principatelor).  
 23 Aprilie Sf. Gheorghe.  
 1 Maiu, ziua muncii.  
 10 Malu.

## Posturile.

1. Zilele de Mercuri și Vineri. — 2. Ajunul Bobotezei, 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor dela 14 Martie—30 Aprilie. — 4. Postul SS. Apostoli, din 27 până în 28 Iunie. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—14 August. — 6. Tăierea capului S. Ioan, 29 August. — 7. Ziua Crucei, 14 Septembrie. — 8. Postul Crăciunului, 14 Noiembrie—24 Decembrie.

## Cheia Călindarului.

Litera Păscăliei. . .	Șt		Mâna anului . . .	4
Crugul soarelui . . .	20		Temelta lunii . . .	4
Crugul lunii . . .	11			

## Regentul anului.

este *Marte*, planeta a patra, începând dela Soare. După credințele vechi, Marte era zeul războiului sângeros. Deaceea, în anii când Marte ere regentul, se spunea că: „Stăpânește pe mânia, nenoroc aducând oștilor la oaste. Potrivnic pentru ori-eare meșteșug, care se lucrează prin foc. Anul mai mult cu uscăciune decât eu ploaie călduroasă. Gadini și șoareci mulți. Vânt, tunete, arsură, grindină și ape multe stricăcioase. Boale de inimă, friguri, călduri, durere de cap, schimbarea minții“...

## Anotimpurile.

*Primăvara* începe la 21 Martie. — *Vara* începe la 22 Iunie. — *Toamna* începe la 23 Sept. — *Iarna* începe la 22 Decembrie.

## Intunecimi în 1932.

În anul 1932 vor fi două intunecimi de Soare și două de Lună, precum urmează: 1. Intunecime inelară de Soare, în 7 Martie. — Se va vedea pe Oceanul Indian, în Australia, pe Marea înghețată de Sud. 2. Intunecime parțială de Lună în 22 Martie. — Se va vedea mai ales pe Oceanul Pacific. 3. Intunecime totală de



Soare în 31 August. — Se va vedea în America de Nord, în Groenlanda, pe Oceanul Atlantic. 4. Intunecime parțială de Lună în 14 Sept. — Se va vedea și de pe la noi. Începutul la 7 ore 5 minute seara. Intunecarea (cernirea) cea mai mare fine dela 8 ore 18 minute până la 11 ore 43 minute. Apoi începe a se lumina treptat și după miezul nopții pe la ora 1 întunecimea se termină. Mijlocul întunecimii va fi pe la 10 ore.

### **Adresele Ministerelor și autorităților din București.**

Palatul Regal, Calea Victoriei; *Ministere: de interne*, Str. Academiei 34; *de externe*, Șos. Bonaparte 1 (Palatul Sturdza); *de finanțe*, Calea Victoriei 123; *de războiu*, Piața Dalter Mărăcineanu; *de lucrări publice*, B-dul Elisabeta; *de comunicații*, B-dul Elisabeta; *de comerț și industrie*, Calea Victoriei 157; *de justiție*, Str. Bursei 2; *de domenii*, B-dul Carol; *al cultelor și artelor*, Str. Gen. Berthelot 26; *de instrucțiune publică*, Str. Spiru Haret 8; *al muncii și al ocrotirilor sociale*, Stradela Alex. Lahovari; *al domeniilor și agriculturii*, B-dul Carol 2. — Direcțiunea Generală C. F. R., Calea Victoriei (Biserica Albă). Direcțiunea Generală P. T. T., Calea Victoriei (Palatul Poștelor). Direcțiunea Generală a Serviciului Sanitar, B-dul Carol 68. Direcțiunea Generală a închisorilor, Str. Bursei 2. — Direcția Generală a S. M. R. la Minist. Comun., B-dul Elisabeta. — Înalta Curte de cassajie, Calea Rahovei 4. — Direcțiunea Serv. Com. C. F. R., Str. Gen. Berthelot. — Primăria Capitalei, Str. Sf. Vineri. — Prefectura Poliției, Calea Victoriei. — Casa de Depuneri, Calea Victoriei 13. — Camera Deputaților, Dealul Mitropoliei. — Senatul, Piața Universității. — Siguranța Gen. a Statului, Bulevardul Pake 94. — Casa pensiilor, Minist. de Finanțe. — Casa școalelor. Str. General Berthelot 26. — Casa Bisericii, Str. General Berthelot 26. — Direcțiunea gen. a teatrelor, Teatrul Național. — Regia Monop. Statului, Șoseava Giulești colț Bulev. Regiei. — Monitorul Oficial, Bulevardul Elisabeta. — Biroul Controlul Străinilor, Str. Matei Basdrab 3.

# „Astra“ este-a tuturora!

N'auzi goarna cum răsună,  
 Peste văi, cetăți și sate?  
 Mici și mari cei buni mi-adună.  
 Calde vorbe, 'ntr'aripate:  
 Vreți s'ajungem Aurora?  
 „Astra“ este-a tuturora!

Cer albastru vrem și soare  
 Soare 'n suflet și 'n natură!  
 Rău 'n fașe să-l doboare.  
 Jos nestăvilita ură!  
 Vreți s'ajungem Aurora?  
 „Astra“ este-a tuturora!

Dacă „Astrei“-i merge bine  
 Țara n'reagă propășește!  
 Jos blesteme, uri haine!  
 Toți vrem: tot ce ne unește!  
 Vrem s'ajungem Aurora!  
 „Astra“ este-a tuturora!

Cine mi se dă de-oparte?  
 Cine rândurile strică?  
 Cine 'ntreabă: ce desparte?  
 Munți-venin cine ridică?  
 Braț la braț, vrem Aurora!  
 „Astra“ este-a tuturora!

Tu nu vezi din ceriuri Tată,  
 Vrem să fim armata sfântă,  
 Cu iubirea Ți întrupată,  
 Vină! Bine-ne-cuvântă!  
 Toți, ca fratele și sora:  
 „Astra“ este-a tuturora!



## Cronologie românească.

Anii după Christos:

101. Întâiul războiu al lui Traian eu Dacii.
106. Dacia (România de astăzi) e prefăcută în provincie romană.
271. Împăratul Aurelian retrage armata și pe funcționarii romani din Dacia și prin învoială lasă Goții (un fel de Germani) ca fătași ai împărăției în Dacia.
395. Năvălese Ungurii.
186. Se înființează statul româno-bulgar, dincolo de Dunăre, în frunte cu familia domnitoare română a lui *Asan*.
211. Ca să poată stăpâni Ardealul eucerit, Andreiu II, regele Ungariei chiamă cavaleri *Teutoni* în Țara Bârsei. După câțiva ani se duc însă în Prusia.
224. Acelaș rege dă *Sașilor* veniți în cursul anilor prin Ardeal o diplomă, ca și ei să se poate folosi de munți, pășunt, păduri, apele râurilor împreună cu Români, stăpânii eei vechi.
247. Alt rege al Ungariei chiamă în Banat cavaleri *Ioaniși*. Dar și aceștia se re'tore în țara lor. — În Muntenia erau voievozi români *Litovoiu* și *Seneslau*, cari stăpâneau și Țara Hațegului și a Făgărașului.
330. Basarab, Domnul Munteniei, bate rău pe Carol Robert, regele Ungariei, care-i cereă tribut.
359. *Bogdan*, voevodul Maramurășului, întemeiază Țara Moldouei independente.

1437. Revoluția țăranilor români și unguri din Transilvania contra asuprairii nobililor (nemeșilor). Țăranii sunt învinși cu înșelăciune. Nobilii unguri, Săeul și Sașii încheie o tovărășie jurând să se ajute unii pe alții contra Românilor.
1467. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Matei Corvin, regele Ungariei, la *Baia*.
1474. Românii din ținutul Șeiciei și al Mediașului se răscoală din cauza asuprairii dirigătorilor sași.
1475. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Turci la *Vaslui* (Podul Înalt, Racova).
1476. Ștefan e bătut de Turci la *Răzhoieni* (Valea Albă).
1486. Românii încep o nouă revoluțiune în ținutul Bistriței, cerând recunoașterea lor ca națiune egal îndreptățită cu nobilii, Sașii și Săeul după drepturile avute la venirea Ungurilor. După lupte grele, Românii sunt învinși de nobili, Săeul și Sași.
1497. Ștefan cel Mare bate pe Poloni în *Codrul Cosminului*.
1508. Înființarea *tipografiei* în Muntenia.
1514. Revoluția țăranilor români și unguri contra nobililor. Țăranii sunt învinși și robiți și mai rău.
1526. La Mohaci, Turcii bat pe Unguri, regele acestora e ucis. Ungaria de Nordvest ajunge sub stăpânirea Austriei, Transilvania își capătă domniitor, care plătește tribut Turcilor ca și Principatele Române Moldova și Muntenia, iar Ungaria adevărată (cea de azi) și Banatul ajung fără turcească.

544. Sașii, părăsind religia catolică, se fac luterani și tipăresc în Sibiu românește un *catehism*, care e cea dintâiu carte românească tipărită. Pe Români nu-l poate atrage însă la legea lor eretică.
560. *Coresi* începe tipărirea de cărți bisericești românești în Brașov la o tipografie săsească.
596. *Mihaiu Viteazul* bate pe Turci la *Călugăreni*.
599. *Mihaiu Viteazul* bate pe Andreiu Batori, principele Ardealului, la *Selimbăr* lângă Sibiu și cucerește Transilvania.
600. *Mihaiu Viteazul* cucerește și Moldova. Anul acesta Românil din Dacia lui Traian ajung să fie toți uniți sub un singur domnitor român.
601. (19 August) *Mihaiu Viteazul* e omorât pe Câmpia Turzii. BCU Cluj / Central University Library Cluj
610. Principele Transilvaniei, Gheorghe Rákóczy, tipărește un *catehism calvin* și silește pe mitropolitul român și pe preoții români să înueje după el. Cei mai mulți boieri români s'au făcut calvini, pe-alocuri chiar și Români dela sate. De ealunire au scăpat Românil ajungând sub stăpânirea austriacă și făcându-se unire bisericească cu Roma catolică.
648. Se tipărește, la Alba-Iulia, Noul Testament în limba română.
688. Se tipărește românește, la București, Biblia întreagă tradusă de boieri și clericii români.
699. Pacea dela Corlovaș între Austria și Turcia. Austria ajunge stăpână peste Ungaria turcească și peste Transilvania.

1700. Unirea bisericii românești din Transilvania cu biserica romano-catolică, rămânând însă toate obiceiurile bisericești cele vechi.
1775. Austria răpește Nordul Moldovei numindu-l *Bucovina*.
1784. Revoluția Românilor sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan.
1787. Boierul Enache Văcărescu tipărește întâia gramatică românească.
1812. Rușii răpesc întâia oră Moldova dintre Prut și Nistru și o numesc *Basarabia*.
1816. Profesorul *Gheorghe Lazăr* din Avrig trece în România veche și înființează în București întâia școală superioară românească.
1821. Răseala lui *Tudor Vladimirescu* în Muntenia și alungarea domniei fanariote (grecești).
1848. 15 Mai. Adunarea Românilor pe Câmpia Libertății dela Blaj. *Revoluția*.
1859. *Unirea Principatelor Române*, Muntenia și Moldova.
1877. Războiul româno-ruso-ture. România se proclamă independentă. Rușii răpesc a doua oară *Basarabia*, din care se alipise o parte de nou la Moldova în anul 1858.
1881. Încoronarea celui *dintâiu* Rege al României, Carol I.
- 1916—1919. Războiul pentru întregirea neamului românesc.
1919. Armata română ocupă *Budapesta*.
1920. Pacea dela *Trianon* (Versailles, lângă Paris).
1922. 15 Octobrie. Încoronarea întâiului Rege al României întregite.
1927. 20 Iulie, urcarea pe tron a M. Sale *Mihai*, Rege al României.
1930. 8 Iunie, urcarea pe tron a M. Sale *Caroll II*, Rege al României.
-

# Extras din tariful postal intern și internațional.

## I. Scrisori și imprimare.

- 1. O scrisoare simplă până la 20 grame:
  - a) În interiorul unei comuni . . . . .
  - b) Pentru alte localități . . . . .
 iar pt. fiecare 20 gr. sau fracț. în plus câte . . . . .
- 2. O carte poștală simplă . . . . .
- 3. O carte poștală ilustrată . . . . .
- 4. O carte poștală specială pentru militari, grade inferioare încetarmaji . . . . .
- 5. O carte poșt. cu răsp. plătit . . . . .
- 6. Imprim. ordinare de fiecare 50 gr. câte . . . . .
- 7. Cărți didactice, literare și științifice, inclusiv prospectele și cataloagele de editură și librărie de fiecare 50 grame sau fracțiune, câte . . . . .
- 8. Ziare și publicațiuni periodice de fiecare 50 grame sau fracțiune câte . . . . .
- Imprimarele de sub 7 și 8 pentru țările cari au convenit la o reducere 50%, adică de fiecare 50 gr. câte . . . . .
- 9. Imprimare în relief pentru orbi, de fiecare 1000 grame sau fracțiune câte . . . . .
- 10. Hârtii de afaceri până la 250 grame . . . . .
- iar pentru surplus de fiecare 50 gr. sau fracțiune . . . . .

Aviație		Interiorul României		Pt. Austria, Cehoslov., Italia, Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări	
L.	B.	L.	B.	Lei	B.	Lei	
1		4					
1		6		7	50	10	
		2		6		6	
	50	2		4	50	6	
1		4		4	50	6	
	50	1					
	50	4		9		12	
	50	1		2		2	
	50	50		2*		2	
			25	2**		2	
				1		1	
	50	50		2		2	
		5		10		10	
		1		2		2	

\* Pentru Austria și Ungaria această taxă se reduce la 1 Leu de fiecare 50 gr. sau fracțiune. — \*\* Pentru Austria, Cehoslovacia, Polonia și Ungaria această taxă se reduce la 1 Leu de fiecare 50 gr. sau fracțiune.

**Probele de mărfuri până la 11 gr.**  
 pentru surplus de fiecare 50 sau fracțiune.  
 Tranzitarea tuturor corespondențelor obligatorii. Cele depuse nefrancate în rebut la origină. Cele insuficient francate se încercă la destinație din cauza insuficienței.  
**Taxa de recomandare** . . . . .  
 Costă taxă se aplică pe lângă cea sub Nr. 1 până la 11.  
**Taxa adevăririi de primire** a obiectelor recomandate:  
 cerută în momentul depunerii  
 cerută ulterior depunerii  
**Taxa unei foi de reclamaț.**  
**Taxa pentru expres**  
**Taxa unei foi de recl. pt. neînregistrate**  
**Taxa unei cărți de identifi. internațională**  
**Suprataxa pentru obiectele de poște-restante**  
**Suprataxa pentru obiectele prezentate Duminicile bătătorile legale**  
**Taxa de plată minimă pt. obiectele care se depun din cauza insuficient francate**  
 Trebuie să ca nefrancate obiectele să aibă un început de francare. Taxele aplicate pe ele nu reprezintă decât taxa de francare pentru greutate.

Interiorul României		Pt. Austria, Cehoslov., Italia, Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări	
Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
3	—	4	—	4	—
1	—	2	—	2	—
10	—	10	—	10	—
10	—	10	—	10	—
10	—	20	—	20	—
10	—	35	—	35	—
30	—	30	—	30	—
2	—	—	—	—	—
—	—	40	—	40	—
10	—	10	—	10	—
5	—	—	—	—	—
2	—	4	—	4	—



## II. Taxa pentru telegrame în țara noastră.

Pe un cuvânt	Lei 2.—	urgent	Lei 6.—
" 10 cuvinte	" 20.—	" "	" 60.—
" 11 "	" 22.—	" "	" 66.—
" 12 "	" 24.—	" "	" 72.—

Pentru telegramele colaționate: Taxa plus 50%.

Afară de aceea drept suprataxă în Duminică și sărbători, precum de la orele 23 până la orele 8 dimineața un plus de Lei 5.—. În fine pentru timbru de asistență 50 bani.

## III. Taxa mandatelor postale.

1. Taxa cartonului	Lei 4.—
2. Taxa pe valoare: până la 5000 Lei, de fiecare sută sau fracțiune de sută de Lei câte	" 1.—
De la 5001—10.000 Lei, de fiecare mie de Lei câte	" 5.—
De exemplu: un mandat de 6001 Lei, va avea taxa pe valoare de 60 Lei.	
3. Pentru plata mandatului la domiciliu:	
până la 200 Lei.	Lei —
" " 1.000 "	" 3.—
" " 5.000 "	" 5.—
" " 10.000 "	" 10.—

## IV. Taxele pentru pachete.

De fiecare Hg. sau fracțiune de Hg. câte Lei 8.—, greutatea maximă a pachetelor e de 20 Hg.

## V. Taxele convorbirilor telefonice.

O convorbire de 3 minute în județ	Lei 20.—
" " cu județele vecine	" 40.—
" " cu jud. mai îndepărtate	" 60.—



## Extras din noua lege a timbrului.

1. Petițiile adresate autorităților publice . . . . .	Lei 11—
2. Declarațiile de vânzări de bani la Cassele publice . . . . .	" 11—
3. Permise pentru radierea unor sarcini din Cartea funduară dela 100—10.000 . . . . .	" 3—
" 10.000—50.000 . . . . .	" 7—
" 50.000 în sus . . . . .	" 13:50
4. Cereri pentru radierea pretențiilor ipotecare vechi în sumă de cel mult 200 Lei, ca simple petiții . . . . .	" 11—
5. Idem, peste Lei 200— . . . . .	" 68—
6. Exemplarele actelor autentice și celor lăsate la autoritățile fiscale cu ocaziunea percepției taxelor . . . . .	" 7—
7. Copiile și extractiile de orice fel de acte libe- rate la cererea părților de către autorități . . . . .	" 7—
8. Orice anexe depuse deodată cu cererile la au- torități administrative . . . . .	" 2—
9. Anexe la cereri în procedură judiciară și Cărți funduare . . . . .	" 3—
10. Orice testimonii și certificate liberate de către autorități publice sau particulari . . . . .	" 13:50
11. Procurile sau împuternicirile sub orice formă Legalizarea semnăturilor la procuri . . . . .	" 13:50
12. Ofertele întreprinderilor de lucrări dela 101—1000 dela 1.001—10.000 . . . . .	" 2—
" 10.001 în sus . . . . .	" 3—
13. Toate chitanțele și adevărțile de plată, ca sub punctul 3 . . . . .	" 2, 3, 7
14. Biletele pentru vânzări de vite: Pentru fiecare cap de vită mică . . . . .	" 3—
" mare . . . . .	" 7—
15. Registrele comercianților (jurnal și inventar) de fiecare filă . . . . .	" 4—
16. Registrele (jurnal și inventar) societăților co- operative și ajutor mutual, pe filă . . . . .	" 1:10
17. Cambiile întocmite sau negociate în față cu scadența sub 0 luni 0:33 procente . . . . .	
cu scadența peste 6 luni 0:66 procente . . . . .	
date în alb 0:66 procente . . . . .	
18. Actele de creanțe (obligațiuni de împrumuturi la bănci sau particulari) cu termen până la un an . . . . .	0:66 procente
" mai lung sau fără termen . . . . .	1:32
19. Facturi când vânzările se fac între comercianți sau industriași, precum și vân- zările făcute cu ridicata la particulari . . . . .	0:132
20. Dănzările făcute cu ridicata prin acte scrise sau verbale de derivate ale produselor agricole (fâinuri de tot felul, maltă, paste făi- noase), precum și a recoltelor prinse de rădăcini . . . . .	1:32

21. Contractele de închiriere scrise sau verbale	1.32	procente
22. Actele de ipotecă (obligațiuni de împrumuturi cu întabulare)	1.584	"
23. Facturile sau chitanțele despre furnituri și executări de lucrări plătite de Stat, județ și comună și orice alte instituțiuni publice recunoscute de Stat: a) taxa de timbru de chitanță ea sub punctul 3; b) impozit proporțional	1.32	"
24. Vânzările de bunuri mobile, fie voluntare, fie silită, precum și vânzarea de produse agricole făcute în scris	2.64	"
25. Vânzări sau schimburi de bunuri imobile după valoarea mai mare a unuia din imobilele schimbate	7.92	"
26. Donațiuni de imobile negrevate de sarcini cu titlul gratuit până la 100.000 Lei	3.98	"
27. Inzestrările și donațiunile cu titlul de dotă și contradotă, jumătate din textete de sub punctul 26.		

Actele de sub punctul 22, 24—27 se timbrează cu timbru fix de 1350 Lei până la valoarea de Lei 5000, iar peste această valoare cu Lei 2650.

Taxa de timbru cuvenită la actele de sub 1—14, 18—19, 21, 23, punct a) se pot aplica pe acte în timbre mobile până la valoarea de 1000 Lei.

Taxele de timbru de sub punctul 15, 16, 20, precum și diferența de taxe la actele de sub punctul 17 se plătesc prin viză în numerar — la percepătorul respectiv.

Impozitul proporțional de sub punctul 20, 22, 23 punctul b) 24—27 se plătește tot prin viză — în numerar — la percepătorul respectiv.

Impozitul proporțional cuvenit la actele de sub punctul 24—27 se va achita în termen de 30 zile dela data formării actului, căci în caz contrar pe lângă impozitul cuvenit se va percepe și o amendă egală cu valoarea impozitului.

De pe actele la cari impozitul proporțional se achită în numerar, se va lăsa la percepător de către părți câte o copie timbrată cu 7 Lei.

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	(†) Tăierea Impr. și Sf. Vas.	Anul nou	E E E
2 Sâmb.	P. Silvestru	Macarie	
3 Dum.	Pr. Malachia	Genoveva	
Dum. înainte de Botez. Ev. Marcu. I, 1—8. Gl. 6. Sf. 9.			
4 Luni	Sob. 70 Ap.	Tit	E E E E E E E
5 Marți	M. Teop. și Teona	Simion Sf.	
6 Mercuri	(†) Botezul Domnului	(†) Epifania	
7 Joi	† Ioan Botez.	Niefta ep.	
8 Vineri	C. George	Severin ep.	
9 Sâmb.	M. Polieuct	Iuliana	
10 Dum.	P. Grigorie	Agaton	
Dum. după Botez. Ev. Mat. IV, 12—17. Gl. 7. Sf. 10.			
11 Luni	† C. Teodostie	Higin	E E E E E E E
12 Marți	M. Taftiana	Taftiana	
13 Mercuri	M. Ermil	Veronica	
14 Joi	Păr. uc. Sinai	Felix, Ilariu	
15 Vineri	C. Pau. Tebanu	Maur	
16 Sâmb.	Lanțul A. Petru	Marcel	
17 Dum.	† C. Antoniu	Anton	
Dum. Leproșilor. Ev. Luca XVII, 12—19. Gl. 8. Sf. 11.			
18 Luni	† Păr. At. și Ch.	Cat s. Petru	E E E E E E E
19 Marți	C. Macarie	Sulpiețu	
20 Mercuri	† C. Eftimie	Sebastian	
21 Joi	C. Maxim	Agnes	
22 Vineri	Ap. Timoteiu	Vicențiu	
23 Sâmb.	M. Clement	Log. Mariei	
24 Dum.	Cuv. Xenia	Septuagesima	
Dum. Bogatului sgăreit. Ev. Luca XVIII, 18—27. Gl. 1. Sf. 1.			
25 Luni	† P. Grig. Teol.	Conv. I. Pavel	E E E E E E E
26 Marți	C. Xenofon	Poliearp	
27 Mercuri	† Ioan g. de a.	Ioan G. d. a.	
28 Joi	Păr. Efr. Sirul	Iulian ep.	
29 Vineri	M. Ignatie	Francisc de Sales	
30 Sâmb.	(†) Vas., Grig. și Ioan	Martina	
31 Dum.	Chir și Ioan	Sexagesima	
Dum. Orbului. Ev. Luca XVIII, 35— Gl. 2. Sf. 2.			

# Insemnări.

## Soarele.

1 Ian. răsare 8 ore  
8 m. Ap. 4 ore 45 m.  
11 Ian. răsare 8 ore  
6 m. Ap. 4 ore 56 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1-3 ger, 4-5 ză-  
padă, 6-9 moină, 10  
până 13 bine, 14-15  
vânt și ger, 16-18 moină  
19 vijor, 20 liniște,  
21-22 moină, 23 ză-  
padă, 24 nor, 25-31  
vijor și ger tare.

## Prognosticuri.

În ziua Prăznicului  
Dumnezeștil arătări  
(Boboteaza) de va  
străluel soarele, an  
bun vom avea, iar  
de va fi negură, mulți  
oameni vor muri. În  
7 Ian. (ziua Sfântului  
Ioan Botezătorul) de  
va ninge sau va  
ploua, nerodire sau  
scumpete de pâne  
însemnează. De va  
bate vântul, vor fi  
răsboale; în zilele  
acestea soarele intră  
în semnul Vărsătoru-  
lui de apă, carele  
este călduros și umed;  
țărani vor avea pa-  
gube în sămănături.

## Sfaturi economice.

Nu uita să alegi semințe bune pentru sămănat.  
Curăță fructele stricate, iar vitele să le îngrijești cât  
de bine. De acum înainte începe iarna grea; așterne-le  
bine și le hrănește bine, nu numai cu fân, ci le dă  
și sare cât de des. Bate parii la vie și trage vinul.  
De bucate nu uita ea să le întorci. Cară gunoiul, gu-  
noiește sămănăturile de trifoi și lucernă.

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	M. Trifon	Ignat	
2 Marți	(†) Indmp. Somentai	† Purificație	
3 Mercuri	Drept. Simion	Blasiu	
4 Joi	Păr. Isidor	Andrieu	
5 Vineri	M. Agata	Agata	
6 Sâmb.	P. Vucol ☉	Dorotea	
7 Dum.	P. Partente	Quinquages	
Dum. lui Zaheu. Ev. Luca XIX. 1-10. Gl. 3. Sf. 3.			
8 Luni	Teodor Strat.	Ioan Matha	
9 Marți	M. Nichifor	Marția grasă	
10 Mercuri	† M. Haralampie	Mercurea cenușii	
11 Joi	M. Vlasie	Eufrosina	
12 Vineri	P. Melette	Eulalia	
13 Sâmb.	P. Martinian	Catarina	
14 Dum.	P. Axentie ☽	Invocabit	
Dum. Hananencii. Ev. Mat. XV. 21-25. Gl. 4. Sf. 4.			
15 Luni	Ap. Onisim	Faustiu	
16 Marți	St. Mart. Pămfil	Iuliana Cluj	
17 Mercuri	M. Teodor Tir.	Constanța	
18 Joi	P. Leon Papa	Flavian	
19 Vineri	Ap. Arhip	Conrad	
20 Sâmb.	P. Leon ep.	Elefterie	
21 Dum.	P. Timoteiu	Reminiscere	
Dum. Vameșului și Paris. Ev. Luca XVIII. 10-14. Gl. 5. Sf. 5.			
22 Luni	Afl. m. SS. Eu. ☉	Petru în Antiohia	
23 Marți	M. Poliearp	Petru Dam.	
24 Mercuri	† Afl. e. Sf. I. B.	Ap. Matia	
25 Joi	P. Tarasie	Valburga	
26 Vineri	P. Porfirie	M. Nestor ep.	
27 Sâmb.	P. Procopie	Leandru	
28 Dum.	P. Vasile ☽	Oculi	
Dum. Fiului răătăcit. Ev. Luca X. 11-32. Gl. 6. Sf. 6.			
29 Luni	Casian	Roman	

# Insemnări.

## Soarele.

1 Febr. răsare 7 ore  
49 m. Ap. 5 ore 26 m.  
11 Febr. răsare 7 ore  
36 m. Ap. 5 ore 41 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1 bine, 2 vânt, 3-4  
nor, 5-7 ploaie cu ză-  
padă, 8-17 ger, 18-19  
nor, 20-21 zăpadă și  
vânt, 22-29 bine și  
cald.

## Prognosticuri.

În ziua Întâmpinării  
Domnului de va fi  
luna luminoasă, an  
bun și roditor vom  
avea, dar și zăpadă  
multă vom avea. În  
ziua Preacuvosului  
Martinian de va fi frig  
și ger, 40 zile vom  
avea tot frig și ger,  
iar în noaptea aceea  
de cu seară de va  
bate vântul, aseme-  
nea 40 zile va bate  
tot vânt; în ziua lă-  
satului de sec de  
carne, dacă soarele  
va răsări în senin,  
înseamnă că sămă-  
năturile de vreme  
vor fi bune.

## Sfaturi economice.

Nu lăsa oile să bea apă de pe zăpadă fiindcă  
pierd mielul cele ce vor făta mai târziu, iar celor cu  
lapte li se strică laptele. Gândește-te la altoit și taie  
mlădițele din partea de miazăzi a pomilor și le pune  
în nisip umed. Curățește pomii de omide și de cren-  
gile mici și sădește pomi, dacă timpul e frumos. Fă  
straturi calde pentru răsaduri. Gunoiește în vie, iar  
pivnița o eurățește și afumă cu pucioasă vasele goale.  
Curăță bine vinurile înflorite.

**Martie**

are 31 zile

**Mărțișor**

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	C. M. Eudochia	Simpliciu	
2 Mercuri	M. Teodor	Celidoniu	
3 Joi	M. Eutrop	Cunigunda	
4 Vineri	C. Gerasim	Casim'r	
5 Sâmb.	M. Conon	Adrian	
6 Dum.	SS. 42 Martiri	Laetare	
Dum. lăs. de carne. Ev. Mat. XXV. 31-40. Gl. 7. Sf. 7.			
7 Luni	M. Efrem ☉	Toma de Ag.	
8 Marți	P. Teofilact	Ioan al Crucii	
9 Mercuri	† SS. 40 M.	Francisea	
10 Joi	M. Codrat	40 Martiri	
11 Vineri	P. Sofronie	Eulogiu	
12 Sâmb.	C. Sofan	Gregoriu	
13 Dum.	P. Nichifor	Judica	
Dum. lăs. de brânză. Ev. Mat. VI. 14-21. Gl. 8. Sf. 8.			
14 Luni	C. Benedict	Matilda	
15 Marți	M. Agapie ☉	Longinuj	
16 Mercuri	M. Sabin	Chiriac	
17 Joi	C. Alexie	Patriciu	
18 Vineri	P. Chiril	Eduard	
19 Sâmb.	Sf. Ma. C. și D.	† S. Iosif	
20 Dum.	P. uciiși Sf. Sava	Palmarum	
Dum. I. din Post. Ev. Ioan I. 43-51. Gl. 1. Sf. 9.			
21 Luni	C. Iacob	C. Benedict	
22 Marți	M. Vasile ☉	Benvenut	
23 Mercuri	C. Nicon	Victorian	
24 Joi	P. Zaharie	Gavril	
25 Vineri	(†) Bunaestire	† Bunaest.	
26 Sâmb.	Sob. arh. Gaur.	Emanuil	
27 Dum.	Maica M. d. T.	S. Paști	
Dum. II. din Post. Ev. Mareu II. 1-12. Gl. 2. Sf. 10.			
28 Luni	Cuv. Ștefan	L. Paștilor	
29 Marți	Păr. Mareu ☉	Eustafiu	
30 Mercuri	Cuv. Ioan Scărar	Quirinus	
31 Joi	C. Ipate	Amos	



# Insemnări.

## Soarele.

1 Martie răs. 7 ore  
4 m. Ap. 6 ore 9 m.  
11 Martie răsare 6 ore  
45 m. Ap. 6 ore 23 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1—3 bine, 4—5 vânt  
dela răsărit și zăpadă,  
6 liniște, 7—13 nor și  
ploaie, 14 vânt, 15—18  
senin și cald, 17—18  
nor, 19—21 zăpadă și  
vânt friguros, 22—25  
senin și noaptea frig,  
26—27 zăpadă și vânt,  
friguros, 28—31 senin  
și frig.

## Prognosticuri.

În luna aceasta în  
câte zile va fi negură  
așa peste tot anul  
vor fi ploii, iar câte  
zile va fi rouă, tot în  
atâtea zile va fi bru-  
mă după Paști; ase-  
menea în luna lui  
August vor fi neguri  
striețicioase.

De va fi tunet când  
soarele intră în sem-  
nul Berbecului, în-  
semnează furtună și  
spaimă între oameni  
și după aceea pace și  
bună chiverniseală.

## Sfaturi economice.

Dă nutreț bun vitelor de lucru. Mânzilor de 10—12 zile le poți da ouăș, iar iepele la 3—4 luni le pui la lucru. Ține scroafele cari au fătat, bine, lasă purceii când e vreme frumoasă pe afară. Pune cloște că începe vremea bună. Se pot face semănăturile de primăvară și locurile de trifoi și lucernă le grăpează din nou. Curăță șanțurile și răzoarele și gunoiește via. Samănă flori și legume cât de curând dacă te lasă vremea. Curăță eoșnițele și dă mâncare albinelor.

**Aprilie**

are 30 zile

**Prier**

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	C. Maria Egipt.	Hugo	
2 Sâmb.	C. Tit	Francise	
3 Dum.	P. Nichita	Quasimado	
Dum. III. din Post. Ev. Marcu VIII, 34-38. Gl. 3. Sf. 11.			
4 Luni	P. Iosif	Isidor	
5 Marți	M. Teodot	Dinc. Fer.	
6 Mercuri	P. Eutichie ☉	Marceliu	
7 Joi	George	Ciriac	
8 Vineri	Ap. Irodion	Dionisiu	
9 Sâmb.	C. Eupsichie	Maria Cl.	
10 Dum.	M. Terente	Misericordia	
Dum. IV. din Post. Ev. Marcu IX, 17-32. Gl. 4. Sf. 1.			
11 Luni	M. Antipa	Leon cel Mare	
12 Marți	P. Vasiliu	Iuliu	
13 Mercuri	M. Artimon	Iustin	
14 Joi	P. Martin ☽	Tiburțiu	
15 Vineri	Ap. Aristarh	Anastasiu	
16 Sâmb.	M. Agapia, Irina	Turibiu	
17 Dum.	M. Sim. și Ae.	Iubilate	
Dum. V. din Post. Ev. Marcu X, 33-45. Gl. 5. Sf. 2.			
18 Luni	P. Ioan	Daleriu	
19 Marți	Ioan dela peșteră	Crescențiu	
20 Mercuri	P. Teodor Tr. ☉	Teotin	
21 Joi	M. Ianuarie	Anselm	
22 Vineri	P. Teodor Sieh.	Sottr	
23 Sâmb.	(†) Muc. George	George	
24 Dum.	(†) Florile	Cantate	
Duminica Florilor. Ev. Ioan XII, 1. Ale sărbătoarei.			
25 Luni	A. și E. Marcu	Ap. Ev. Marcu	
26 Marți	M. Vasilie	Cletus	
27 Mercuri	M. Simeon ☽	Peregrin	
28 Joi	Ioia mare	Ditalis	
29 Vineri	(†) Vinerea Pallilor	C. Petru	
30 Sâmb.	Ap. Iacob	C. Ecaterina	

# Insemnări.

## Soarele.

1 Aprilie răs. 6 ore  
4 m. Ap. 6 ore 51 m.  
11 Aprilie răs. 5 ore  
45 m. Ap. 7 ore 5 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1—10 senin și vânt.  
11—18 liniște și bine.  
19—20 ploaie, 21—22  
rouă mare, 23 senin.  
24—26 căldură, 27  
ploaie, 28—30 cald.

## Prognozele.

Luna aceasta mai  
de multe ori se în-  
tâmplă să fie vântu-  
roasă căci în această  
vreme 7 stele cari se  
numesc Pleiade, iar  
românește Moaște,  
seara și dimineața îm-  
preună cu soarele și  
cu stelele se află lângă  
capul semnului ce-  
resc, care se cheamă  
Vișel. Dacă se apropie  
de dânsule, adică  
de stele, sau după  
oare care în tâmplare,  
cu dânsa merge pla-  
neta Saturnus de se  
împreună și se face  
primăvara ger, ză-  
padă și frig, cu cea  
mai mare socotință  
s'a socotit. Drept-  
aceea oamenii soco-  
tesc bine cum să facă  
grădinițe.





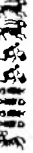

## Sfaturi economice.

Începe vremea umedă și când ne lasă vremea,  
să punem cartofi și cucuruz. Mai bine mai din vreme  
decât mai târziu, mai ales dacă vremea este uscată.  
Tutunul dacă are 5—6 foi se poate resădi. În grădină  
se plivesc straturile și se pune fasolea. Pășune pentru  
oi, mteii feriiți de umezeală. Pune flori înaintea casei,

**Maiu**

are 31 zile

**Florar**

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Dum.	(†) Dumineca Paștilor	Rogate	
Dumineca Sfințelor Paști. Toate ale sărbătoarei.			
2 Luni	(†) Iulia Paștilor	Atanasie	
3 Marți	(†) Muc. Timoteu	Afl. s. Crucii	
4 Mercuri	C. Pelagia	Monica	
5 Joi	M. Irina ☉	(†) Înălțarea D-ului	
6 Vineri	Dreptul Iov	Ioan Dam.	
7 Sâmb.	M. Acachie	Stanislau	
8 Dum.	† Ap. Ev. Ioan	Exaudi	
Dumineca "omii. Ev. Ioan XX. 19. Gl. 1. Sf. 1.			
9 Luni	Pr. Isaia	Greg. Naz.	
10 Marți	Ap. Sim. Zil.	Ioana d'Arc	
11 Mercuri	M. Mochie	Mamertius	
12 Joi	Epifan	Pancratius	
13 Vineri	S. Muc. Gliceri	Servatius	
14 Sâmb.	Păr. Mart. Izidor	Bonifacius	
15 Dum.	Cuv. Păr. Pah.	Rusalțiile	
Dumineca Mironosteflor. Ev. Marcu XV. 43. Gl. 2. Sf. 4.			
16 Luni	P. Teodor	Iulia Rus.	
17 Marți	Ap. Andronie	Pascal	
18 Mercuri	M. Petru	Denanțiu	
19 Joi	M. Patrichie	Petru Cal.	
20 Vineri	M. Talaleu ☉	Bernard	
21 Sâmb.	(†) Const. și Elena	Felix	
22 Dum.	S. M. Vasilise	Trinitas	
Dumineca Slăbănogului. Ev. Ioan V. 1— Gl. 3. Sf. 5.			
23 Luni	P. Mihail	Desideriu	
24 Marți	P. Simeon	Donațian	
25 Mercuri	A. 3 Afl. a. e. Sf. I. B.	Urban	
26 Joi	Ap. Carp	(†) Corpus Dom.	
27 Vineri	M. Terapont ☉	M. M. Pazzi	
28 Sâmb.	C. Nichita	German	
29 Dum.	M. Teodosia	Maxim'in	
Dumineca Samaritenei. Ev. Ioan IV. 5— Gl. 4. Sf. 7.			
30 Luni	P. Isachie	Ferdinand	
31 Marți	Ap. Ermin	Angela	

# Insemnări.

## Soarele.

1 Malu răs. 5 ore  
10 m. Ap. 7 ore 32 m.  
11 Malu răsare 4 ore  
55 m. Ap. 7 ore 44 m.

---

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1 ploaie, 2—3 vânt,  
4 ploaie, 5 răceală,  
6—11 căldură, 12—13  
ploaie, 14—20 căldură  
și bine, 21—31 ploaie  
și vânt.

---

## Prognosticuri.

În luna aceasta de  
vor fi tunete dese, an  
bun și vară bună în-  
semnează; iar de va  
fi ploaie în ziua de  
Pogorîrea Duhului  
Sfânt (Rusaliile) tot  
rele vom avea.

La 10 Malu intră  
soarele în semnul ce-  
rului Gemenii, carele  
este călduros și este  
bine atunci a ne-  
gustorii, a umbla la  
vânat și pe copiii a-l  
ține la învățătură.

---

## Sfaturi economice.

Sămânatul s'a făcut, numai cânepa a mai rămas  
și e bine să ne grăbim cu ea. Holdele se curăță de  
scai, fânajele de mușuroaie, se culeg pietrele și se  
scot mizurinele. Se vor răsădi zarzavaturile, crasta-  
veții și să nu contenim cu udatul, dacă e uscat. Nu  
lua copilul dela școală pentru a-l trimite cu vitele la  
pășunat, căci folos nu vei avea. Roiurile încep și  
pregătește coșnișele. Curăță pomii de viermi, mai  
ales de păduchii roșii, pe cari eu pământ galben și  
petrol îi poți risipi. Cărăbușii dimineața sunt amorțiți  
și scuturând pomii, ead și se pot culege. Hrană  
pentru găini. Vița se stropește cu piatră vântată în  
contra peronosporiei.

Iunie

are 30 zile

Cireșar

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Mercuri	M. Iustin	Grațian	
2 Joi	Păr. Nichifor	Marceliu	
3 Vineri	M. Lucian	Clotilda	
4 Sâmb.	P. Mitrofan ☉	Franc. Cart.	
5 Dum.	M. Dorofteiu	Bonifațiu	
Duminică Orbului. Ev. Ioan IX, 1— Gl. 5. Sf. 8.			
6 Luni	T. Visarion	Norbert	
7 Marți	Teod. Episcopul	Lucreția	
8 Mercuri	M. Teod. Strat	Merard	
9 Joi	(+) Înălțarea Domnului	Pelagia	
10 Vineri	M. Timoteiu	Margareta	
11 Sâmb.	Ap. Bart. și Varn. ☽	Darnaava	
12 Dum.	P. Onofrie	Ioan F.	
Duminică Sf. Părinți. Ev. Ioan XVII, 1— Gl. 6. Sf. 10.			
13 Luni	M. Achilina	Anton Paeua	
14 Marți	Pr. Eliseu	Vasile cel Mare	
15 Mercuri	Pr. Amos	Ditus	
16 Joi	P. Pilon	Benno	
17 Vineri	M. Manuil	Avit	
18 Sâmb.	Leontie ☽	Mareu	
19 Dum.	(+) Pogorârea Dub. Sf.	Gervasiu	
Duminică Rusalilor. Toate ale sărbătoarei.			
20 Luni	(+) Înălțarea Domnului	Silveriu	
21 Marți	M. Iulian	Alois Gonz.	
22 Mercuri	M. Eusebiu	Paulin	
23 Joi	M. Agripina	Felix	
24 Vineri	(+) Nașt. Sf. Ioan Btl.	(+) Ioan Bot.	
25 Sâmb.	M. Fevronia ☽	Prosper	
26 Dum.	C. David	Ioan și Pau.	
Dum. Tuturor Sfinților. Ev. Mat. X, 32— Gl. 8. Sf. 1.			
27 Luni	P. Samson	Ladislau	
28 Marți	Chir. și Ioan	Leon	
29 Mercuri	(+) Sf. Ap. Petru și Pavel	(+) Petru și Pavel	
30 Joi	Sob. SS. 12 Ap.	Amint. Paul	

## Soarele.

1 lunte răs. 4 ore  
34 m. Ap. 8 ore 8 m.  
11 lunte răsare 4 ore  
29 m. Ap. 8 ore 17 m.

---

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1 ploale, 2—6 bine,  
7—15 ploale, 16—17  
bine, 18—19 nor, 20—21  
bine, 22—26 ploale și  
vânt, 27—30 bine.

---
































## Prognostfeurl.

În ziua Nașterii  
lui Ioan Botezătorul  
dacă va răsări soa-  
rele de vreme și fru-  
mos și peste zi tot  
într'un cîmp va stră-  
luci până va apune,  
însemnează a fi vreme  
bună la secerat și la  
cosit. Însă la Sf. Ioan  
de va ploua sau va  
fi negură, așa va fi  
și în vremea secerei.  
În luna aceasta de  
va tuna, rod la pîne  
vom avea, iar vacile  
vor rămînea sterpe.

---

## Sfaturi economice.

Cucuruzul se sapă și înția oară și a doua oară.  
Nu lăsa prea dese șirele, rărește bine și cosește  
fînașele. Sapă cartofii, adună frunze și le usucă, în  
mai mult ca fînul. Ajută roiurile slabe, dă-le miere  
ori apă dulce. În vie umblă des, o stropește. Valo-  
rizează cireșele și vișinele.

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	Cosma și Dam.	Sărg. D. N. I. C.	
2 Sâmb.	Vestmânt. M. Dlui	Vestm. Mariei	
3 Dum.	M. Iacint (☉)	Anatol	
Dum. II d. Rus. Ev. Mat. IV, 18—23. Gl. 1. Sf. 2.			
4 Luni	P. Andreiu	Berfa	      
5 Marți	C. Anastase	Zoe	
6 Mercuri	C. Sisoe	Tranquiliu	
7 Joi	C. Toma	Cirel și Met.	
8 Vineri	M. Procopie	Procopiu	
9 Sâmb.	M. Pancreație	Veronica	
10 Dum.	45 Muc. din N.	Rufina	
Dum. III d. Rus. Ev. Mat. VI 22—33. Gl. 2. Sf. 3.			
11 Luni	M. Eufemia (☽)	Piu I	      
12 Marți	M. Proc. și Er.	Ioan Gual.	
13 Mercuri	Sob. Arh. Gav.	Margareta	
14 Joi	Ap. Achila	Bonaventura	
15 Vineri	M. Chir. și Iul.	Împărt. Ap.	
16 Sâmb.	M. Atinogen	Maria Carm.	
17 Dum.	M. Marina (☉)	Alexe	
Dum. SS. Părinți. Ev. Mateiu V, 14—20. Gl. 3. Sf. 4.			
18 Luni	M. Emilian	Camil	      
19 Marți	C. Macrina	Vincențiu	
20 Mercuri	(†) Proroc Ilie	Pr. Ilie	
21 Joi	C. Sim. și Ioan	Proxeda	
22 Vineri	† Maria Magd.	Maria Magd.	
23 Sâmb.	M. Trof., Foea	Apolinar	
24 Dum.	M. Cristina	Cristina	
Dum. V. d. Rus. Ev. Mat. VIII, 28— Gl. 4. Sf. 5.			
25 Luni	† Ad. S. Ana (☽)	Ap. Iacob	      
26 Marți	M. Ermolae	Ana	
27 Mercuri	† M. Pantel.	Pantelimon	
28 Joi	Ap. Prohor	Nazarie	
29 Vineri	M. Calinte	Marta	
30 Sâmb.	A. Sila și Silv.	Abdon	
31 Dum.	P. Eudochtu	Ign. Loyola	
Dum. VI. d. Rus. Ev. Mat. IX, 1—8. Gl. 5. Sf. 6.			



# Insemnări.

## Soarele.

1 Iulie răs. 4 ore  
31 m. Ap. 8 ore 21 m.  
11 Iulie răsare 4 ore  
39 m. Ap. 8 ore 17 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).






1—2 bine, 3—8 ploate  
și vânt, 9 bine, 10—14  
ploate și vânt, 15—18  
bine, 19 ploate, 20—21  
bine, 22—26 ploate,  
27—28 bine, 29—31 ploate.

## Prognosticuri.

2 săptămâni înainte  
de 15 zile ale lunet  
Iulie dacă va fi senin,  
în zilele acestea că-  
nești, căci așa se  
numese, pânea va  
rodi bine pe locurile  
mai joase, iar de va  
fi și ploate bucatele  
asemenea vor rodi  
bine și pe locurile  
mai înalte. În 15 Iulie  
de va tuna mai în-  
ainte cu un clas de  
miazăzi însemnează  
iarnă târzie, iar dacă  
soarele va străluci,  
iarnă de mijloc însă  
cu mari răceli, iar  
dacă va ploua, va fi  
și iarna cu ploate  
amestecată.

## Sfaturi economice.

Încep căldurile mari și lucrul cel mult. Seceră  
numai dacă e copt bine grâul, iar ovăsul tăiat îl lasă  
la vatră să se usuce paiele. Grâul treerat îl întoarce  
Alege trifotul și lucerna de sămânță. Plivește legu-  
mele, udatul nu-l uita. Poreii îi închide, acum vin  
boalele pentru ei, deasemenea și hoarele. Stropște  
vișa și o plivește. Sprijinește pomii încăreaji. Bea  
apă răcorită și nu multă. Grijiți să nu mănânce copiii  
poame crude, mai ales prune. Nu vinde bucatele,  
holdele le asigură.

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	Inch. Sf. Cruce	Ganț. Petru	
2 Marți	S. Stefan ☉	Alfons Lig.	
3 Mercuri	C. P. Isachie	Stefan	
4 Joi	SS. 7 tîn. d. Efes.	Domnîc	
5 Vineri	E. Busigen	Maria Niv.	
6 Sâmb.	(+) Schimbarea la față	(+) Schimb. față	
7 Dum.	C. Dometie	Caletan	
Dum. VII d. Rus. Ev. Mat. IX, 27—35. Gl. 6. Sf. 7.			
8 Luni	P. Emilian	Chiriac	
9 Marți	† Ap. Matia ☽	Roman	
10 Mercuri	M. Laurențiu	Laurențiu	
11 Joi	M. Euplu Diacon	Susana	
12 Vineri	M. Foșie și An.	Clara	
13 Sâmb.	C. Maxim	Casian	
14 Dum.	Pr. Michea	Eusebiu	
Dum. VIII. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 14—22. Gl. 7. Sf. 8.			
15 Luni	(+) Adorm. Nuse. do D-zor	Adorm. N.	
16 Marți	M. Diomid ☉	Ioachim	
17 Mercuri	M. Miron	Hiacint	
18 Joi	M. Flor și Laur	Agapit	
19 Vineri	M. Andr. Strat	Urban II	
20 Sâmb.	Pr. Samuil	Bernard	
21 Dum.	Ap. Tadeu	Ioana	
Dum. IX. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 22—34. Gl. 8. Sf. 9.			
22 Luni	M. Agatonie	Simforian	
23 Marți	M. Lup	Sidoniu	
24 Mercuri	M. Eufichie ☾	Dartolomeu	
25 Joi	Ap. Bartolomeu	Ludouie	
26 Vineri	M. Adrian	Zefiriu	
27 Sâmb.	C. Pimen	Iosif	
28 Dum.	C. Moise Arapul	Augustin	
Dum. X. d. Rus. Ev. Mat. XVII, 14—23. Gl. 1. Sf. 10.			
29 Luni	(+) Tăierea cap. S. I. Bol.	(+) Tăierea C.	
30 Marți	P. Al. Ioan, P.	Roza	
31 Mercuri	Br. Pre. Maria ☽	Raimund	

## Soarele.

1 August răs. 5 ore  
2 m. Ap. 7 ore 55 m.  
11 August răs. 5 ore  
14 m. Ap. 7 ore 42 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1—4 bine, 5 ploaie,  
8—13 bine și vânt, 14—15  
ploaie, 16—28 bine,  
29—31 ploaie și vânt.

## Prognosticuri.

În ziua praznicului  
Adormirii Maicii Dom-  
nului de va fi senin,  
poamele se vor coace  
bine, măcar de se  
vor fi și stricat îna-  
inte de aceasta.  
În ziua aceasta de  
vei afla struguri copți,  
să tragi nădejde și de  
vin. În 25 August, (ziua  
Sf. Bartolomeu) de  
va fi senină și fru-  
moasă, însemnează  
că întreagă toamnă  
va fi mai mult fru-  
moasă și senină, de-  
cât ploioasă și rea.

## Insemnări.

## Sfaturi economice.

Culege fasolea, cânepa, te pregătește de anul  
eare vine. Ară din vreme ogoarele după ce le-ai  
gunoit. Nu lăsa gunolul în curte, scoate-l din vreme.  
Grădina bogată vine culeasă. Prunele le adună coapte,  
fă magtun și-l valorizează. Din merdle cari cad daeă  
sunt coapte poți să faci vin de mere. Uscă frunze de  
țelină și pătrânjel. Urdinișul îl strâmtează, vremea  
rece începe. Dîja începe a se îndulci, piersicele sunt  
coapte și de valoare. Gândești-vă la copiii de școală  
și nu uita eă cereri de înscriere la cele mai multe  
școli se primesc numai până în 15 August.

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	Cuv. Simeon	Egidiu	
2 Vineri	M. Mamant	Stefan	
3 Sâmb.	M. Antim	Serafina	
4 Dum.	M. Vavila	Rozalia	
Dum. XI. d. Rus. Ev. Mat. XVIII. 23-35. Gl. 2. Sf. 11.			
5 Luni	Pr. Zaharia	Laurent	
6 Marți	Mn. Arh. Mih.	Magnus	
7 Mercuri	M. Sozont	Regina	
8 Joi	(†) Nașt. Născ. d. D-zen	(†) Nașt. Mariei	
9 Vineri	† Ioach. și Ana	Gorgoniu	
10 Sâmb.	M. Minodora	Nicol. Tolent.	
11 Dum.	C. Teodora	Protus	
Dum. în. Înălț. sf. Cruel. Ev. Ioan III. 13-17. Gl. 3. Sf. 1.			
12 Luni	M. Autonom	Valerian	
13 Marți	M. Corn. Sut.	Maurilus	
14 Mercuri	(†) Înălțarea s. Cruel	(†) Înălț. s. Cruel	
15 Joi	Nich. Rom.	Nicomed	
16 Vineri	M. Eufemia	Eufemia	
17 Sâmb.	M. Sofia	Lambert	
18 Dum.	C. Eumene	Iosif Cup.	
Dum. după Înălț. sf. Cruel. Ev. Mareu VIII. 34-38. Gl. 4. Sf. 2.			
19 Luni	M. Trofim	Ianuarie	
20 Marți	M. Eustatie	Eustachiu	
21 Mercuri	Ap. Codrat	Mateiu	
22 Joi	M. Foca	Toma Vilanov.	
23 Vineri	† Zem. S. I. B.	Linus	
24 Sâmb.	M. Tecla	Rupertus	
25 Dum.	C. Eufrosina	Firmin	
Dum. XIV. d. Rus. Ev. Luca V. 1-11. Gl. 5. Sf. 3.			
26 Luni	† Ad. S. I. Ev.	Ciprian	
27 Marți	M. Calistrat	Cosma și Dam.	
28 Mercuri	P. Hariton	Denceslau	
29 Joi	P. Chiriae	Mihail	
30 Vineri	M. Gregoriu	Ieronim	

# Insemnări.

## Soarele.

1 Sept. răs. 5 ore  
42 m. Ap. 6 ore 4 m.  
11 Sept. răs. 6 ore  
54 m. Ap. 6 ore 41 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1—10 bine, 11—12  
vânt și ploaie, 13—15  
bine, 16 ploaie, 17—19  
zăpadă, 20—21 brumă,  
22—30 bine.

## Prognosticuri.

În 10 sau 11 a lunii  
acestea dacă va fi  
senin, poame multe  
vom avea, vin însă va  
fi puțin dar bun. De  
voești să știi anul vi-  
itor cum va fi, atunci  
să tei mere de stejar  
și să le crept și dacă  
vei găsi întrânsele  
pațangen, anul va fi  
rău, iar de vei găsi  
muscă, anul va fi de  
mijloc, iar de vei găsi  
verme, an bun va fi,  
iar de nu vei găsi  
nimica să te temi de  
etumă. De vor fi go-  
goașe multe, țarna se  
începe de vreme, ză-  
padă multă va cădea  
și frig deajuns va fi.

În luna aceasta  
intră Soarele în sem-  
nul cerului Cumpănă  
și se face ziua cu  
noaptea egală.

## Sfaturi economice.

Hambarele se umplu și cu cucuruz. Bostanii se  
culeg și se face imediat după tăierea tuteilor arătura  
pentru grâu. Se scot cartofii, dar numai pe vreme  
uscată. Adună semințe dela zarzavaturi, scoate-le și  
le așează în nisip. Perele iernatice le culege și le  
pune pe polițe în pivniță să se înmoale. Păstrează  
fructele, mai târziu au preț bun. Pregătește butoaiele  
pentru vin și poți lua mierea dela albine.

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Sâmb. 2 Dum.	Ap. Anania M. Ciprian	Remigius † Ing. Păzitori	
Dum. XV. d. Rus. Ev. Luca VI, 31-36. Gl. 6. Sf. 4.			
3 Luni 4 Marți 5 Mercuri 6 Joi 7 Vineri 8 Sâmb. 9 Dum.	M. Dion. Ar. M. Ieroteiu M. Haretina Ap. Toma M. Sergie C. Pelagia A. Iacob	Candid Francisc Ass. Placid Bruno Marcus Margita Dionisie	
Dum. XVI. d. Rus. Ev. Luca VII, 11-16. Gl. 7. Sf. 5.			
10 Luni 11 Marți 12 Mercuri 13 Joi 14 Vineri 15 Sâmb. 16 Dum.	M. Eulampie Ap. Filip M. Prov. Tar. M. Carp și P. (†) Gov. Paraschiva M. Lucian M. Longin	Francisc B. Nicasiu Serafin Eduard Calist Teresta Gal	
Dum. Sf. Părinți. Ev. Luca VIII, 5-15. Gl. 8. Sf. 6.			
17 Luni 18 Marți 19 Mercuri 20 Joi 21 Vineri 22 Sâmb. 23 Dum.	Pr. Oste Ap. Ev. Luca Pr. Ioil M. Artemie C. P. Ilarion A. Averchie Ap. Iac. fr. Dlu	Hedviga Luca Petru Ale. Ioan Cant. Ilarion Cordula Ioan Cap.	
Dum. XVIII. d. Rus. Ev. Luca VIII, 26-39. Gl. 1. Sf. 7.			
24 Luni 25 Marți 26 Mercuri 27 Joi 28 Vineri 29 Sâmb. 30 Dum.	M. Areta M. Marcian (†) Marele Mc. Dimitrie M. Nestor M. Terenție M. Anastasia M. Zenovie	Rafail Chrisant Evarist Frumanțu Simon și Iuda Narcis Alfons	
Dum. XIX. d. Rus. Ev. Luca XXI, 19-31. Gl. 2. Sf. 8.			
31 Luni	Ap. Eustachie	Antonin	

### Soarele.

1 Oct. răs. 6 ore  
20 m. Ap. 6 ore 5 m.  
11 Oct. răsare 6 ore  
34 m. Ap. 5 ore 45 m.

### Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1—4 bine, 5 ploale,  
6—26 bine și brumă,  
27 zăpadă, 28 bine, 29  
zăpadă, 30—31 vânt.

### Prognosticuri.






Dacă în luna aceea-  
sta nu va plca frunza  
de pe pomi înseamnă  
că va fi iarnă aspră  
și iute, iar de vor fi  
omide și alți mulți  
vierni vor fi. Dacă  
va ploua la sfârșitul  
lunii acesteta, vara  
va fi de vreme și ro-  
ditoare, iar de va fi  
ploale cu ptață la  
apusul soarelui, va  
fi roada de mijloc.  
Bine să iei seama  
în ce zi din luna  
aceasta va cădea ză-  
padă și din ziua aceea  
vei număra zilele  
până la nașterea lunii  
viitoare, fiindcă atâta  
va ploua și va ninge  
la iarnă. Unți numără  
zilele din nașterea  
lunii acesteta de acum  
până la ziua întru  
care va fi cea din-  
tâi naștere a lumnei.

## Insemnări.

### Sfaturi economice.

După ziua Crucii se începe gândul sămănătu-  
rilor de toamnă. Ditele acum se pun pe iesle, fă-ți  
socoteala cu nutrețul. Aduși la cale grajdurile și nu  
risipi cu hrana. Stupii se retrag pentru iarnă. Nucile  
se usucă bine și le spală bine, au ualoare mai mare.

Serile lungi, fusul se întoarce și cărturarul din  
casă cetește și altora câte ceva bun.

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	Cosma și Dam.	† Toți sfinții	
2 Mercuri	M. Aehindin	Ziua morților	
3 Joi	M. Ahepsima	Hubert	
4 Vineri	C. Ioaniche	Carol Bor.	
5 Sâmb.	M. Galacteon	Emerie	
6 Dum.	P. Pavel	Leonard	
Dum. XX. d. Rus. Ev. Luca VIII, 41-56. Gl. 3. Sf. 9.			
7 Luni	SS.33 M. d. M.	Engelbert	
8 Marți	(†) Arb. Mih și Gavril	Vital	
9 Mercuri	M. Onisifor	Teodor	
10 Joi	Ap. Er. și soții	Andrieu Av.	
11 Vineri	M. Victor și Mina	Martin	
12 Sâmb.	S. Ioan Milost.	Didaeus	
13 Dum.	† Ioan G. d. aur	Stanislau	
Dum. XXI. d. Rus. Ev. Luca X, 25-37. Gl. 4. Sf. 10.			
14 Luni	† Ap. Filip	Iosafat	
15 Marți	M. Gurie	Gertruda	
16 Mercuri	† Ap. Ev. Matei	Edmund	
17 Joi	P. Grigorie	Grigore	
18 Vineri	M. Platon	Odon	
19 Sâmb.	Pr. Audie	Elisabeta	
20 Dum.	C. Grig. Decap.	Felix	
Dum. XXII. d. Rus. Ev. Luca XII, 16-21. Gl. 5. Sf. 11.			
21 Luni	(†) Intrarea în biserică	† Intr. în bis.	
22 Marți	Ap. Filimon	Cecilia	
23 Mercuri	P. Amfilohie	Clemens	
24 Joi	P. Clement	Ioan	
25 Vineri	† M. Ecaterina	Ecaterina	
26 Sâmb.	C. Alipie	Silvestru	
27 Dum.	M. Iac. Persul	Advent	
Dum. XXIII. d. Rus. Ev. Luca XIII, 10-27. Gl. 6. Sf. 1.			
28 Luni	M. Ștef. cel nou	Sosten	
29 Marți	M. Paramon	Saturnin	
30 Mercuri	† Ap. Andreiu	Andreiu	



## Soarele.

1 Nou. răs. 7 ore  
4 m. Ap. 5 ore 8 m.  
11 Nou. răsare 7 ore  
18 m. Ap. 4 ore 55 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1—3 bine, 4 vânt și  
frig, 5—7 bine, 8—20  
vânt, zăpadă, frig și  
ger, 21—23 bine, 24  
zăpadă, 25—23 ger,  
27—30 bine.































## Prognosticuri.

În ce ehip va fi  
timpul la 26 ale lunel  
lut Noembrie, ase-  
menea va fi și în luna  
lul Februarie și ce-  
lelalte zile până la  
sfârșitul lunel. Să tel  
seama cum se va  
preface uremea într-  
aceea zi, așa într'un  
ehip va fi timpul și  
în lunile viitoare,  
adecă în Martie, Apr.  
și altele până la îm-  
plinirea anului. Dacă  
va tuna când soarele  
se va afla în semnul  
Săgetătorului însem-  
nează, că săcara să-  
mânăta la loc înalt  
va fi bună, iar cea-  
laltă slabă.

## Insemnări.

## Sfaturi economice.

Se scoate gunoiul, se sădese pomi, se sapă  
răzoarele și pomii îi îngrijește. Pune spini în jurul  
lor, să nu-i roadă iepuri. Se strânge varza și se  
pune pe țarnă. Vița se îngroapă. Se repară unellele  
de casă și sa aduce în ordine casa și grădina.

	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	Naum	Natalia	   
2 Vineri	Pr. Auaeum	Bibiana	
3 Sâmb.	Pr. Sofronie	Franc. Xaver	
4 Dum.	† M. Varvara ☽	Petru Chisol.	
Dum. XXII. d. R. s. Ev. Luca XVII, 18—27. Gl. 7. Sf. 2.			
5 Luni	C. Sava eel sf.	Sava	      
6 Marți	(†) Părintele Nicolae	Nicolae	
7 Mercuri	P. Ambrozie	Ambrosie	
8 Joi	C. Patapie	(†) Zem. Mariei	
9 Vineri	† Zem. St. Ane	Valeria	
10 Sâmb.	M. Mina, Erm.	Melchiade	
11 Dum.	C. Daniil st.	Damasus	
Dum. Strămoșilor. Ev. Luca XIV, 16—24. Gl. 8. Sf. 3.			
12 Luni	† P. Spiridon	Maxentia	      
13 Marți	M. Eustatie ☽	Lucia	
14 Mercuri	M. Tirs și sofi	Spiridon	
15 Joi	† M. Elefterie	Chiliana	
16 Vineri	Pr. Ageu	Eusebiu	
17 Sâmb.	Pr. Dantil	Lazar ep.	
18 Dum.	M. Sebastian	Grațian	
Dum. înaintea de Nașt. D-lui. Ev. Mat. I, 1— Gl. 1. Sf. 4.			
19 Luni	M. Bonifaciu	Menesiu	      
20 Marți	M. Ignatie ☽	Liberat	
21 Mercuri	M. Iuliana	Ap. Toma	
22 Joi	M. Anastasia	Flavian	
23 Vineri	SS. 10 M. d. C.	Victoria	
24 Sâmb.	M. Eugenia	Adam și Eva	
25 Dum.	(†) Nașt. Domnului	(†) Nașterea D-lui	
Nașterea Domnului. toate ale sărbătoarei.			
26 Luni	(†) S. St. Născ. de D-zeu	(†) Ștefan	      
27 Marți	(†) Ep. și Arb. Ștefan ☽	† Ev. Ioan	
28 Mercuri	SS. 20 miș M.	Pruncii nev.	
29 Joi	Pruncii uc. del.	Ep. Toma	
30 Vineri	M. Anisia	Eugeniu	
31 Sâmb.	C. Melania	Silvestru	

# Insemnări.

## Soarele.

1 Dec. răs. 7 ore  
45 m. Ap. 4 ore 37 m.  
11 Dec. răsare 7 ore  
57 m. Ap. 4 ore 35 m.

## Mersul vremii.

(După calendarul pe  
140 ani).

1—4 bine, 5—6 vânt,  
7—8 nor, 9 ploale,  
10—12 moină, 13—18  
bine, 19—23 vânt și ger,  
24 zăpadă, 25—28 frig  
și vânt, 29 liniște, 30  
până 31 zăpadă.

## Prognosticuri.

De se va întâmpla  
Nașterea lui Christos  
Dumineca, iarna va  
fi caldă, îndoită, rea  
și ploaasă. Primă-  
vara ploaasă și căl-  
duroasă. Vara vese-  
loasă și secetoasă,  
și cu bună vreme.  
Toamna ploaasă și  
vânturoasă. Vitele și  
săcara vor fi foarte  
bune. Prin grădini  
legumi de-ajuns. Pe  
vremea secerei va fi  
și vremea bună. Poa-  
me multe, împletitură  
pușină. Dobitoacele  
și fiarele se vor în-  
multi. Oameni bătrâni  
și femei îngreunate  
vor muri, iar cei că-  
sătorii vreați pacien-  
tească vor trăi.

## Sfaturi economice.

Se aduc lemne la casă, iarna se pune. Se mai  
duce gunoiful. Vitele trebuie bine îngrijite, altcum  
slăbesc și nu pot răzbi la primăvară. Dă-le tărâțe  
cât de des și dela ușei să nu tragă laptele.

În casă aerizește des și cu răboful nu conțeni.  
Te gândește la anul care vine și fă-ți planurile pentru  
viitor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

# Partea de învățătură și petrecere.

Redactată

de BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Horia Petra-Petrescu**



# Cu fața spre Rege

de I. Agârbiceanu.

Dați împăratului ce este al împăratului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu. Așa a răspuns mântuitorul Hristos când fariseii și cărturarii, ca să-L prindă în cuvinte, au trimis la El oameni să-L întrebe dacă „se cade a se da dare împăratului?”

Despre puterea împărătească și izvorul ei Isus a vorbit înaintea diregătorului Pilat, la începutul patimilor Sale, când Pilat, nemulțumit că Domnul nu-i răspunse la unele întrebări, I-a zis: „Nu știi că putere am să te răstignesc și putere am să te slobozesc?” Isus i-a răspuns; „Nu ai avea asupra mea nici o putere dacă nu ți s'ar fi dat ție de sus“.

Așa dar după învățătura creștinească, împărații sau regii nu stăpânesc numai din voința neamurilor cari îi pun în frunte, ci și din mila lui Dumnezeu. Și nu conduc popoarele numai cu



BCU Cluj / Central University Library Cluj

**M. S. Regele Carol II.**

puterea ce le-o dă țara prin constituția și legile ei, ci și cu puterea dată de Dumnezeu.

Adevărul acesta este și firesc și în el nu cred numai aceia cari nu cred nici în Dumnezeu. Cine crede în Dumnezeu știe că izvorul întregii puteri de stăpânire peste alții în lume, nu este altul decât Dumnezeu, atotputernicul și ziditorul a toate.

Țara noastră românească este regat, adică are în fruntea ei un rege, după cum înainte de unirea Principatelor avea Domni sau voievozi, cari toți își ziceau „Domn din mila lui Dumnezeu”. Regatul nostru, alegându-și o familie sau o dinastie din care să fie regii noștri, nu mai alege la moartea fiecărui rege pe urmașul Său, ci acesta este de drept fiul regelui răposat.

Știm cu toții că în România, după moartea marelui rege Ferdinand, abia în 8 Iunie 1930, am ajuns să avem rege pe moștenitorul firesc al Tronului M. S. Carol al II. Mult rău și multe greutăți s'au abătut peste Țară și în vremea aceasta de neașezare. Greutățile rămase de atunci apasă încă și azi asupra noastră.

Dela 8 Iunie 1930 avem însă pe căpetenia cea adevărată, așezat în scaunul de domnie a înaintașilor Săi, îl avem înțelept, plin de voință,



iubitor de țară și neam, harnic și în floarea vieții, pe M. Sa Carol al II-lea.

Cuvântul de ordine azi pentru toată lumea românească este: *Cu fața spre Rege!* Cu ochii, cu urechile, cu inima, cu sufletul spre Acela care stă în fruntea Țării. Să-l înconjurăm cu toată dragostea sufletului nostru. Să-i deslușim gândul și voința din tot pasul ce face, din toată privirea, din orice cuvânt și orice faptă, fiind siguri că El e întâiul român din România, întâiul iubitor de Țară și neam și că viața Lui întregă și-o jertfește pentru binele și fericirea tuturor.

Azi, când în chip firesc a scăzut încrederea poporului în partidele politice care se ceartă prea mult între ele și se opresc împrumutat dela lucru, nădejdea și credința noastră întregă trebuie să treacă asupra înțeleptului și tânărului *rege Carol al II-lea*. El, cu porunca și în drumurile Lui, să fie călăuza tuturor, pentru că pe El nu-l mână în lucrările Sale decât o nețărmurită dragoste de neam.

*Cu fața spre Rege* e lozinca vremurilor noi și semnul în care o să ne vie mântuirea. Vor trebui să înțeleagă și conducătorii politici că vremea vorbelor a trecut: că unde e Stăpânul acasă trebuie să-și facă toate slugile datoria, să se

pună pe muncă aprigă, să lucreze în bună înțelegere.

Și în munca călăuzitoare a tuturor, sub ochiul de pază și veghe al regelui, va fi scăparea noastră din sărăcia și greutățile de azi.

Credință și nădejde, deci, în tot largul Țării. Să fim gata a înțelege și cel mai mic semn al regelui nostru și să-l urmăm fără șovăire. El nu ne poate arăta decât drumul și mijloacele fericirii neamului și a Patriei. El, stăpânitorul și cu „puterea de sus“, din mila Domnului.

---

BCU Cluj / Central University Library Cluj

## Nicolae Iorga.

Marele învățat român și apostol al neamului său, a împlinit în 18 Iulie, anul 1931, șasezeci de ani de viață. Din prilejul acesta fericit țara a început să-l sărbătorească, cu luni înainte de-a ajunge căpetenia guvernului regal, așa cum l-a sărbătorit și la patruzeci și cincizeci de ani de viață. Și azi, dacă nu ar fi decât ceea ce a fost înainte de a primi încredințarea cinstitoare și recunoscătoare a regelui, și chiar dacă nu ar mai fi nici rector al universității din București, nici profesorul ei, nici membru al Academiei, Nicolae Iorga ar fi sărbă-

torit cu aceeași însuflețire și recunoștință, pentru *el însuși*.

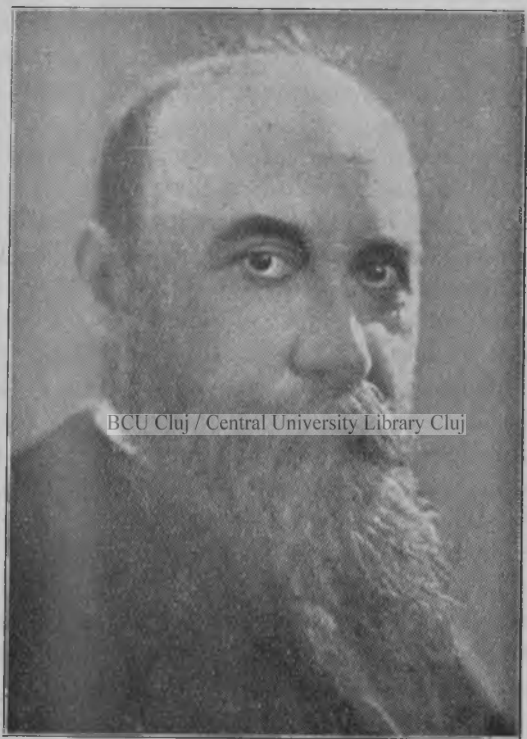
Intr'adevăr, Nicolae Iorga e azi cel mai mare nume între cele șaisprezece milioane de români. Nici unul altul, fie învățat, fie vorbitor, fie apostol al nației sale, fie gazetar, nu se poate măsura cu Nicolae Iorga. Nu spunem aici cuvinte de laudă, pentru că în fața oamenilor cu adevărat mari, orice cuvânt de laudă cade, și nu poate avea loc decât cuvântul de recunoaștere a adevăratelor lui însușiri și cuvântul de mulțumire către Pronia cerească, fără grija căreia nu se nasc oameni cu adevărat mari în mijlocul popoarelor.

Nicolae Iorga și-a dovedit superioritatea sa printre românii de azi prin faptul că a silit un neam întreg să-l sărbătorească încă înainte cu douăzeci de ani, apoi înainte cu zece, și cu siguranță va fi sărbătorit și la șaptezeci de ani. Tinereța pentru el n'a fost numai vreme de pregătire în școli, ci și începutul năvalnic al unei activități, care a atras atenția tuturor asupra sa. Vorbea și scria, ca tinăr, cu știință, pricepere și pătrundere de om făcut, de om mare, după-cum azi, la șizeci de ani, vorbește și scrie cu focul tinereții de douăzeci de ani.

Nicolae Iorga e vecinic tinăr, iar mare învățat s'a dovedit dela cele dintâi cărți ale sale. E ca un izvor limpede, puternic, sănătos, ca un izvor de munte care țâșnește de-odată din stâncă, spărgându-o, și care varsă din belșug valurile binefăcătoare ale limpezimii și tăriei sale. Darul e dela Cel de sus; nime nu se naște ziditor în lume, decât acela pe capul căruia a pus mâna Ziditorul cel mare. Dar însușirile neamului românesc, așa de adânc săpate în sufletul lui N. Iorga, au ajutat darului de sus, să se desăvârșască. Iar nepotolita căldură a inimii, voința rară, care nu cunoaște patimile unui om, dragostea de muncă și de jertfă a propriei persoane, închinarea de toată vremea la fericirea nației sale, ca la cel mai sfânt altar, — aceste toate sunt însușiri pentru cari cinstea i se cuvine numai dlui N. Iorga.

Și darul de sus și însușirile neamului din care s'a coborât, și vrednicia dsale personală, mai ales uriașa lui muncă, au făcut din N. Iorga cel mai mare român al zilelor noastre.

Și e greu de spus prin ce este mai mare N. Iorga, prin știința lui sau prin simțirea lui? Cu știința, cu mulțimea cunoștințelor, a uimit o lume întreagă. Și nu numai în ce privește cunoștințele asupra neamului românesc și a Țărilor românești de azi și de ieri, până în cel mai adânc trecut;



Nicolae Iorga.

cunoștințele lui N. Iorga sunt uimitoare și asupra altor țări și popoare. Are o minte atotpătrunzătoare, o pricepere vie și repede, o ținere de minte rară și o mare putere de-a învia tot ceace se atinge de trecut.

Dar poate că N. Iorga e mai mare prin simțirea lui decât prin știință și cunoștință. Dintr'o mare și profundă simțire adeseori se descopăr mai multe adevăruri de viață, decât dintr'o mare știință și dintr'o minte frământată. Cu sufletul vibrător ca o arfă fină, cu sufletul pornit și confundat vecinic în marele suflet național, de patruzeci de ani N. Iorga a presimțit și a descoperit toate poruncile crezului național, și le-a vestit cu cuvinte de foc, cu duh de adevărat apostol național. Scânteile vestirii sale au aprins focul în sufletele atâtor generații, schimbându-le în luptători pentru poruncile crezului național.

De când și-a deschis gura să vestească cuvântul, de când a luat condeiul să scrie, N. Iorga a fost omul *întregei români*. Pentru credința și apostolia lui nu mai erau granițe între români, de 40 de ani, fiindcă N. Iorga vorbea de de-asupra acestor granițe, din sufletul unic, românesc, ale cărui porunci le-a arătat a fi aceleași.

Și cunoștea N. Iorga, ca nimeni altul, și pământul cu neamul românesc din toate provinciile,

cercetându-le adeseori, și istoria acestor țări românești, așa că a putut simți și aceleași bătăi de inimă ale neamului de pretutindenea.

Când a bătut ceasul mare pe care-l vestise de-atâtea ori, când a început plinirea vremilor pentru cari luptase, N. Iorga a fost întăritorul de fiecare zi al neamului său. Cuvântul lui de foc, credința lui nestinsă, a vărsat curaj și încredere, în civili, ca și în militari. Nu desmintise ceeace a dovedit în toată viața: că a trăit ceas cu ceas, clipă de clipă, viața neamului său, cu toate durerile și bucuriile lui.

Pentru că și aici e o dovadă puternică de mărimea ființii naționale a lui N. Iorga: De 40 de ani dacă voiești să cunoști tot ce-a simțit și pățimit, tot ce-a sperat românimea *în fiecare zi*, vei cunoaște-o din scrisul zilnic al lui N. Iorga.

Iar dela unire până azi a rămas același îndrumător al neamului: unul care bate și înalță din aceeași dragoste de nație și același strașnic muncitor care cere azi imperios munca ziditoare a tuturor spre binele țării.

Pentru „Astra” noastră N. Iorga a fost un îndrumător și de-atâtea ori unul care ne-a ajutat cu luminile lui neprețuite.

Dumnezeu să ni-l țină încă la mulți ani!



# O rugăciune.

De Dr. G. Preda,  
vicepreședinte al „Astrei”.

Se spune că, pe vremuri, un șef-militar ar fi întrebat pe un ofițer de sub comanda sa, ce pași ar întreprinde cu trupa sa, atunci când împrejurările ar face să fie încunjurat de soldați dușmani, din cari unii ar pătrunde chiar între oamenii săi.

Judecând situația, ofițerul, convins că nici o tactică din lume nu l-ar putea ajuta să se salveze, ar fi răspuns că: nu ar putea da decât comanda: „spre rugăciune, descoperiți”!

Prin acest răspuns voia să înțeleagă că lasă în mâna Celui A-tot-puternic soarta sa și a trupei sale.

Față de puținii prieteni ce împresoară țara noastră, față de lipsa de sinceritate a unora ce trăiesc printre noi, ca și față de actele și faptele multor conviețuitori români și cum apelurile grăite și scrise către popor și chiar către unii conducători, au rămas fără răsunsetul dorit, nu văd salvarea mai grabnică, decât în desvăluirea sufletească față de Cel A-tot-puternic, căruia l-ași spune: „Privește cu îndurare, Puternice, greșelile aduse de vremuri și împrejurări sau cele legate de firea unora dintre noi! Fă ca ele să nu aducă năcazuri grele asupra tuturor, nici asupra țării”.



„Nu ne-ai dat minte, ca să ne desbinăm, nici inimă, ca să ne urâm, nici brațe, ca să ne lovim sau să ne strângem de gât. Indreaptă deci, Doamne, mintea noastră spre adevărata unire, inima noastră spre desăvârșită dragoste și brațele spre un comun ajutor, pentru a putea duce cu toții povara de năcazuri a vieții noastre trecătoare! Fă, Puternice, ca micile deosebiri ce există în portul nostru, în vorbirea noastră, în legile noastre, uneori imperfecte, în părerile, convingerile noastre (vrednice de batjocură), în moravurile noastre, în condițiile de viață ce par așa de mari în ochii noștri, dar cari sunt egale înaintea Ta, să nu fie pricini de ură, de invidie și de persecuție între noi! Fă, Doamne, ca acei ce-și au trupul acoperit cu haine scumpe, de postav străin, să nu privească de sus pe acei ce l-au acoperit din lâna țării, nici ca acei ce nu au nimic sau prea puțin din bogatul pământ al țării sau din metalul rotund al visteriei, să invidieze pe acei ce se bucură fără mândrie, de ranguri și bogății mai mari.

„Fă, Doamne, ca acei ce sunt fericiți de lumina soarelui Tău și se cred, poate, desăvârșiți, să îndrăgească și pe acei ce caută o desăvârșire omenească prin lumina culturii!“

„Fă, Doamne, ca toți românii din cuprinsul țării să nu uite că sunt frați și că dacă războaiele nu se pot ocoli, fă Doamne, ca acești frați să înțeleagă, că nu trebuie să se nimicească unii pe alții, în timpul zilelor de pace. Și așa, precum

în miile de limbi diferite, se binecuvintează opera Ta, fă, Doamne, ca în limba scumpă a țării mele să aud aducându-se și sincere binecuvântări operei de unire, pregătită în trecut de atâția martiri și împlinită astăzi cu atâtea jertfe românești! Dă-le, Doamne, celor de acelaș neam cu mine: trup, minte și suflet *sănătos*, ca să Te poată ajuta, să îplinești rugăciunea"!

---

## Gazda.

Schiță.

De Ion Agârbiceanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Notarul pensionat Damian era un bun povestitor și în serile lungi de iarnă, la un pahar de vin, era bucuros să ne istorisească despre lucruri de demult, de pe la jumătatea veacului trecut.

Așa ne povesti într'o seară despre gazda lui de pe vremuri, una, Măriuța, dintr'un orașel cu școli mari românești.

Pe vremea aceea, începu el, mergeam acasă în vacanțe cu carul cu boi. Nu se pomenea încă tren prin partea locului, după cum nu-i urmă de el pe la noi, nici azi. Suntem și rămânem sănătoși la spatele lui Dumnezeu.

Mă veți întreba, însă, pentru ce nu mergeam și ne întorceam dela școli cu căruțele cu cai: drum mai scurt, vreme cruțată. Pe vremea aceea Măgurenii și alte sate din jur, nu țineau cai. Și nu se indeletniceau cu nobila prăsilă pentrucă înainte cu vreo douăzeci de ani se pornise un furt de cai de nu le-a mai rămas nici sămânța în Măgură și jur.

După mine venia de obicei, după examenele din Iunie, sluga cu carul cu boi. Dar în anul acela veni tata, că trebuia să cumpere niște scânduri, să podească o odae.

M'am bucurat când l-am văzut pe tata, i-am numit două magazine unde se puteau cumpăra scânduri bune și, după ce carul se opri în curte și tata desjugă boii, mă grăbii să le pun din car un braț de fân proaspăt, din care se răspândea mireasmă minunată.

— Ce mai ficior, zice tata cu glas batjocoritor, uitându-se la mine. N'ai băgat nimic de seamă?

M'am uitat mirat la el, la cer, la boi. De-odată am înțeles că nu mai erau boii pe care îi știam eu. Aceștia erau mai mari, cu coarneau mai larg deschise.

— Când i-ați cumpărat? întrebai eu cu obrajii aprinși de plăcere.

— La târgul Mediașului, răspunse tata cu glasul îndulcit, apropiindu-se și mângăind pe sold pe cel de cătră om.

— Cu cât?

— Gâcește și tu! Ești doar băiat cu carte!

Adevărat: eram în clasa a doua de liceu. Știam cu cât îi luase pe ceilalți. Făcui un calcul în cap, dar am greșit c'o jumătat' de sută de zloți.

— Prețuesc mai mult, zise tata, dar am avut eu noroc de data asta.

Portița curții se deschise cu șgomot și intră învolburată jupâneasa Măriuța, găzdoaia mea, care plecase de dimineață după cumpărături și aducea în cârpă o nimica toată.

Văzuse de-afară urmă de car și intră zâmbitoare și întinerită. Merse ață la tata, — pe mine nu mă învrednici de nici o privire, îi dădu mâna înmănușată într'un fel de sdreanță, i-o scutura cu putere și vorbea mereu:

— Bună ziua, bădicule Dumitre și sănătate dela Dumnezeu! Ai mai venit pe la noi? Ei, iaca, a sosit și vacanția, că trece vremea, omu' lui Dumnezeu. Da' lelea Ana ce mai face? Tot voinică? Mulțămesc lui Dumnezeu. Dar ce văz? Ai

schimbat boii? Ptii, să nu le fie de diochi!  
 Ȑstia-s urși, nu-s boi.

Eu mă învineții de ciudă.

— Javra dracului, mi-am zis în gând, a descoperit mai îngrabă ca mine că-s alți boi.

— Mari, sănătoși și puternici boi. Să-ți trăiască! Și să-i stăpâniți sănătoși!

Laudele ei merșeră drept la inima tatii.

— A dracului femee, mă gândeam eu! A intrat tatii sub piele chiar acum când aveam de gând să-i mărturisesc că nu mai rămăiu în gazdă la ea nici mort. De mult ne sfătuirăm cu tovarășul meu de clasă Pinteia Ion din Aluniș să nu mai venim la toamnă la sgripturoaica asta și jupâneasa ne bănuia de mult și se uita chiorăș la noi, când ne prindea sfātuind.

— Haida, drace, hai, faceți socoteala fără birtăș.

— Ce socoteală jupâneasă?

— Haida, drace, hai! Par că mai găsiți ieften ca la mine?

Ne temeam de ea ca de Ducă-se pe pustii. Și am tot sfătuit cu Pinteia Ion cum să ne ducem hainele de pat dela jupâneasa, la sfârșitul anului, semn că la toamnă nu mai venim aici.

Pintea a scăpat de două zile. A venit după el sluga, s'au înțeles și au pus hainele de pat în căruță, după ce caii fură prinși și poarta deschisă. Jupâneasa se trezi după ce căruța ieși în drum. Dar se ținu după ea și când se întoarse, cătrănită se se aprindă de-un chibrut, îmi strigă, privindu-mă cu ochi de ucigaș:

— Și-a lăsat hainele la Măruntu. Ticăloși ce sunteți! Am știut eu ce coaceți! La Măruntu' să putrezească...

Vedeam că găzdoaia mea vrea cu orice preț să se pună bine cu tata și eu încă nu putui să-i vorbesc de planurile pentru viitor. Mă temeam să nu-l ia cu vorba, să-l prindă și să-i făgăduiască să mă aducă aici și la toamnă.

Măriuța, sdrobindu-se toată, îl chemă în casă.

— Să ospătezi ceva! De-acasă e mult! Și am un ciocănaș de rachiu!

Tata era vesel și o urmă bucuros.

Pe trepte, eu îl trăseai de mânecă:

-- Nu te duce!

Tata mă privi mirat:

— De ce nu?

— E cu primejdie, zic eu, simțind îndată că am spus o prostie.

Tata râse.

Trebuia să mă explic până nu-l prinde sgrîp-  
țoroaica în ghiare. I-am spus încându-mă :

— Să nu-i făgăduiești pentru anul viitor. Decît  
să mai viu la ea, mai bine mă spânzur ! O să te  
lămuresc eu. Da acum mergi repede și nu te uita  
la mine, să nu vadă că ți-am vorbit.

Era și vremea : jupăneasa se întorcea c'o față  
îngrijorată :

— Vai de mine, dar pentru ce nu poștești ?  
Placă-ți, nu te sfii ! Ca la dumneata acasă.

Apoi se uită la mine cu pătrudere și i se  
ridică o cută între ochi.

Îl îmbie pe tata cu rachi, îl îndopă cu  
pită și cu brînză, vorbindu-i să-l asurzească.  
Despre ce vorbea ? Despre câte-s în lună și 'n  
soare, dar tot mai mult despre cortelele din alte  
părți : că-i o sărăcie și o murdărie și că-s pline  
de bidigăanii ! Că pentru ea e o jertfă să mai țină  
copii pe scumpetea asta, dar că de cei vechi n'o  
lasă inima să se despartă. Iși laudă cortelul ei și  
vorbi cu ură despre copiii cari lucrează de capul  
lor și n'ascultă de părinți. Spunea că din Sep-  
temvrie nu va mai avea decît copii de domn, că  
i s'au înștiințat prea mulți și nu mai știe cum să  
aleagă.

Mințea cu nerușinare! Își aduna cortelașii cu arcanul dintre cei ce nu găsiu cvartire.

— Da' dumneata ce gânduri ai pentru viitor? întrebă la urmă pe tata, când acesta își aprinse o țigară.

— Eu, de-ocamdată nici un gând, jupăneasă Măriuțo! Până la toamnă ce mai știi ce se întâmplă? Poate murim! Poate nu mai am bani să cheltuesc cu mânzul ăsta pe la școli.

Inima mi se bătu de bucurie: Cuminte tată am, zic eu, cuminte și bun. Și mi se umplură ochii de lacrimi.

Jupăneasă înverzi de ciudă:

— Ce mai vorbești de moarte? Și de sărăcie, om gazdă ca dumneata! Cum să nu-l mai aduci la școală?

— D'apoi cresc greutatețile, jupăneasă! Uite și acum, îmi trebuie bani nu glumă să cumpăr niște scânduri. Deaceea am și venit la oraș, altfel trimiteam pe slugă.

— Vin eu cu dumneata la târguit! Știu eu cum să zbat la preț, sări jupăneasă înviorată.

— Mulțămesc, nu te mai osteni! La scânduri n'ai cum să te pricepi dumneata! Aici eu sunt popa!



Dar Măriuța se ținu scaiu după tata și după mine. Intra în târgul tatii și se da cu gura la vânzători. Jupăneasa dela car la car se oțărea tot mai rău. Se aprindea, își dădea pe-o ureche năframa din cap și începea să-i spele: Astea-s scânduri? Țta-i preț? Furați lemnul din munte și vreți să-l schimbați în aur curat? Ticăloșilor și lacomilor ce sunteți.

Un vânzător o luă cu o despicătură :

— Ții-ți gura, pupază? Da tu cumperi?

Se opri și tata, care nu se grăbia la târg, și-i zise :

— Ascultă, jupăneasă, nu te mai amesteca! Mă pricep și eu la scânduri.

Dar n'am scăpat de scaiu până la încheerea târgului.

— De-acum mergem după car, zise tata.

Tata era rușinat și asudat și se uita cu ciudă și cu o scârbă la femeie, căreia nu-i tăcea nici acum melița.

La cvartir, tata porunci :

— Adu-ți toate lucrurile în car.

Eu am prins pe Dumnezeu de-un picior. Am năvălit ca o furtună în casă.

— Le ducem toate să le mai spele femeea, jupăneasă Măriuță. Mai rămâi dumneata sănătoasă.

Gazda incremenise. Era vânătă ca pruna și nu mai avea buze. O amuțise Dumnezeu! Dar după ce mai apucarăm în drum i se deslegă limba. Eșise la porțiță după noi și cum era zi de târg, se adună lumea ca la primejdie.

— Ce-i? Cine-a bătut-o? De ce sbiară așa buha asta?

Tata sili boii. Incărcarăm scândurile. Când lăsarăm bine în urmă târgul, tata mă întrebă:

— De ce nu mi-ai spus, mă, că ai ajuns în gazdă la muma pădurii?

Am răs cu lacrimi și am înțeles că nu mai trebuie să-i mai lămuresc tatii nimic.

Tata mă întrebă:

— Da' cu cartea cum ai dus-o?

— Bine, tată. Dela toamnă sunt în clasa a treia.

Multă vreme fu tăcere mare. Eu ședeam pe scânduri și mă pătrundea mirosul bradului nou. Târziu îl auzi pe tata:

— Pții! Ce năpârcă de muere! Cum dracu' ai ajuns chiar la ea în gazdă?!

I. AGÂRBICEANU.

---

## Cu plinu' 'n cale...

— „Ieșitu-mi-ai cu plinu' 'n cale,  
Voioasă, oacheșe fetiță?  
Ce mi-te uiți cu ochii-agale?  
Arată, ce-ai sub cobiliță?”  
Cum râde ea cu 'ntreugă fața,  
Par'că-i, aievea, Dimineata!

Ce lapte muls de mâna-i tare!...  
Cum strânge donița la sân!...  
— „Gurița nu ți-e de vânzare?”  
O 'ntreb și pironit rămân  
De îndrăsneala-mi sprâncenată;  
Șagalnic fata 'n ochi îmi cată.

Cu-un „haida-hai!” măsoară mândra  
Și 'nmuguritu'-i piept îi crește  
Și, ca 'nvățată (șolomândra!)  
Din cap ea clatină, clipește:  
— „Dă mâna, târgul așa dară!”  
— „Eu vreau să-ți dau un cap de țară!”

Cum râdem amândoi, deodată,  
Un junghiu prin inimă-mi străbate.  
— „Eh, hai să bem pe jumătate!  
N'ai să-mi dai gura niciodată!”...  
Bând lapte — nărăvași copii! —  
Răspunde ochiul ei: „mai știi“?!...

HORIA PETRA-PETRESCU.

# Veselia vieții

de I. Agârbiceanu.

Ori unde te învârtești nu întâlnești decât fețe supărate, frunți îngândurate și vorbe de jelanie mare. Par'c'am fi la coada veacului și la sfârșitul pământului! Toată lumea se plânge, se tânguiește, învinuiește pe alții de zilele grele de azi și vede negru înainte. Unii, desnădăjduesc de soarta României mari, alții de viitorul familiei lor și alții de însăși viața lor.

Și cu toate acestea toată lumea aceasta plângătoare se hrănește mai bine, se îmbracă mai bine, cunoaște mai multe lucruri, decât lumea dinainte de războiu, care nu se tânguia nici a suta parte ca cea de azi.

E un fel de molimă a sufletului. Boala se ia dela om la om și putem fiecare auzi tânguindu-se înși cari înainte de războiu nu aveau nici cenușe în vatră iar azi au boi la jug, oameni cari înainte nu știau ce-i o fiertură de găină, iar azi taie porc la Crăciun, femei cari umblau în opinci iar acum nu li-s mai potrivite ghetetele din târg, și cari au schimbat de mult obiala cu ciorapul din prăvălie.

E adevărat că vremile de după războiu sunt grele, însă noi cu voia noastră, cu inima noastră

rea le facem de o sută de ori mai grele. O durere, o suferință e pe atât de mare și grea pe cât ne-o închipuim și ne-o facem noi. Aceeași pagubă la oameni pe-o formă de avuți, pe unul îl doboară, pe celalalt abea îl întristează. După felul cum e alcătuit sufletul omului.

Este adevărat că multe stări sufletești au o putere de molimă. Spaima poate cuprinde din te miri ce, un sat întreg. Descurajarea la fel, tot așa însuflețirea, duhul de jertfă în clipele grele, ca și veselia, mai ales când e vorba de mari mulțimi de oameni.

Și aceasta și când nu sunt pricini temeinice. Dintr'o vorbă, dintr'un svon. Dar încă fiind astfel de pricini.

Nime nu poate spune că azi nu sunt cauze de întristare și de descurajare. Lumea nu-i așezată nici la doisprezece ani-dela sfârșitul războiului. Troznește și azi din toate încheeturile; când ai crezut că un lucru e deplin așezat, a venit răsturnarea. Așa a fost cu prețul pământului, cu al vitelor, cu banul și câte altele.

Dar cece se arată azi la noi, — jelaniam necurmată de azi, trebuie să spunem că se abate dela întreagă firea românului, așa cum o cunoaștem din trecut și de aceea credem că tânguirea de

azi e mult lucru nefiresc, nu dela inimă, ci mai mult din molipseală, din obicei.

Vremuri mai grele decât cele de azi au fost în trecutul nostru câte voim, românul a avut parte mai mult de zile grele decât de cele bune. Dar în trecut el n'a desnădăjduit. N'a luat prea la inimă greutatea și necazurile vieții, poate chiar fiind prea obișnuit cu ele, dar mai ales știind că și binele și răul sunt trecătoare, cum trecătoare e întreaga lume și viață omenească.

Românul e vestit pentru răbdarea lui, ca și pentru veselia cu care a trecut destul de ușor peste nenorocirile și greutatea vieții. Noi am gemut și ne-am bătut joc de rele, am știut încinge hora după cea mai mare osteneală și am știut lumina viața cu o vorbă de duh, spusă în râsul tuturor.

Intr'un fel, mai de silă, mai de voie bună, noi am urmat cuvântul Domnului: „Nu vă gândiți ce veți mânca, sau ce veți bea, sau ce veți îmbrăca“. Și de s'ar fi gândit prea mult strămoșii era înzadar: năvăleau limbi străine și pârjoleau.

Strămoșii și-au cam bătut joc de viața așa de nesigură. Nu le-a păsat de ea și cu o glumă au uitat de-o suferință.

Veselia vieții i-a ajutat să poată purta viața, așa cum li s'a dat, mai ușor.

Noi, par'că am uitat această nepăsare de rele și ne-am înstrăinat de acest mare ajutor al muritorilor care e veselia vieții.

Trebuie să știm că omul vesel trăește mai mult decât cel supărat și trăiește mai bine și mai fericit. Veselia, voia bună îndeamnă și crește puterile sufletului, ca și pe ale trupului. Omul cu voie bună poate răbda neasemănat mai mult decât unul plângăreț.

Voia rea, întristarea, plângerea de zi și de noapte, las'că nu-ți ajută nimic, dar îți secătuieste toate puterile trupești și sufletești. Și apostolul Pavel ne îndeamnă să fim veseli în necazuri, chiar pentru binele nostru. Veselia e ca vinul cel vechiu care te face să uiți și-ți dă gânduri nouă. Și mai presus de toate te face să trăiești o viață mai frumoasă și mai atrăgătoare decât ca aceea ce ni-e dată să trăim. Pentru a fi în rând cu strămoșii — cum se și cade și cum e și firesc, — trebuie să aruncăm obrăzarul de jale și suferință și s'o mai dăm și pe glumă și pe bătaie de joc. Să vedeți că vom purta neasemănat mai ușor greutatea de azi. Nu ne vom mai gândi tot la ele, făcând adeseori din fânțar armăsar, ci vom înțelege înțelepciunea stră-

bună: toate sunt trecătoare și nici unul nu e vrednic, dintre bunurile lumii, să ne întunecăm viața și sufletul pentru el. Veselia e sănătate, voia bună e avuție, inima bună e fericire.

---

## Despre Asociațiunea „Astra“.

Asociațiunea „Astra“ e cea mai veche și cea mai mare societate românească din Ardeal pentru răspândirea culturii în sânul poporului român

Multe și mari sunt isprăvurile pe cari le-a făcut și le va face și în viitor: 1. A ajutat în timpuri grele, cu *burse* (stipendii), tineri români la învățatură de carte și de meserii. 2. A înființat o *bibliotecă centrală* în Sibiu. 3. A înființat un *Muzeu* minunat, cuprinzând mai ales lucruri făcute de harnicele țărance române, dar și altele. 4. A ținut zeci de mii de *conferențe* populare, la sate și la orașe. 5. A înființat cursuri pentru *analfabeți* (neștiutori de carte). 6. A tipărit în zeci și zeci de mii de exemplare *cărți de învățatură și de petrecere pentru popor* (Biblioteca populară a Asociațiunii) 7. A înființat *bănci populare și cooperative*. 8. Tipărește revista „*Transilvania*“ pentru cei cu știință de carte multă. 9. A înființat *despărțăminte, cercuri culturale, biblioteci populare*, la sate și orașe. 10. A ajutat construirea de *Case naționale*. 11. Ajută tipărirea unei *biblioteci pentru cărturarii cu școală mai mare* (de către secțiile „*Astrei*“ din Cluj). Asociațiunea trebuie ajutată la munca ei de orice român bun în felul următor: 1. să se *înscrisă membru* la Asociațiune, și anume: a) *membru fondator* cu taxă de 1000 Lei, odată pentru totdeauna; b) *membru pe viață* cu taxă de 500 Lei, odată pentru totdeauna; sau c) *membru activ* cu taxa anuală de 50 Lei. 2. Cărturarii cu știință de carte mai multă să *aboneze* revista „*Transilvania*“ și să cumpere cărțile tipărite de secțiile „*Astrei*“. Aceștia, și apoi lumea dela sate, să cumpere broșurile din Biblioteca populară a Asociațiunii.

---



## Cercurile culturale ale „Astrei“.

Activitatea „Asociațiunii” urmărește înainte de toate răspândirea culturii, în toate ramurile ei, la sate. Pentru aceasta sunt înființate, în toate despărțămintele. Nefiind legătura dintre acestea și satele noastre destul de strânsă și de deasă, statutele „Asociațiunii” prevăd și înființarea de *Cercuri culturale* la sate.

În fiecare comună cu cel puțin 10 membri activi, adecă cari plătesc taxa de 50 Lei anual, se poate înființa un cerc cultural, care se organizează sub conducerea unui delegat al comitetului despărțământului.

*Scopul Cercului cultural* este înaintarea culturii membrilor săi și a locuitorilor din comună, în care e organizat.

În scopul acesta se va folosi, între altele, mai ales de următoarele mijloace: a) va căuta să construiască în comună o Casă națională pentru trebuințele culturale; b) va deschide o sală de citit, înzestrată cu reviste și gazete potrivite; c) va înființa o bibliotecă populară cu cărți alese; d) va înființa un depozit de cărți și foi, apoi de tablouri istorice și alte obiecte folositoare, pe cari le va vinde celor doritori; e) va organiza cursuri și conferențe, serbări naționale-culturale, împreunate cu producțiuni artistice, venitul cărora e al Cercului cultural.

Fiecare Cerc cultural va avea un comitet compus din zece membri, dintre cari se vor alege președintele, vice-președintele, secretarul, cassierul, controlorul, bibliotecarul, economul. Toate aceste funcțiuni sunt onorifice, adecă fără plată. Comitetul îl alege adunarea generală, la care au drept să participe cu vot hotărâtor toți membrii activi ai „Astrei” din comună.

Amănunte despre organizarea și activitatea Cercului cultural se găsesc în *Regulamentul pentru despărțămintele, Cercurile culturale și regiunile Asociațiunii „Astra”, și se capătă, la cerere, dela Comitetul central al „Astrei” din Sibiiu, Str. Șaguna, 6.*

---



BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prof. Dr. Jan Urban larník (sen.) și Dr. Hertvig larník (jun.)  
în Poștyn (Boemia) 1918. IX.

## Păjanian lui badea Spiridon.

Badea Spiridon era un om foarte cum-se-cade. Nu se poate spune, că s'ar fi ferit de beătură. Un păhărel-două de vinars sau două-trei păhare de vin, înghiția și el la zile mari sau când avea vre-o bucurie, ori vre-un necaz, — căci așa e făcut românul, să bea de bucurie și să bea de supărare, — dar beat, cum puteau să fie văzuți alții, nu l-a văzut nime pe badea Spiridon. Vorba lui suna astfel: două păhărele de vinars sau două-trei păhare de vin, *e doftorie*; ce e peste aceasta *e otravă* și de otravă trebuie să se fe-rească omul.

Fuse la început, încă pe când trăia boierul cel bătrân, servitor la curtea boierească și s'a purtat atât de bine, încât nici când a voit să se căsătorească și să iee de soție pe Anica, servi-toarea credincioasă a boierului, — n'a fost lăsat să plece dela curte, nici el, nici Anica, ci bo-ierul cel bătrân le-a făcut o căsuță la marginea pădurii sale, a înzestrat-o cu toate cele trebuin-cioase unei gospodării modeste, i-a dus la preotul satului ca să-i cunune, apoi i-a așezat în casa lor proprie și pe Spiridon l-a făcut păzitor peste pădurea din apropierea casei. Avea toată incre-

derea boierul cel bătrân în acești doi oameni, cari n'au furat nimica și nu l-au înșelat cu nimica în anii cei mulți petrecuți la curtea lui, ca slujitori.

După moartea bătrânului boier a luat singurul său fecior conducerea administrării moșiei și acesta încă, — văzând cât de muncitori, de cum-pătați la vorbă și mai ales cât de cinștiți sunt amândoi, — i-a învrednicit de întreaga sa încredere.

Badea Spiridon nu avea acum alta de lucru, decât să cutriere pădurea, care nu era tocmai mare, odată sau de două ori pe zi, ca să vadă dacă nu e cineva care vrea să fure lemne din pădurea boierului, apoi să scoată din pădure lemnele pe cari le răstoarnă vântul sau furtuna, să le adune la un anumit loc, apoi să le taie pentru a putea fi încărcate în trăsuri și duse la curtea boierească.

Nu prea greu lucru și nu prea mult. Și totuși badea Spiridon se supăra câte odată, de regulă atunci, când avea să crape butuci groși, aduși din pădure, cari se crapă cu multă greutate și la astfel de prilejuri totdeauna îi scăpa din gură vorba: „*crapă, prostule*“, sau „*mușcă, prostule*“.

Boierul cel tinăr, — care acum nu mai era tinăr, precum nici badea Spiridon nu mai era feciorul de altădată, pentru că avea șasezeci de ani împliniți, — venea de multe ori cu trăsura la pădure, stătea de vorbă cu lelea Anica și cu badea Spiridon și le împărțea porunci pentru zilele următoare. Odată însă, cu o asemenea ocaziune, aude pe badea Spiridon, cum rostește mănios vorbele: „crapă, prostule“, și apoi „mușcă, prostule“, — și-l întreabă, că ce rost au înjurăturile acestea, nu cumva sună la adresa lui, a boierului?

— „Nu, măria ta, — răspunde badea Spiridon, — ci sună pentru prostul ăla de Adam, care pentru un măr a pierdut raiul, pe care apoi l-am pierdut și noi, toți, cei de pe pământ. Ce lucru bun ar fi să ne aflăm acum toți în raiu, bine îngrijiți și să nu mai trebuiască să ne câștigăm pâinea de toate zilele în sudoarea feței noastre!“

— „Nu e tocmai așa, bade Spiridoane! — luă acum boierul firul vorbei, — pentru că atunci când a fost scos Adam din raiu și i-a spus Dumnezeu, că în sudoarea feței sale va trebui să-și agonisească în viitor cele trebuincioase traiului, a spus și Evei, soției sale, că ea în dureri are

să nască copii, cari vor crește, se vor înmulți și vor stăpâni pământul. Câtă vreme au stat în raiu, ei n'au avut deci copii. Și n'ar fi avut nici până în zilele noastre, dacă ar fi trăit atâta. Prin urmare noi n'am exista astăzi și n'am putea să fim în raiu, împreună cu Adam și Eva. Ar fi acolo numai singuri, ei doi, dacă ar fi fost cumiți. Dar n'au fost. Și nu din vina lui Adam, cum crezi d-ta, ci din vina muierei Eva“.

— „Ba din vina lui, răspunse badea Spiridon, pentrucă el nu trebuia să asculte de muiere și să facă aceea ce ea a cerut“.

— „Par'că d-ta ai fi făcut altcum sau ai face astăzi altcum, dacă te-ai afla pus în stare asemănătoare aceleia pe care a avut-o Adam!“

— continuă boierul vorba. „Să știi, că toate femeile sunt Eve și toți bărbații sunt Adami, cari ascultă de Eve!“

— „Pe mine sigur că nu mă va purta de nas muierea“, mai spuse cam supărat badea Spiridon, iar boierul îi răspunse: „Vom vedea“, — apoi se urcă în trăsură și plecă spre curtea boierească.

Iși croise adecă boierul un plan, pe care l-a și pus în aplicare nu peste mult. Cam la o săptămână e venit de nou la pădure și, dupăce s'a informat despre una și despre alta, a spus lui badea Spiridon și soției sale următoarele:

— „Am să vă împărtășesc o veste bună pentru voi. M'am gândit să vă iau de aici și să vă duc la mine. Veți locui în casa mea, care e destul de mare, ca să fie loc în ea și pentru voi, veți avea haine dela mine, mâncare domnească, luminat, încălzit, de toate, — iar de lucru nimica. Să vă odihniți în liniște bătrânețele! In locul vostru vor veni alții ca să păzească pădurea, iar voi urcați-vă în trăsură și să mergem”.

Au plecat și când au ajuns la curtea boierească și s'au dat jos din trăsură, pe lelea Anica a luat-o în primire o servitoare dela curte și pe badea Spiridon un servitor și amândoi au fost conduși la baie, ca să spele de pe ei toată necurătenia, apoi badea Spiridon a fost tuns și bărbierit, iar în urmă amândoi îmbrăcați în haine elegante domnești și duși în locuința lor, care se compunea din două camere mari și luminoase, cu niște mobile în ea de cari numai în palate împărătești se mai pot vedea.

— „Aici veți locui, — le-a spus un alt servitor, — și din porunca măriei sale, a boierului, aici veți lua și masa de trei ori în zi: dimineața, la amiază și seara”.

Au rămas acum singuri cei doi oameni în noua lor locuință și se uitau mirați unul la altul

fără a putea scoate vre-un cuvânt din gură. Nu știa, dacă e vis sau aievea aceea ce s'a întâmplat cu ei.

Nu peste mult a venit apoi un alt servitor, care a gătit masa, pentru că era vremea prânzului și apoi un alt servitor care, rând pe rând, le-a adus șase feluri de mâncări, una mai bună și mai gustoasă decât alta și le-a adus și o sticlă de vin bun, iar oamenii noștri, pe cari servitorii curții nu-i mai slăbeau din „domnule Spiridon” și „doamnă Anică”, au mâncat și au băut, în urmă s'au culcat, căci erau obosiți.

Seara, la cină, aceleași feluri de mâncări. În ziua cealaltă tot așa și în fiecare zi tot așa, până la sfârșitul săptămânii, când oamenii erau obișnuiți cu starea lor și vedeau, că viața pe care o duc ei acuma, e cu mult mai bună decum era a strămoșului Adam în rai.

La începutul săptămânii a doua s'a întâmplat însă o mică schimbare. După ce le-a adus servitorul cele șase feluri obicinuite de mâncare, le-a mai adus și a șaptea mâncare: un castron mare de argint curat, acoperit cu un capac tot de argint, dar cu niște găurele mici în el, și punând castronul pe masă, le-a spus următoarele:



„E poruncă aspră dela Măria Sa, boierul, ca din castronul acesta să nu mâncați nimica, să nu ridicați capacul de pe castron și să nu priviți prin găurelele din capac ca să vedeți ce e în castron”.

Porunca a fost împlinită, în ziua aceea, în ziua a doua și în ziua a treia; dar pe lelea Anica o ardea mereu curiozitatea, să afle ce e în castronul pe care în trei zile servitorul l'a scos neatinș de nime din locuința lor. Cu gândul la castron s'a culcat, a adormit și a visat, că în castron s'ar afla numai scumpeturi: inele de aur cu pietri scumpe, cercei de aur cu diamante și multe alte bogății.

In ziua următoare, — era acum a patra zi din a doua săptămână, — după ce servitorul a pus pe masă castronul de argint și a ieșit afară, lelea Anica a povestit soțului ei visul avut în noaptea trecută și i-a dat a înțelege, că ea tare ar dori să arunce numai o scurtă privire în castron, ca să vadă ce e în el, căci de văzut n'are să o vadă nime. Badea Spiridon a răspuns însă cu un respicat: nu, asta nu se poate, e poruncă dela boierul! Dar lelea Anica atâta i-a tocat la urechie și atâta l-a desmerdat, până ce în cele din urmă i-a dat voie să ridice capacul, dar numai puțin și apoi să-l tocmească iarăși la loc așa cum a fost.

S'a făcut. Lelea Anica a ridicat capacul de pe castron, dar în clipa aceea un șorecel mic, ascuns în castron, a și sărit pe masă, iar de pe masă s'a lăsat în jos pe padiment și cât ai bate în palmă a dispărut pe sub covoarele de jos.

Inspăimântați se uitau acum oamenii noștri unul la altul, știind bine, că nu e chip, ca șorecelul să poată fi prins și așezat la locul său în castron, dar nici nu aveau timp, ca să începă goana pentru prinderea șorecelului, fiindcă măria sa, boierul, își făcu pe neașteptate intrarea în locuința lor și întrebându-i, că ce au de sunt așa de întristați, s'a apropiat de castron, a ridicat capacul de pe el și a văzut că șoarecele lipsește, că porunca sa nu a fost împlinită și de aceea a făcut și el cu badea Spiridon și cu lelea Anica aceea ce a făcut Dumnezeu cu Adam și Eva: *i-a scos din rai!*

— „Știam eu, că așa aveți să faceți — le-a spus boierul, — pentrucă diavolul, care a ispitit pe Eva și pe Adam, ispitește și astăzi pe fiecare om. Lelea Anica e o Evă și tu, bade Spiridoane, ești un Adam. Deaceea, îndărăt la muncă, la pădure, ca în sudoarea feții să vă agonisiți cele trebuincioase traiului. Cu viața din rai s'a isprăvit! Desbrăcați hainele acestea domnești, îm-

brăcați de nou hainele voastre țărănești și plecați la coliba voastră din marginea pădurii!"

În hainele lor țărănești au ieșit ei apoi întristați din locuința boierească și încet, pe picioare, au făcut drumul până la pădure, unde toate le-au aflat așa cum au fost lăsate de ei și unde badea Spiridon s'a apucat de nou de crăpat butuci, dar înjurături împotriva lui Adam n'a mai scos din gură și nici vorba: „*crapă, prostule*” și „*mușcă, prostule*”, — iar despre bătaia pe care a mâncat-o lelea Anica dela bărbatul ei, după pățania aceasta, — e mai bine să nu facem nici o vorbă.

Cluj, Mai 1931. / Central University Library Cluj

TEODOR V. PĂCĂȚIAN.

## Scriitorul Mihail Sadoveanu a împlinit 50 de ani.

În mijlocul multelor amărăciuni, hărăzite sufletului omenesc în zilele noastre, ne-a fost dat în decursul anului să avem și un strop de înviore, de bucurie sufletească: unul din cei buni ai scrisului românesc a împlinit 50 de ani.

Mihail Sadoveanu! Sunt mulți din Ardeal, cari să nu fi auzit despre acest scriitor și să nu-i

fi cetit, cel puțin unul, din cele peste 50 de volume ?

Dacă rostești numele lui Mihail Sadoveanu îți apare, ca la o poruncă preainaltă, par'că întreagă Moldova, Moldova, cea plină de frumuseți naturale, dăruite din plin de un Dumnezeu milostiv, Moldova, cu vremile ei de răstriște, dar și de înălțare, cu voevozii și boierii ei, Moldova, cu moldovencele ei de cele mai multe ori curate la suflet și cu graiul fagurē de miere.

Rar scriitor român, care să fi descris cu atâta farmec ținuturile românești, ca acest meșter al penei. Rar scriitor, care să ne fi dăruit cu atâta belșug din prisosul său de viață, ființele pe cari ți se pare că le vezi aieva, așa sunt de cu îndemânare descrise.

Dacă te-ar întreba cineva: ce carte *sănătoasă*, de literatură *bună*, să citesc în zilele noastre? cărțile lui Mihail Sadoveanu va trebui să le înșiri printre cele dintâi.

Unele din cărțile acestea au ajuns la ediția a șaptea (romanul „Șoimii“), altele la a șasea („Povestiri“), altele la a patra („Dureri înăbușite“, „Venea o moară pe Siret“, „O istorie de demult“, etc.) — adecă au trebuit să fie tipărite

de patru, șase, șapte ori, ceea ce este mult, în tinăra noastră literatură.

Nu e mult de când scriitorul român trebuia să aștepte cu anii, chiar cu zeci de ani ca să i se vândă o singură ediție din câte o lucrare.

Autorul îndrăgit de întreg neamul românesc s'a născut în orașelul Pașcani, în a. 1880. Tatăl scriitorului a fost avocat. Mihail a terminat gimnaziul din Fălticeni, după aceea a ajuns funcționar la Ministerul de instrucție (1904—06). În 1907 l-a numit vestitul ministru, om de bine și mare învățat, Spiru Haret, inspector al cercurilor culturale. Câtăva vreme, doi ani, a fost scriitorul nostru și director al „Teatrului Național” din Iași (1908—20).

A început să scrie în revistele românești încă de prin 1906 (în „Sămănătorul” și în „Viața Românească”).

Din 1920 începând se ocupă Mihail Sadoveanu numai cu literatura. Cărțile tipărite se răspândesc așa de bine, încât îi dau puțința să trăiască pe urma venitului lor.

Cea mai mare societate de învățați și de scriitori la români, „Academia Română”, l-a ales din 1923, membru al ei, iar când a fost să fie introdus în societate, după obiceiul societății, i-a

dorit bun-sosit, în numele membrilor, criticul literar, dl G. Bogdan-Duică. Intre altele l-a lăudat dl Bogdan-Duică precum urmează :

„În natură e mișcare multă ; toată a trecut în opera dtale ; în opera aceasta este un mare curs de colori, de sunete, de mirosuri, de atingeri, de mișcări, de sbucium, de liniștiri, nici de unele nu-ți lipsesc. Dta împletești pe om cu natura și natura cu omul așa de meșteșugit, încât par că anume vrei — dar eu știu că așa curge fantazia dtale și că nu vrei anume — să legeni oarecum pe cetitor, trecându-l mereu din natură în viață, din viață în natură și să-l farmeci în acest fel. Iar când se întâmplă ca și viața și natura să aibă aceeaș atitudine (ținută), să se așeze paralel, să înalțe ori să apese, amândouă deodată, sufletul, care te urmărește, atunci ești mai cuceritor decât oricând”.

Lauda aceasta este cât se poate de îndreptățită. „Cuceritor” este Mihail Sadoveanu, un cuceritor, căruia bucuros i te dai rob, fiindcă așa o robie nu este dejositoare, ci, dimpotrivă, te ridică chiar.

Mai trebuie să amintim că Mih. Sadoveanu a căpătat, anii trecuți, marele premiu național pentru literatură ? Cu toții ne-am bucurat atunci

după cum ne-am bucurat și acum, când am auzit că orașul Iași a avut bunul gând să-i dăruiască o casă în mijlocul cetății iubite, ca să poată scrie în tihnă și cu răgaz tot alte și alte lucrări literare, cari sunt o fală a literaturii românești.

Celce n'a cetit încă din opera lui Mih. Sadoveanu să ia în mână, de pildă, romanul tipărit din prilejul jubileului de 50 de ani, „Baltagul“ \*) și se va convinge că binecuvântat de D-zeu este scriitorul acesta. În „Baltagul“ se povestește întâmplarea cu cei doi ciobani, cari — la creștet de deal — omoară pe al treilea, pe ortacul lor, pe din dos, ca să-l jefuiască și, crezând că nu i-a văzut nimenea, trăiesc lumea dalbă. Nevasta omorâtului însă e mai strajnică decât un detectiv, ea știricește peste tot și, cu ajutorul cânelui iubit, care a fost de față la omor și al copilului ei, crescut mai mărișor, își răzbună asupra făptașilor, dându-i pe mâna judecătoriei cerești.

Ce descrieri de natură din Moldova! Ce frumuseți de limbă! Ce minunată analiză, adâncire în tainele sufletului omenesc dela sate!

După cartea aceasta cetitorul va cere tot alte și alte opere de ale lui Sadoveanu și pe drept

---

\*) Editura „Cartea Românească”, București, 90 Lei.

cuvânt, fiindcă — fie că te plimbă prin Basarabia, fie că îți arată „Priveliști dobrogene“, fie că o ia răsna, câte-odată chiar și în Olanda, țara îndepărtată, totdeauna te îmbogățești sufletește.

Și încă una: *te ridici sufletește!* Scriitorul acesta al nostru este sănătos, sănătos până 'n vârful degetului celui mic — câtă vreme, vai, atâția din zilele noastre sunt putrezi de bolnavi, până în măduvă, de îți vine să-ți tai mâneca și să te îndepărtezi cale de o poștie de ei...

Să îndrăgim pe Sadoveanu și să-i răspândim scrierile, spre bucuria noastră și spre înflorirea literaturii românești vrednice.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

H. P.-P.

## „Moșatu”

Să-l prindeți odată pe „Moșatu” cu limba deslegată și cred, că n'o să vă pară rău de vremea pierdută. Așa un unchiaș sfătos și cu judecata dreaptă, ca o evanghelie, nu vi se dă să întâlniți la orice răscruce. Eu l-am prins, într'o zi de praznic, când orice creștin e mai deschis la suflet și am înțepenit de șezut pe scaunul de sub salcia pletoasă, aia de ține umbră puțului dintre păraie. Și nu-mi pare rău că m'a apucat inserarea,



lipsindu-mă de un pui de somn, ca tot omul, ce vrea să-și adune puteri, pentru încă o săptămână de muncă, stând, numai urechi, în gura lui „Moțatu”.

— „Și, zi, așa cu dumniata, unchiașule; ai văzut și auzit multe și multora le-ai spus adevărul în față; așa, că le-a plesnit obrazul de rușine!” — am deschis eu vorba.

— „Hm”, — făcu „Moțatu” încrețind puțin fruntea a mânie, — „așa ar hi trebuit, să le crepe chelea de rușine. Da' văzut-ai 'mneata șorlic de porc înroșindu-se, când i-ai zis husa? Poate când a ajuns în cratiță, da' mai curând, ba”.

— „O, bată-te norocul și sănătatea, unchiașule, da' bine le mai potrivești”, — îi dau curaj, trăgându-i cu ochiul, că-mi place.

— „Auzi 'mneata, vorbă de om învățat, cum spunea ăla, de acu'-i săptămâna: cicălea, noi, plugarii, ne-am hi c'am lăsat de oghiceiturile noastre românești și că ne-am dat în apa străinului! Și a avut corajia s'o spună la o lume de oameni, fără pic de rușine, când pun rămășag, că 'mnealui nici nu mai știe oghiceiturile noastre hele românești! L-am lăsat să vorghească, că știu și io atâta omenie, că nu-i frumos, să te băgi cu nasu' în predica altuia, da', la urmă, când o isprăghit, nu m'am răbdat, să nu-i spun oarzăn, în față:

— „Să am iertare de-o vorbă, domnule. Io-s un om, fără carte, cum mă vezi și dac-o hi să greșesc ceva, 'mneata să nu te superi, că, vezi, așa-i lumea de acu', mintenaș se bușuluiește.\*) Da', te rog, să ne spui numai una: ce oghiceiu aveți 'mneavoastă, domnii dela oraș, când vă prinde foamea și vă dați în jurul mesii? Și-auzi numai, ce oghiceiu o zis că au. Să mori de ciudă, nu altceva! O zis că se spală pe mâini, ca să nu ajungă *corbii* (microbii) în rânză. Da' i-am spus io de noroc. Domnule, ăsta o hi oghiceiu' pe undeva, da' românesc, mă jur, că nu-i! Că oghi-ceiu' românesc, care o rămas de când îi lumea, e, ca la masă, să zici ocinașele: Să nu mânci ca o ghită neîncălțată”.

— „Da urât l'ai mai ras“! l-am gădilit sub limbă.

— „Asta o fost, cum o fost, da' am pățit una și mai șoadă“.

— „Zău?“ — îi dau, eu, pinteni.

— „Aduce dracu', că mai bine nu pot zice, într'o Duminecă pe o doamnă, să-i dau casa de *dinente*, peste vară, în chirie. Că știi 'mneata, la noi e un aier sănătos să-l bei cu păhăruțu'. Și avea, cum spunea, o fată beteagă. „Ți-o dau,

\*) Se supără, din ungh.

dacă-mi plătești cinci sute pe lună“, îi răspund pe șleau, fără vorbă multă“.

— „Plătesc, da' să hie casa sănătoasă“, —  
— mai lungi vorba.

— „Cum o vezi, doamnă, n'o fost beteață de când o știu“.

— „Și să nu faceți gălăgie multă, să nu putem dormi!“

— „De asta să nu te doară capu'. Is numai io cu baba și o nepoată dela fată. Io nici nu dorm în casă, îmi am patu' în fân. Ele-s ca alghinele de blânde.“

— „Da' vacă cu lapte aveți?“

— „Din darul lui D-zeu, avem de toate“.

— „Da' găini cu ouă?“

— „O ciurdă“.

— „E bine. Venim peste o săptămână. Da', te-aș mai ruga de-un lucru“.

— „S'auzim!“

— „N'ai putea, cât stăm la Dta, să iei jos de pe casă tinicheaua aia, din vârf?“

— „Ce, tinichea, doamnă?“

— „Aia, de-i pe acoperiș“.

Și ieșim în curte să vedem ce minune-i pe casa mea, fără să știu io nimic.

— „Și ce era?” — întreb eu curios, ca o femeie.

— „Pârdalnicu' ei de 'mucără, eră sfânta cruce! Și o avut corajie, în casa mea, să ceară s'o iau jos!”

— „Și-ai luat-o?”

— „Am luat trei zile de *ariște* și cinci sute de lei în fundul săracilor”.

— „Cum așa?”

— „M'am făcut, că mă răcăduesc la ea și — ști-o naiba — s'o închedecat de rochie și — pleosc ca o plașcă, s'o dus peste pragu' porții, în uliță. S'o jiruit oțără la nas, la gură și s'o belit, ști-o ucig-o toaca, cum, la un chicior. Și m'o pârît, spurcata, la judecată. Da' le-am spus-o io domnilor! S'a nimerit chiar ghine, că aveau domnii birăi o sfântă cruce pe masă, chiar ca a mea de pe casă, numai că era neagră de felul ei, pe când a mea-i albă ca aurul. Zic io: „domnilor, n'ați putea să luați crucea de pe masă, până să isprăvește judecata?” Da unde nu se răcăduște la mine un chiabur de domn, gras ca un burduf: „mă, creștin ești, tu?” — Creștin, domnul. Da' vă rog, întrebați pe doamna *ce-i!* Și le-am spus, din hir în păr, cum stă treaba. Și când colo, tot eu hoțul de păgubaș, că di ce

am împins-o peste prag. De geaba, m'am jeluit, că nu și nu."

— „Dacă n'ai împins-o, de ce a căzut", mă întrebă potracărul ei.

— „Nu i-o ajutat sfânta cruce", — le-am spus io buchile. Or răs și domnii, o răs toată lumea, da', nu știu, ce fel de lege o ieșit acum, că nu ai drept, par'că nici să-ți aperi sfânta cruce. Horholina, de mucără, că de aia a fost!..."

— „Da când cu repararea școlii, auzeam că iar ai fost la locul dumnitale".

— „Acolo n'aș fi avut la ce-mi vâri nasu'. M'o și ocărit muierea asta a mea. Da, de nu mă amestecam io, făceau una nefăcută! Rămâneam c'o cârpojală, da, așa, avem o școală, ca lumea. Și tot atâția bani se cheltuiau!"

— „Și cum i-ai putut aduce la brazdă?"

— „Cum să-i aduc? Mă iau într'o zi cu sapa în schinare, să desfund șanțul dela Hârtoape. N'aveam alt lucru și zic: s'o fi noroit, de când n'am mai dat într'acolo. Când trec pe la premărie, cine iese din ea? Părintele, dascălii, *premar*, notar, jurați și încă vreo trii-patru domni străini. Mare comisie!, mă gândesc io. Oare ce-or vrea să pună la cale? Am oblicit, că-i vorba de răpăratu' școlii. Și-așa, nu prea era târziu, de-a

desfunda șanțul. Dacă nu-l fac azi, l'oiu face mâine, că doar nu-i secerișu' să chice bonu' din schic. Și m'am oprit o leacă, în gura lor. Mă uitam lung la ei și ciuleam din urechi la toată vorba.

— „Se va lua acoperișul jos, vom mai ridica pereții cu un metru. Soarele vine din dos, vor trebui tăiate ferești aci și se vor astupa altele, de-acolo — spunea unul dintre străini.

— „Și sala a doua să se lipească de celelalte, așa, în lungu' și nu în latu'” își da părerea părintele.

— „Intrarea *prencepală* să fie aci și nu acolo”, — arăta cu mâna *drectoru'* școlii.

— „Să iese ca nouă”, — se amestecă notarășu'.

— „Hm” — fac io, codindu-mă în juru' 'mnealor, — „ați văzut 'mneavoastă suman cârpit să hie nou?” Au stat toți în loc.

— „Dumneata, cum ai zice, să hie, nene?”, mă întrebă un domn, trebuie c'o fost *anginer*, că era c'o fașie de măsurat în mână.

— „Dac'ar hi după mine, apăi, *io nu mi-aș băga banii în bujdula asta*. Că, — să am iertare, că m'am amestecat în vorbă, — „*cu cămașa cârpită numai sărântocu' merge la Paști în biserică*. Și să hie petecu' cât de mic și chitulat, tot nu-i mai putem zice cămașe nouă. Apăi, satu' nost încă n'o ajuns în rândul sărântocilor. Faceți școala,

să hie școală, colea, la loc de vedeață, în inima satului și nu mai umblați cu cârpojeli, de hube din margine de sat. Or, poate, n'o faceți pentru copiii 'mneavoastră? O faceți pentru alții? Atunci nu zic nimic! — Să-i hi văzut cum au căscat ochii la mine!

— „Așa am zis și eu“, — făcu unul dintre străini.

— „Da' părerea mea, n'a fost tot asta?“, — avu coraju' să zică dascălul ăl mic.

— „Și eu la asta m'am oprit“, se răsândi preotu'.

„Acum, ian uită-te ce școală avem! De nu mă ducea Dumnezeu într'acolo, eram de ocară copiilor. S'or răsândit domnii și or făcut un lucru de ispravă. Da, de nu eram io, nu știu, zău!“...

— „Dar, aș vrea să știu, nenișorule“, — îl întreb, — „ce părere ai dumneata despre schimbările de guverne, despre alegerile de deputați, despre treburile țării?“

— „Imi pare, că despre ăstea am vorghit odată amândoi... Apăi, ui, ce cred, io: Alegerile is ca pământu' pe' care-l lucrî: primăvara îți făgăduiește mult și toamna, când să aduni rodu', vezi, că n'are de unde să-ți dea, cât ai așteptat! Altcum plugaru' de-aceea-i plugar, să nădăjduiască! Pe noi ne prinde moartea de mână și tot

nădăjduim. Fiecare alegere, pentru noi, e o nădejde spre bine..."

— „Da, despre Rusia, ai auzit dumneata, nene „Moțatule?”

— „Cum să nu aud!?”

— „Ce zici de stările de acolo?”

— „Cum or hi stările, nu pot ști, că ce n'o văzut ochii, nu poate spune gura. Da', dacă e drept, că le-or luat pământurile dela chiboreni, apăi, nu știu ce să mai zic. La noi se judecă frate cu frate, ba se iau de gât pentru o brazdă de rozor și să vină un străin să-ți ia tot pământu? Ce moarte de om ar mai hi, Doamne ferește! Ascultă-mă, că s'om bătrân, io zic, că-i sfârșitu' lumii, nu altceva. Prea multe se întâmplă de-o vreme încoace..."

Și despre multe, multe, am ciorovăit cu sfătosul de „Moțatu'", pe cari nu am vreme să vi le povestesc acum. Dar, dacă-l prindeți, trageți-l cu binișorul de limbă și n'o să vă pară rău, dac'o fi să vă și certați oțără cu muierile acasă. Că o vorbă cu tâlc prețuiește mult, când o ști întoarce spre folosul tău sau a altora. Și dela „Moțatu'" se poate învăța, ca dintr'o carte.

PETREA DASCĂLUL.

---



## † Ioan Vidu

meşterul cântecului poporal românesc.

Neamul românesc a pierdut, în scurtă vreme unul după altul, pe unul din cei mai iscusiți conducători de coruri și compozitori români, pe Ioan Vidu, și pe meşterul culegător al frumoaselor țesături, cusături și crestături în lemn, pe Dumitru Comșa.

Despre D. Comșa vorbim într'alt loc, aici adăstăm la luminoasa figură a aceluia, care a înțeles cântecul poporal românesc în întreagă prospătatea sa și l-a așternut pe portativul notelor, ducând faima cântecului românesc pe întreg pământul românesc și și peste hotare.

Cine a auzit cântecele minunate: „Auzi valea cum răsună, eu cu mândra n'o duc bună“, „Răsunetul Ardealului“, „Vino lele“, „Lugojana“, „Răsunetul dela Crișana“, „Negruța“, își va fi spus, de sigur: fie, că mare meşter este compozitorul acesta român, care a știut așterne pe portativ melodii românești așa de reușite, armonizându-le, ca să ne stoarcă lacrimi de plăcere!

Viața lui Vidu? Avem o descriere a dânsului chiar, o scrisoare adresată scriitorului *Nicolaș Petra-Petrescu*.

Iată scrisoarea atât de mult grăitoare :

Lugoj, la 22 Febr. 1923,

„*Domnule Petra,*

„Ca să-ți fac voia, iată că punându-mă la cheltuială mă pozaiu, și după cum vezi îți alăturerez poza.

„Mai ceri dela mine și date biografice. La ce? Nu-mi place să-mi aduc aminte de șirul zilelor prin cari am trecut, căci ele nu sunt cam vesele; ele ar dovedi contrarul zimbetului pe care-l vezi in poza alăturată.

„Dar, ca să-ți fac voia, totuși îți dau câteva date dintre cele bune :

„M'am născut la anul 1863, în comuna *Monerău*, jud. Arad (pe valea Crișului alb); va să zică, sum crișan. În Monerău era tatăl meu învățător, și eram șase copii. Comună mică. La etatea de șase ani, mi-a murit tata, iar la un an după el, — mări și mama. M'a luat la sine proto-popul din Buteni: Constantin Gurban și m'a crescut până ce am terminat pedagogiul din Arad. Fiind și el sărac, — la Arad m'a ajutat numai cu haine și cu cvartir, primind costul gratis in alumneul pedagogiului. Cantitatea costului era: un „țâpău" (pâne mică) la zi, pe care-l puteai ușor să-l consumi la o singură mâncare; ș'apoi odată in zi, la ameazi, o legumă. Adevărat că de multe ori aruncam cartea de foame, dar mă răs gândeam și o luam de nou in mână, punându-mă pe învățat, și așa, flămând. — Din această situație m'a scos profesorul meu de filosofie, fie-iertatul Dr. Lazar Petroviciu (inmormântat la Sibiu). El m'a angajat ca să-i duc la locuința sa prânzul și cina dela o casă privată ce dădea cost. Se înțelege că costul era pentru două persoane, iar a doua persoană eram cu. — Vezi că aļu-

necai în detalii (amănunte): totuși, — trebuie să amintesc că tot Dr. Lazar Petroviciu mi-a cumpărat și *primul flaut*, ca instrument cu care să pot învăța notele, căci până aci aveam numai un fluier ce-l cumpărasem dela un moș, pe merindea de o zi ce o avusem ca copil, păzind holdele de grâu ale protopopului de devastarea vrăbiilor înainte de secerat.

„Am ajuns învățător în Seleuș—Chighirel la 1881, în anul absolvirii pedagogiului. Acolo am înființat cor. La 1883 Consistoriul din Arad, pe speșele lui, m'a dat ca elev privat răposatului Nicolae Popoviciu, la care am studiat: pianul, violina și armonia (un pătrar de an și mai bine). Am ocupat apoi catedra de muzică dela pedagogia și teologia din Arad până la 1888, când am venit la Lugoj ca învățător la școalele capitale, unde am propus și muzica, iar, la „Reuniunea de muzică“, dirigent.

„Cerându-mi concediu în anul școlar 1890—1891 am urmat la conservatorul din Iași cursul ultim din armonie, iar ca auxiliar am urmat clasa de teorie, belcanto (cântecul frumos) și violină. Dela 1919 profesor de muzică, titular-definitiv la liceul „Coriolan Brediceanu“ din Lugoj.

„În anul 1913 decorat de către Regele Carol al României cu „bene merenti cl. I.“, care prin decretul cabinetului cesaro-regesc al Regelui Francisc Iosif I. mi s'a îngăduit ca decorația să o pot purta. Cu „Reuniunea română de muzică din Lugoj“ am făcut mai multe turneuri artistice. Ultimul turneu l-am făcut în vara anului trecut prin orașele: Brașov, Iași și Chișinău (Basarabia).

„Câte compoziții am — nu știu; căci cele mai vechi sunt epuizate (vândute toate) și nu le mai port evidența. Puține câte mai sunt acuși n'or mai fi, iar materialul nou

in manuscripte așteaptă zile mai bune, când hârtia și tiparul respective litografia (tăiatul în piatră, pentru note) vor fi mai ieftine... Atunci poate ne va veni și nouă rândul ca să mai edităm ce avem de editat, prin ceea ce s'ar veni în ajutor la marea lipsă de piese corale. Avem coruri, dar n'avem ce cânta, căci de aceasta nimeni nu se îngrijește.

„Hei, să nu mai scriu, c'apoi iarăș cad pe panta pesimismului (povârnișul vederii în negru), de ceea ce mă tot feresc cât pot. Deci ca să nu Te rețin nici pe D-ta atât de mult, Te rog să primești un stimător saluf dela

I. Vidu“ (m. p.)

Omul acesta modest, care a luptat cu atâtea năcazuri, dar a fost totodată și căpetenia muzicală a unui ținut întreg, a Bănătului, nu mai este între noi, dar de câte ori vom auzi în sălile de concerte, în șezătorile noastre literare-culturale, în bisericile noastre — cântecele sale lumești și bisericesti, de tot atâtea ori va fi în mijlocul nostru *ceva* din sufletul lui Vidu.

Un astfel de bărbat *nu* poate muri. Se va spune încă peste zeci și zeci de ani, cu multă satisfacție, de viitorii compozitori și cântăreți: eu l-am cunoscut pe Vidu! Și poporul, poporul se va bucura de cântecele sale, proaspete întotdeauna, gata să fluture pe buzele coriștilor, dornici de melodii frumoase românești.

ILIE MARIN.

## Vin colindătorii 'n casă...

Lăsați-i să colinde! Să nu mi-i alungați!  
 Să între în ogradă și chiar în calda casă!  
 Lăsați-i să se 'nfrupte cu tot ce-avem pe masă —  
 O, cel puțin o seară să fim surori și frați!  
 Destul purtăm în viață cuțitul vorbeii-ură,  
 Acum iubirea sfântă, chiar fără de măsură!

Lăsați-i să colinde, de Lerui, Lerui, Ler,  
 De Betleem și staul, de Magii, cari se 'nchină!  
 Priviți colindătorii: ce ochi lipsiți de vină,  
 Ce inimi primitoare a sfântului Mister!  
 Pe-o lume desbinată, ei mai înalță-o rugă,  
 La Moș Crăciun mai cată, ce le aduce 'n glugă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cântați-mi, știți, cântarea, cu pruncii și Irod,  
 Când a purces tiranul să taie mișelește  
 Ființi nevinovate și — crud — mi-a prins în clește  
 Cu mâna dușmănoasă neintinat norod;  
 Și 'n ziua de-azi Nebunul, Irod, ne stă în drum,  
 Rânjește, căsăpește pe omul mare-acum...

Lăsați colindătorii, pe-o clipă stați pe loc,  
 Ca să simțim un suflu purces 'din vecinicie —  
 E-o fereastră 'n suflet, deschisă ție, mie,  
 Ca să privim afară, chiar peste-a vieții joc.  
 O, dragi copii!, trimișii ai unei lumi mai bune!  
 Jăratec să-mi prefaceți al inimii cărbune...

XII. 1930

HORIA PETRA-PETRESCU,



## A murit generalul francez Berthelot.

Unul din cei mai mari generali francezi și unul din cei mai buni și sinceri prieteni ai poporului nostru, generalul Berthelot, ne-a părăsit, lăsându-ne cu inima întristată.

„Tata” Berthelot — așa l-a botezat țaranul român pe generalul, care, în fruntea trimișilor oștirii franceze, în decursul crâncenului războiu, ne-a dat mână de ajutor și „Tata” Berthelot a și răspuns cu simțeminte de tată față de țărani români. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Odată, la o revistă militară, a spus unui general român, privind la flăcăii noștri: „Uite, par că sunt francezi!” Și dragostea față de noi și-a arătat-o și prin aceea că moșia dela Fărcădin, dăruită de țara românească lui, a lăsat-o pe mai departe „Academiei Române”, ca să o chivernisească așa, ca să se trimită cât mai mulți tineri români să învețe, în Franța.

Odihnească în pace „Tata” Berthelot! Amintirea lui n'are să se șteargă niciodată din inimile noastre.



BCU Cluj / Central University Library Cluj

† Generalul Berthelot la Sibiu (1918).

## Trăiască Franța!

Trăiască Franța!  
 Vatră de eroi,  
 Premergători de bine 'n omenire!  
 Trăiască Franța!  
 Toți avem în noi  
 Ceva din Franța, moștenit în fire.  
 E suflul nobil, mare, plin de-avânt.  
 Când Franța spun, tot ce e nobil cânt...

Trăiască Franța!  
 Țară ca 'n povești,  
 Scăldată de Ocean și de lumină!  
 Trăiască Franța!  
 Inimi românești  
 Lui Berthelot și lui Pasteur se 'nchină.  
 Și unul și altul lupta dârz au dat  
 Să vadă pe-omul „om“, descătusat...

Trăiască Franța!  
 Neamul franțuzesc!  
 Un neam ce-a dat Luminii sfânt tributul!  
 Trăiască Franța!  
 Veacuri ne grăiesc,  
 Gândind la ea dispare trupul, lutul!  
 Și 'n vâlvătai, înfiorați, prin nori,  
 Simțim din nou ai Spiritului zori...

13 Mai, 1931.

---



## Axente Severu.

Din îndemnul și cu începutul unei societăți studențești universitare din Cluj, s'a sărbătorit în luna Aprilie 1931 pomenirea unui român întreg, din neamul vitejilor dela 1848. Intre românii de pretutindenea e cunoscut cu numele de *Axente Severu*, mort la 1906, înainte cu 25 de ani, în vârstă de 85. Dar îl chema din botez *Ioan* și din familie: *Baciu*, Ion Baciu, din sat din Frâua, între Copșa-Mică și Sibiiu. Numele de Axente Severu și l-a luat în revoluția dela 1848, ca tribun al lăncerilor români cari apărau poalele Munților Apuseni. Satului în care s'a născut, dela 19 Aprilie 1931 nu-i mai zice Frâua; ci Axente Sever, după numele tribunului viforos din revoluție. Tineretul românesc din părțile locului, Valea Târnavelor, s'au îngrijit să fie însemnată casa în care s'a născut cu o tablă de marmoră, în ziua pomenită. S'au desfășurat aici frumoase serbări naționale, în amintirea voinicului ce odihnește în pământul Blajului, cu ochii spre Câmpia Libertății, pe unde și-a trecut de-atâtea ori în revistă trupele lăncerilor săi.

La moartea lui, acum 25 ani, românii ardeleni au pus doliu național după cel din urmă tribun

al anilor de revoluție, și l-au petrecut cu mare jale la mormânt. Toate gazetele noastre au fost pline de povestiri din viața lui și de articole de laudă pentru el. Ungurii și gazetele lor nu l-au putut ierta nici mort, și nu și-au putut ascunde bucuria că Axente Severu nu-și mai poartă pașii grei și îndesați pe ulițele Aiudului sau ale Brașovului.

Axente Severu a fost poate factorul cel mai important al luptelor revoluționare din 1848—1849. El a fost — în mare parte — *voința* acestei revoluții, omul faptelor, energia neînduplecată, un fel de zeu *Marte-românesc* — zeul războiului — al anilor 1848—1849.

Cred că în acest înțeles mi-a spus la a. 1900, în casa sa, marele român, canonicul Ion Micu Moldovanu, despre Axente, care-i era oaspe: „Vezi tu pe omul acesta? Să știi că fără el nu aveam anul 1848”.

Om cu simțul realităților, Axente Severu n'a avut vreme să viseze despre „egalitate, libertate, frățietate”. El a simțit că acestea se câștigă prin luptă, cu preț de sânge. Că pentru lupte e nevoie de bărbați cu inimă și de arme. Deaceia în revoluție el nu vorbește, nu scrie articole la gazete, ci se pune cu înfrigurare să adune armată, pe

vestiții săi lănceri, să-i învețe cum să lupte, dar mai ales să dea gloatelor sale moravuri militare. Pentru a instrui la repezeală mii de oameni neînvățați, a trebuit să intre în joc asprimea, severitatea lui Axente, asprime de care e nevoie mai ales în vremile tulburi, când drepturi vechi cad și se ridică altele nouă.

Ion Baci, prefectul Axente Severu, știu să-și înfrâneze oamenii și să-i țină în disciplină tare. Nu cruța pedepsele cele mai grele pentru a păstra ordinea. Poate fără această disciplină ostășască armatele noastre, formate de glotași, s'ar fi distrămat în grabă, dându-se jafului. Axente Severu, dacă n'a cruțat pe ai săi, n'a cruțat nici pe dușman. Uneori, pentru a-i învăța minte, lăsa să se vadă urmările poruncii păgânești: „Dinte pentru dinte”.

Din firea lor românii nu s'au arătat niciodată cruzi. Dar când alte neamuri le-au tras pielea, i-au spânzurat ori i-au ars de viu, și-au mai ieșit și ei din fire. Ungurii n'au putut ierta niciodată lui Axente pentru că el uneori a plătit în revoluție dușmanilor cu aceeași monetă. Nu l-au putut ierta că a bombardat cu tunurile și a ars cuibul unguresc, orașelul Aiud, dela poalele Munților Apuseni. Nu l-au putut ierta pentru marea lui voință și putere, și pentru mândria lui de român.

De câteori nu strigau în urma uriașului bătrân, când trecea pe ulițele Aiudului: „Căpetenie de tâlhari”. Ci era destul ca bătrânul să-și oprească pasul îndesat, să izbească cu bastonul greu, de corn, în caldarâm, să mormăie o vorbă, pentruca să amuțescă totul în jurul său, și dușmanii să facă fețe vesele.

Cred că întrecea înălțimea de doi metri și era puternic și vartos și la adânci bătrânețe.

S'a răsboit cu ungurii și în scris, după ce s'au potolit luptele. Mulți scriitori unguri au scris neadevăruri despre Axente și despre alți tribuni români din vremea revoluției. Acestora le-a răspuns cu multă tărie Axente Severu, într'o carte întreagă, făcându-i de minciună și dovedind cinstea și vitejia luptătorilor români.

I. AGÂRBICEANU.

---

### *Vorbe înțelepte.*

*Nu ocoliți biserica, ci crâșma; căci biserica este tăria sufletului, iar crâșma peirea trupului.*

*(Maior Cerbulescu).*

*Rușinea și peirea așteaptă pe acel neam, care își uită de limba, portul, datinile, cântecele și credința strămoșească.*

*(Maior Cerbulescu).*

## A murit Dumitru Comșa!

Satele românești n'au să-l mai vadă pe Dumitru Comșa!

Un țipet de durere va fi străbătut satele românești, la auzul veștii că dascălul lor iubit a închis ochii pentru vecie și țipetului acestuia vrem să-i fim ecou și aici, în acest calendar pentru popor.

Numai cine l-a văzut pe Dumitru Comșa străbătând satele și vorbind țăranilor, despre lucrarea câmpului, despre grădinărit, despre stupărit, despre purtarea unei gospodării bune, despre frumusețea portului românesc (mai cu seamă), numai acela va înțelege marea pierdere, ce o simte și țărâ-nimea noastră, pe lângă orașenii ardeleni. Vorbea ca un tinăr și acum, la adânci bătrânețe, când trecuse de 80 de ani. Ținea rând cu noi, cei mai tineri și de multe ori ne minunam cum poate omul acesta să vorbească în 2—3 sate în câte o Duminecă, de multe ori, câte un ceas încheiat, ascultat de toți și de toate cu răsufierea reținută.

Elixirul vieții și l-a găsit în sfânta natură. Avea Dumitru Comșa un loc de retragere, în decursul verii și toamnei, la Șanta, lângă Sibiiu și acolo sta el câte 2—3 luni pe an, într'o căsuță de bârne, cu rudeniile cele mai apropiate. Ce aier, ce liniște și ce mâncare gustoasă: lapte, brânză, poame, pe lângă ghiluitul bârnelor, de plăcere, sau hoinăritul prin cele stâne din apropiere!

Hoinăreala aceasta nu era o hoție din timpul scump al lui D-zeu — în decursul iernii muncea D. Comșa din greu, ca profesor, încât merita și zilele acestea de repaos. Chiar numai câteva săptămâni înainte de a închide ochii, ne întreba, la „Astra” din Sibiiu: Ei, care sat mi-l dați, să-l străbat? Și era bun-bucuros cu oricare sat. Vorbea de-a mai mare dragul, încât îți venea să-l tot ascuți, o săptămână întreagă: cu glume, cu vorbe de alea bătrâneștile, cu un car întreg de învățătură.

Viața bărbatului acestuia mintos și inimos e bine să o știe cât mai mulți, de aceea adăstăm la ea.

*Dumitru Comșa* s'a născut în 29 Sept. 1846, în Sibiiu, în suburbiul Iosefin, având ca părinți pe David Comșa, agricultor și cantor bisericesc.

*Scolile* le-a cercetat, la început, în Sibiiu, școala ortodoxă-română și cea romano-catolică, apoi gimnaziul de stat și seminarul ortodox român. După aceea a absolvat Academia agricolă din Ung.-Altenburg (Austria) și facultatea din Lipsca (Germania).

Păcat că nu și-a luat răgaz să scrie Dumitru Comșa pe indelete ceeace a trăit și a simțit. Povestea, *presărând* multe glume cu sare și despre timpul petrecut în țara nemțească, în Lipsca.

Poate unul și altul din foștii săi prieteni sau elevi de își va lua odată timpul trebuincios, să aștearnă pe hârtie crâmpieie din cele auzite.

A avut D. Comșa mii și mii de elevi și a fost unul din cei mai iubiți profesori. A fost pro-

fesor de agricultură la seminarul „Andrei Șaguna” din Sibiu — 34 de ani — apoi referent economic la prefectura Sibiu — 1 an — consilier agricol în Munții Apuseni — 15 luni — și bibliotecar și custode consistorial în Sibiu — 2 ani și  $\frac{1}{2}$ .

Moartea l-a găsit așa-zicând lucrând. Ce va să zică o boală de 3 - 4 săptămâni, după ce nu fusese bolnav niciodată! Stomahul, stomahul lui de struț — că cel de struț se zice că ar putea mistui chiar și pietrele! — n'a mai vrut să poarte sarcina mistuitului și așa, încet pe încetul, trupul lui vânjos a trebuit să se dea plainic marei împăciuitoare a oamenilor, Morții.

Era trecut de 80 de ani și Dumitru Comșa alerga pe la tipografie să-și vadă tipărite niște cărți voluminoase, de câteva sute de pagini fiecare, din „Călăuza agricolă”.

Cărțile tipărite de Dumitru Comșa sunt următoarele: 1. *Pomăritul*, cu deosebită privire la grădina școlii (1877); 2. *Calendarul bunului econom*, pe anii 1877, 1878, 1879 și 1890, în colaborare cu E. Brote; 3. *Din Ornamentica română*. Album artistic de broderii și țesături (1904); 4. *Album de creștături în lemn* (1905); 5. *Nana Zamfira*, povește din căsnicie și grădinărit (1916); 6. *Călăuza agricolă*, cuprinzând date și îndrumări din economia câmpului, pomărit și vierit, legumărit și florărit, în 3 volume (1924 și 1925); 7. *Radn Temelie*, îndrumări din economia câmpului (1929).

Câtă vlagă și vioioșie sănătoasă domnește în multe din cărțile lui D. Comșa!

Dar n'a scris D. Comșa numai pentru popor, a și ajutat cu *fapta*, ca președinte la societății agricole și la bănci cooperatiste. *Intemeietor și președinte* al „Reuniunii agricole”, a inițiat și a cârmuit cu mult zel nenumărate întruniri sătetești, aranjând multe *expoziții agricole* și cursuri de altoit, etc., înființând la sate *tovărășii economice* și *cele dintâi bănci populare în Ardeal*.

Ca profesor, asesor și comisar consistorial, a condus multe *conferențe învățătorești*.

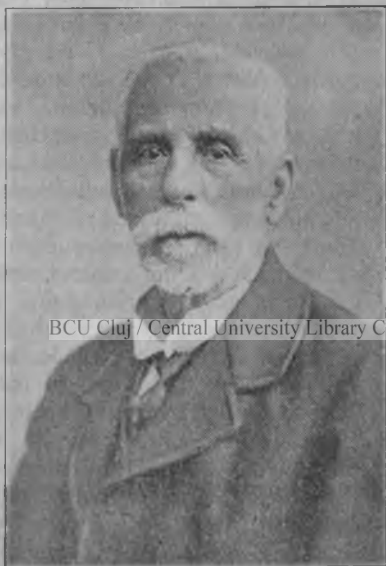
A fost *prim-secretar* și membru în „Comitetul național”, timp de peste 16 ani, și a îndurat, în „procesul Memorandului” o condamnare la 3 ani temniță, din cari a stat în *temnița din Vaț 14 luni*.

Va-să-zică: omul iubitor de aerul curat din crânguri, bărbatul, învățat cu verdeța câmpului și galbenul holdelor și seninătatea cerului albastru din vârful de munte — a fost silit de *oblăduitorii mașteri* ai fostei ocârmuirii maghiare, să stea în temnița Vațului patrusprezece luni, fiindcă și-a iubit neamul și a strigat-o în lume, cu ceilalți „memorandiști”, că i se face nedreptate!

Viața lui politică și ca scriitor merită laudă. Dumitru Comșa a fost unul din întemeietorii ziarului „Tribuna” din Sibiu și a „Foi Poporului”, întâia foaie populară de seamă (din Sibiu). Timp de 2 ani și jumătate a redactat partea „Economul” din „Foaia Poporului” (cu salariu anual de 200 coroane!). A colaborat gratuit, ani îndelun-



gați, la „Telegraful Român“, „Gazeta Poporului“, „Lumina Satelor“ și la aproape toate gazetele românești din Ardeal.



† Dumitru Comșa.

Numai cine știe cu ce năcazuri puteai scrie înainte de războiu, având la spate pe jandarmul amenințător, numai acela poate pricepe ce a însemnat scrisul lui D. Comșa pentru înaintarea noastră.

În lumea largă ne-a adus D. Comșa cinstea cea mai mare cu cele două albume, amintite mai sus. Vrednice de laudă sunt aceste două albume, fiindcă păstrează în ele o comoară întreagă de țesături, de cusături, de lucrări, tăieturi în lemn de prin satele noastre.

La rugarea „Astrei“ de a da date biografice cât mai multe, a răspuns D. Comșa, între altele, precum urmează: „În scopul pregătirii celor 2 albume, cu începere din 1901 și până azi, așadar timp de  $\frac{1}{4}$  de secol, subsemnatul am perindat sumedenie de comune, în întreg Ardealul și Banatul, mergând din casă în casă, cumpărând rând pe rând și întocmind bogate colecții artistice din minunățiile datorite acului, briceagului și răboiului țărănesc. Din cele 2 ateliere, unul de broderii și altul de alesături, pe cari le înființasem aici, (în Sibiiu) au ieșit 4 albume în câte 3 volume folio, cuprinzând numeroase modele de broderii și țesături pe ales, cari continuă a storce admirația orișicui le vede. Unul din aceste albume, întocmite de mine, a fost dăruit Academiei Române, altul Reginei Carmen Sylva și al treilea „Astrei“. Al 4-lea a fost vândut Ministerului de instrucție în București“.

Regele Carol I, după ce a apărut „Albumul de creștături în lemn“, l-a decorat pe D. Comșa cu ordinul „Coroana României“; „Academia Română“, în 1926, l-a numit membru de onoare al ei, tot așa societățile „România Jună“ din Viena, „Reuniunea femeilor române“ din jud. Hunedoara

și „Reuniunea agricolă” din Sibiiu. La moarte a primit D. Comșa din partea Regelui Carol II. marea cruce a ordinului „Regele Ferdinand”.

Vrednic de medaliile acestea a fost pieptul bătrânului și dârzului luptător pentru ce este curat, frumos și cinstit!

Dacă ar fi să ne exprimăm o dorință, încheind acest articol despre Dum. Comșa, ar fi acesta: fie ca gândurile celui dispărut din mijlocul nostru să zămislească tot alte și alte gânduri în legătură cu ele, gânduri, cari ridică, gânduri, cari dau poftă de muncă neostoită, gânduri, fără de cari un neam nu poate înainta!

Noi, dela calendarul de față, avem marea durere de a pierde pe sfătuitoarul într'ale economiei. Locul lui nu se va putea înlocui așa de ușor.

Odihnească în corturile dreptilor, odihna la care are pe deplin dreptul.

---

## *Frați învrăjbiți.*

*Frați învrăjbiți, frați învrăjbiți!  
Calea cea dreaptă aice-i, veniți:  
Mâna întindeți, dreptele dați —  
Trainice poduri la suflet durați!  
Frați învrăjbiți, frați învrăjbiți!  
Marea poruncă-i: Lucrați, vă iubiți!*

*Frați învrăjbiți, frați învrăjbiți!  
Altă cărare voi n'o să găsiți!*

Singură dragostea-i omului chiag —  
 Altfel se darmă tot ce ți-e drag!  
 Frați învrăjbiți, frați învrăjbiți!  
 Marea poruncă-i: Lucrați, vă iubiți!

Râde călăul, cuțitu'-și ascute,  
 E caldă bătaia de degete, mute  
 Ușile inimii lui le găsește —  
 Sufletu'-mi prinde călăul în clește.

Frați învrăjbiți, frați învrăjbiți!  
 Piscul Carpaților nu mi-l priviți?  
 El vă învață ce-i înălțimea —  
 Sufletul nobil — viitorimea!  
 Frați învrăjbiți, frați învrăjbiți!  
 Marea poruncă-i: Lucrați, vă iubiți!

Râde călăul, răs-ghilotină!  
 Cere de sânge râu, făr' de vină —  
 Bestiei de sânge și-acuma i-e sete —  
 Pieptu-mi străpunge cu mii de stilete...

Frați învrăjbiți, frați învrăjbiți!  
 Dați voi lozinca: Vecinic uniți!  
 Tot ce ridică! Tot ce 'mpreună!  
 Patimă josnică-aduce furtună!  
 Frați învrăjbiți, frați învrăjbiți!  
 Țara refaceți, lucrați, vă iubiți!

1928.

HORIA PETRA-PETRESCU.



## „Casa Națională“ din Budila, jud. Brașov.

Încă îndată după Unirea Ardealului cu patria mamă, mă preocupa ideea edificării unei case pentru sporirea propagandei culturii naționale în această comună.

Astfel în anul 1923 am cercetat după mijloace de edificare și m'am adresat prefecturii Sfântul Gheorghe, Ministerului, comunei politice Budila, Asociației de pășune „Pr. Jordan Curcubătă“ și diviziei de construcție C. F. R. Brașov - Nehoiș.

Prefectul județului Dr. Răuca-Răuceanu, ne răspunde că ajutor material, în vederea construirii celor 40 școli din județ, nu ne poate da, dar ne dă tot concursul moral, după cum ni l-a și dat.

Asociația de pășune „Pr. Iordan Curcubătă“, la îndrumarea mea, ne votează 700 fire stejar și fag pentru construirea localului, apoi 144 st. lemne de fag tăiate, valorizate în sumă de Lei 115,160, toate date gratuit.

Comuna politică Budila ne votează, în 1 Maiu 1924, terenul pentru edificat, în mărime de 1000m.<sup>2</sup>, gratuit, precum și suma de Lei 100.000, din bugetul comunal.

„Casa Națională” din Budla, jud. Brașov.



Greutățile, supărările și neajunsurile, nu m'au descurajat, ci m'au întărit și mai mult în ideea de a avea o „Casă Națională”.

Prefectura județului a îndrumat primăria comunei Budila să ne achite imediat subvenția de Lei 100,000; luată și votată în bugetul comunal.

În 23 Iulie 1925, membrii români rămași în Comitetul de construcție a Casei Naționale: Pr. Iordan Curcubătă, Ioan Purece, Ioan Șandru, Gheorghe Mustăță și Valeriu Sângeorzan, ne constituim conform Statutului tip. „Astra” și continuăm procurarea celor necesare pentru construire.

Mai primind ajutor dela Ministerul Cultelor și o mică colecție dela lucrătorii C. F. R. Brașov—Nehoiăș, începem edificarea din lemn și în iarna anului 1925 o punem sub coperiș.

În anul 1928, fiind gata, o inaugurăm sub auspiciile „Astrei”, fiind de față dl Dr. Câmpeanu și Dr. Căliman, cari ne-au donat și-o bibliotecă frumoasă din partea Despărțământului județean Brașov. Tot atunci primim o bibliotecă și dela „Casa Școalelor”, prin dl revizor, Mandache.

Comitetul de construcție, la propunerea mea, în ședința sa din 24 Iunie 1928, donează „Casa Națională” Despărțământului „Astra”, Budila, cu toate drepturile și de întabulare.

Comitetul Desp. „Astra”-Budila, în ședința sa din 5 Decembrie 1928, primește darul cu mulțumită și fac pașii de lipsă pentru întabulare în C. F.

Astfel, după un sbucium de 7 ani, am putut întabula „Casa Națională” din Budila în favoarea societății „Astra”, Budila, în ziua de 18 Iulie 1930 la Judecătoria rurală Intorsura Buzău.

Am fost sprijinit în această luptă de Desp. județean „Astra” Brașov, în special de domnul Dr. Căliman și de domnul secretar Colan, cărora le aduc cele mai cordiale mulțumiri.

*Pr. IORDAN CURCUBĂȚĂ, paroh  
președinte.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

## **Clopotele dela „Maica Domnului din Loretto”.**

Schiță de scriitorul ceh I. Neruda.

Acum câteva sute de ani, sau aproape cam atât, trăia în „Lumea Nouă” (cartierul, mahalaua din Praga, dela spatele bisericii „Maica Domnului din Loretto”) — o biată văduvă. Ce-i folosea ei că era muncitoare și econoamă, dacă avea prea mulți copilași? Fiecare știe că clopotnița bisericii „Maica Domnului din Loretto” adăpo-



stește un număr mare de clopote; Văduva noastră avea taman acelaș număr de copilași și așa le zicea ea copiilor: „clopotele mele ale Maicii Domnului din Loretto“. Pe vremea aceea clopotele din clopotniță nu cântau arii (melodii), se mulțameau să sune numai la diferitele răspântii ale zilei; cele mari sunau ceasurile, cele mici sferturile de ceas. Văduva obicinuia să spună că și la ea ar fi asemenea cu clopotele ei: cele mari se pricepeau să aștepte, cele mici însă cereau în fite-ce clipă câte ceva. Singura comoară a bieteii văduve era o salbă din bani de argint; salba avea și ea, tocmai pe tocmai, tot atâtea bucăți câți copii număra văduva. O primise dela nașa-sa cea bogată și păstra bucățile de argint pentru copii, pentru fiecare câte una, de amintire.

S'a pornit o molimă asupra orașului Praga. Molima se 'ndârjea să secere mai cu samă în șirurile oamenilor săraci și ei, bieții de ei, țineau morțiș, în desnădejdea lor, că bogații au pricinuit molima, ca să-i radă de pe suprafața pământului.

S'a molipsit la rându-i întreagă familia văduvii. A căzut bolnav la pat cel mai vârstnic din copii. Mama era desnădăjduită, fiindcă ea iubea la fel pe toți copiii ei și nici că se gândea că cu pierderea unuia din ei dispăreau pentru ea

griji și necazuri. N'avea puțința să plătească văduva un doftor și știa ea prea bine, dealtmintrelea, că doftorii aveau, toți, atâta de lucru, încât nici unul din ei n'ar fi putut să vină. Așa că trecură două ceasuri după îmbolnăvire și copilul se și pregătea să plece pentru lumea de unde nu e întoarcere. Nefericita mamă, văzând că orice ajutor este zadarnic, luă salba, scoase din ea banul cel mai mare de argint și-l duse la „Maica Domnului dela Loretto“. Scurtă vreme după aceea începu să sune și răsună clopotul cel mai mare al bisericii; tocmai se stingea copilul... era glasul lui.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pe vremea aceea străbăteau orașul Praga dricurile (carele mortuare); fiecare casă le umplea cu morți, cu cadavre și când erau pline-stup le duceau oamenii să le golească în gropile din țințirim. A doua zi după moartea copilului ei s'a luat biata văduvă pe urmele unuia din dricurile astea, ca să știe cel puțin că în care bortă se va odihni fiul ei, pentru veci și pururi.

Când se întoarse acasă, găsi pe al doilea copilăș, pe o fetiță drăgălașe, cu părul plin de lumină, roșie și arzând de frigurile boalei. N'au trecut două ceasuri și mama, în mână cu al doilea

ban de argint, se târa spre „Maica Domnului din Loretto“.

Și așa s'a perindat în fiecare zi; banii de argint au fost scoși din salbă unul după altul și la „Maica Domnului din Loretto“ sunară clopotele, pe măsura grosimii lor.

Mama fu copleșită de desnădejde; urma, biata, mută, dricului, care-i ducea copilașul și se întorcea în tăcere dela țintirim, ca să îngrijască pe alt copil, care murea. Din tăcerea ei n'a fost smulsă decât de moartea celui din urmă copilaș, a celui mai mic, aproape un copil de țâță. Când se porni să sune cel mai mic clopot al bisericii „Maica Domnului dela Loretto“ crezu mama că inima-i sta să se spargă de durere.

Merse văduva pe urma convoiului celui de pe urmă copilaș al ei și, întorcându-se acasă, simți că boala o primise și pe ea, la rându-i. Se întinse 'n patul, în care se risipiră toate comorile ei.

Căzuse la pat biata văduvă, fără de nici un ajutor, fără ca să fie lângă ea nici chiar cineva, care să-i întindă o gură de apă. Singura-i mângâiere era că cel puțin ea n'are să supraviețuiască multă vreme pe copilași.

O fierbințeală de nedescris îi ardea întreg trupul: simți, în sfârșit, că e cuprinsă și stăpânită de o slăbiciune ciudată și că moare, părticică de părticică.

— „Vai! dragi copilașii mei!” suspină ea, „eu v'am grijit — pe mine nu mă îngrijește nimeni! Eu am dat poruncă să sune clopotul pentru voi — *cine* o să dea pentru mine porunca?”

Abia că și-a sfârșit vorba și numai că se auziră *toate* clopotele bisericii „Maica Domnului din Loretto” — iar sunetele lor, din ce în ce mai puternice, se prefăceau într'o melodie, atât de frumoasă și atât de dureroasă de ai fi zis că chiar îngerii din ceriuri s'au pornit să cânte.

„Inimile copilașilor mei”, bolborosi văduva, care își da sufletul, și se sfârși... De atunci cântă ceasornicul bisericii „Maica Domnului din Loretto” în Praga...\*)

Trad. liberă de *HORIA PETRA-PETRESCU*.

---

\*) *Nota traducătorului.* Soldații români, aflați în Praga, în decursul războiului, au ascultat de multe ori melodiile ceasornicului acestuia. Biserica e în apropierea mănăstirii Strahov.

# Binefăcătorii nației

de I. Agârbiceanu.

Este un simțământ firesc și o poruncă în sufletul tuturor oamenilor întregi la minte și la suflet, să păstreze în inimă un simțământ de recunoștință pentru binefăcătorii lor. Rari sunt aceia cari să uite cu desăvârșire binele ce li se face și despre ei putem spune că nu sunt oameni în toată firea.

Nu vorbim, se înțelege, de răsplătirea binelui cu alt bine. Lucrul acesta nu-l fac decât cei mai buni și mai nobili dintre oameni.

Vorba românească spune „Fă bine și așteaptă rău“. Dar ea nu-i adevărată decât pentru sufletele cele încâinite, cari, mulțumită lui Dumnezeu, nu sunt cele mai multe în lume. Dar iarăși e adevărat că și cei frumoși la suflet cari să întoarcă binele îndărăt sunt puțini.

Mulțimea cea mare, nici prea bună, nici prea rea, de obicei nu întoarce îndărăt binele făcut, dar păstrează recunoștință în suflet și nu uită.

Aceasta mai ales când e vorba de aceia cari ne ajută în cele trupești, în boală, în sărăcie, într'o mare strâmtoare.

Pentru binefăcătorii noștri cei sufletești însă noi, românii, nu prea știm ce e recunoștința. Ba, ceva mai rău; cei mai mulți nici nu-i cunoaștem pe acești binefăcători. Deși aceștia de obicei nu ajută numai pe Stan ori pe Bran, ci neamul întreg.

Pe acești binefăcători cu duhul îi mai numim și bărbații mari ai neamului. Ei sunt uitați și necunoscuți de cei mai mulți, deși prin mintea, prin lucrarea, prin viața și faptele lor, au fost cei mai meritoși pentru luminarea, bunăstarea și înflorirea neamului întreg.

Binefăcătorii cei sufletești, bărbații mari ai neamului, sunt oameni mai bine înzestrați de Dumnezeu și cu minte și cu inimă și cu putere și cari într'o anumită clipă au simțit ce voiește, ce dorește, ce-l doare pe un popor întreg, mai bine decât toți împreună. Simțirea lor lăuntrică au știut-o spune și cu vorba, luminos, cu înflăcărare, așa că toți fiii unui popor au simțit că acel om deosebit, acel conducător, vorbește din inima lor a tuturor.

Dar binefăcătorii duhovnicești ai unui neam nu s'au mulțumit să fie trimbițe de luptă, ci și armă de apărare. Ei s'au pus în fruntea luptei ce au vestit-o, au tras după ei popoare întregi, și le-au dus la izbândă și adeseori și-au dat și viața.

Înainte neamurilor, în drumul vieții, sunt multe praguri grele de trecut, pe cari oamenii de rând le văd și nu le văd, și chiar când le văd nu cutează să le treacă.

Omul mare luminează trebuințele și poruncile vremurilor și el varsă curaj în sufletul popoarelor, să poată trece pragurile cele grele.

Fără de ei toate națiile ar fi cu mult în urma locului ce-l au azi în lume, în rândul popoarelor.

Să luăm numai câteva pilde dela noi, dela români și numai în cea din urmă sută de ani, dela 1801—1900.

Până unde ar fi ajuns azi poporul românesc dacă în Țara veche nu s'ar fi ridicat *Tudor Vladimirescu* împotriva grecilor și nu ar fi coborât *Gheorghe Lazăr* cu lumina învățaturii naționale? unde am fi noi azi dacă nu se jertfeau zeci de dascăli cari au propovăduit în școlile cele mai mari adevărul național? unde am fi ajuns, ardelenii, fără *Avram Iancu*, fără *Axente*, *Balint* și ceilalți tribuni dela 1848? Unde am fi azi cu biserica fără mitropoliții *Șaguna* și *Șuluț*, fără cei ce au robit în temnițele unghurești *Ion Rațiu*, *Vasile Lucaci* și alții? Unde ar fi vechea Țară fără făuritorii unirii Principatelor: *M. Cogălniceanu*, *I. C. Brătianu* și mai ales primul Domnitor, *Cuza Vodă*? Cum s'ar fi întărit regatul fără marele rege Carol I. și cum s'ar fi făcut unirea națională, fără noul întemeietor *Regele Ferdinand*? Cine ar fi aprins inimile românilor fără poezii *Alexandrescu*, *Alecsandri*, *Bolintineanu*, *Mureșan*, *Eminescu*, *Coșbuc*? Ei ne-au făcut să simțim mai adânc și mai aprins că toți românii că una suntem și că un viitor trebuie să avem cu toții.

Iată o mână de oameni mari, cari în cea din urmă sută de ani au fost cei mai mari binefăcători ai nației românești. Unii au dat și cele de lipsă trupului, ca *Vodă Cuza*, care a împărțit mai întâi pământ la țărani, dar cu toții au dat daruri duhovnicești nației, cele mai prețioase daruri. Fără

ei n'am fi ajuns unde suntem azi, multe hopuri nu le-am fi trecut, la mulți pe pragul ce ținea în loc înaintarea noastră ne-am fi oprit, fără ei. Ei ne-au luat de mână, după ce ne-au întărit sufletele și ne-au dus tot înainte.

Cuvine-se deci să cunoaștem pe toți binefăcătorii azi pomeniți în istorie și să le purtăm mai mare dragoste și recunoștință decât celor ce ne satură cu pâine.

---

## Mihail Eminescu.

Stea de stea se deosebește, floare de floare, și om de om. Nu vei afla pe cer două stele de aceeași strălucire, nu vei găsi pe pământ două flori asemenea, cu aceeași culoare și aceeași mireasmă, nici doi frați cari să samene întru toate, chiar gemeni fiind. Ziditorului a toate așa i-a plăcut: să facă lumea cât mai împodobită.

Alta e strălucirea soarelui, alta a lunii și alta a stelelor. Și tot așa om de om se deosebește după chip, după statură, după minte și pricepere, după simțire și voință, după inimă bună sau rea, după vitejie sau frică.

În orice pădure vei afla trei-patru copaci, sau chiar unul, care se ridică peste toți ceilalți și-i întrece, și cu înălțimea și cu grosimea și cu numărul și puterea ramurilor. Mii de copaci cresc



din acelaș pământ, în acelaș soare, sunt bătuți de aceleași ploii și vânturi și, totuși, unii sunt împărați peste ceilalți.

Tot așa este și în viața omenească, în viața unui popor. Deși toți fiii unui popor se trag dela aceiași strămoși, trăiesc în aceeaș țară, în același soare, unii sunt mai deosebit înzestrați decât alții și puțini de tot se ridică deasupra tuturor, ca niște adevărați împărați. Și după cum într'o pădure copacul cel mai înalt vede mai departe, pe de-asupra tuturor, până în zări departe, și tot el simte mai întâi adierea furtunii ce vine de sus sau din depărtări și dă de știre, prin întâiul freamăt, codrului întreg, tot asemenea și omul cel mai bine înzestrat dintr'un neam întreg, — omul mare — vede mai departe și mai drept decât frații lui și simte mai îngrabă și mai adânc decât toți și primejdiile și bucuriile ce se abat asupra unui popor. Omul mare are cântecul său deosebit, ca și copacul-împărat peste ceilalți, în acest cântec se cuprid porunci de iubire sau de ură, de muncă sau de veselie, de pază și de luptă, de jertfă a vieții chiar. Acești oameni-împărați sunt marii poeți ai unui popor, cântăreții cei mai de preț ai noștri.

Între poeții români Mihail Eminescu ține locul cel mai de frunte. Peste capul lui n'a crescut încă nici un cântăreț român, nici până la el, nici după el, până azi. Alături și după Alecsandri, Mih. Eminescu a îndrăgit poezia poporală pe care a adunat-o din toate regiunile românești și adeseori

a făcut după ea, altele mai frumoase. După M. Coșgălniceanu, Eminescu a fost unul care a cunoscut mai temeinic pe cronicarii noștri, istoria noastră. Înainte de N. Iorga, a fost moldoveanul care a cutreierat toate provinciile românești, să-și cunoască pe toți frații. Din simțirea românească din trecut și din cea de acum, a scris la inima fiecărui român. Din limba poeziilor populare, a cronicarilor și din limba de azi a izvorit cea mai clară, mai armonioasă și mai dulce limbă românească, în care și-a scris poeziile. Simțirea înaltă, gândirea avântată, durerea și bucuria românească au aflat vestmânt neperitor în limba și poeziile lui Mih. Eminescu. Iubirea de moșie a fost cântată de el ca de nime altul, ca și mândria de român în poezia despre Mircea cel mare și sultanul Baiazid. În „Doina” care începe cu versurile: „Dela Nistru pân' la Tisa tot românul plân-su-mi-s'a”, Mih. Eminescu arată în cuvinte de foc umilirea la care a ajuns românul încălecat de străin, îl cheamă la Putna pe Ștefan, Măria Sa, să se scoale din mormânt, să sufle din corn odată, să-l audă Moldova toată, să sară toată lumea ca un om pentru a învia din nou neatârarea și slava românească, arătând că pentru această mare ispravă e de lipsă să ne strângem noi, românii, rândurile și să nu ne mai dăm pe mâna străinilor. Și nu s'a sfiit să arunce blestemul:

„Cine-a îndrăgît streinii  
 Mânca-i-ar inima câinii,  
 Mânca-i-ar casa pustia  
 Și neamul nemernicia”,

Dar acest groaznic blestem, ca și chemarea din mormântul dela Putna a lui Ștefan Voevod, rostite cu vorbe de foc și pucioasă, a intrat până la rărunchii neamului românesc și i-a ajutat să se pună din nou în picioare, să-și crească puterile și încrederea în sine și să dea biruințele la cari noi am fost martori.

Să știe, oricine citește, ori unde, azi o vorbă de dragoste aprinsă de neam sau vede o faptă de jertfă, că în toate este și un picur din focul sfânt, svârlit de poezia lui Mih. Eminescu în simțirea națională. Fără el nu am vorbi și am scrie azi așa de frumos românește, așa de adânc și arzător.

De aceea se cuvine să-i ținem cartea lui de versuri între cărțile noastre cele mai scumpe și s'o citim mereu.

I. AGĂRBICEANU.

---

## Mihail Cogălniceanu

Intre bărbații fruntași cari au luptat pe la jumătatea veacului trecut pentru unirea celor două principate române, Mihail Cogălniceanu este cel mai însemnat. El este sufletul mișcării pentru unire, iar după înfăptuirea ei, la 1859, este mâna dreaptă a Domnitorului Alexandru Cuza, întâiul cap al României unite.

Sunt mulți cari se întrebă: cum a fost cu puțință ca cele două țări românești, Moldova și

Muntenia, să trăiască atâtea veacuri despărțite, deși aveau acelaș popor și aceeași lege și nici o piedecă nu era pentru unirea lor. Și unii cred, că lipsa de cultură și de știință mai largă ar fi fost pricina. Trebuie să știm că și alte popoare, înainte de 1800, au trăit împărțite în mici țărișoare. Așa au fost Germania și Italia, de pildă. În veacurile trecute popoarele încă nu ajunseră să fie călăuzite de conștiința și ideia națională în așa măsură încât să simtă lipsa de a se uni într'o singură țară toți cei de-un sânge și de-o lege. Numai când s'a trezit conștiința națională și când primejdii din afară s'au arătat pentru neamurile fărâmițate în multe părți, s'a început fierberea cea mare pentru unirea într'un stat a țărișoarelor locuite de acelaș neam.

La noi această fierbere începuse încă înainte de 1809. Se născuse cu întâia carte românească ce umbla de amândouă laturile Carpaților și a tot crescut, până când, pe vremea lui Mihail Cogălniceanu, la jumătatea veacului trecut, nu se mai cereau decât forme, tipare, în care să se toarne această simțire și voință românească de unire. Mihail Cogălniceanu avea o frumoasă și temeinică pregătire pentru a da forme unei noi așezări a neamului românesc din cele două principate libere, pe lângă marele suflet românesc care s'a sălășluit în el.

Coboritor din veche spiță boierească, iubitor și slăvitor de țară, din moși-strămoși, cunoscător

mare al istoriei românilor de pretutindenea, Mihail Cogălniceanu a învățat și multă carte în țări străine, în Germania și Franța, mai cu seamă, și a cunoscut lume multă. Minte luminată, simțire arzătoare, voință tare, gând limpede, el a știut să gătească haina nouă a țării celei nouă, în care să încapă frățește și să se simtă mulțumit neamul din cele două țări românești. „Milcovul” a fost sorbit cu bucurie — granița între cele două țări — de către marii patrioți ai vremii, după îndemnul altui mare luptător pentru unire: Vasile Alecsandri. Alexandru Ion Cuza a fost ales întâiul domnitor al României unite. Mâna lui dreaptă: Mihail Cogălniceanu, il ajută cu mare putere. Cogălniceanu pregătește cu bunul Domn înproprietărirea țăranilor, alungarea călugărilor greci din țară, desrobirea țăganilor, noua constituție a României. Cu Vodă împreună organizează țara și armata și pun întâia piatră de mare și neclintită nădejde în unirea viitoare a întregului neam.

Cogălniceanu n'a fost numai bun și cuminte ministru, om de stat, ci și un mare profesor de istorie, tipărind el mai întâi pe toți vechii croniciari români, și întemeind universitate la Iași. A fost și scriitor și de cărți și de gazete, după cum a cerut vremea și binele țării și al neamului. El ne-a rămas ca pildă luminoasă de bun și cuminte cărmaciu al Țării și de mare sfetnic al Domnitorului Cuza Vodă.

---

# Crestături mici din lumea mare.

De Gavril Todica.

Optzeci la sută din ce se scrie la gazetele politice, de pretutindeni, s'ar putea arunca în foc, fără nici o pagubă pentru omenire, ba încă spre binele ei sufletesc. Abia douăzeci la sută rămân de ceva folos.

Partea covârșitoare din ce vede cerneala tiparului o formează crimele și isprăvile hoților, ticăloșiile oamenilor, țigăniile politicianilor, sporturile exagerate\*) ale tinerilor și alte bazaconii ce se fac pe placul Satanei.

De câțiva ani îmi adun o colecție din diferite întâmplări, bune și rele, publicate în gazete. Cândva voiu da colecția, în formă de carte, la tipar. Din fiecare întâmplare putem învăța ceva. Din cele rele putem învăța cum să ocolim răul. Cele bune ne îndeamnă să urmăm binele. Din cele rele învățăm cum să **nu** facem; din cele bune: cum **să** facem.

Iată rostul acestor creștături mici din lumea mare.

1. Apostolii leproșilor se pot numi misionarii, călugări și călugărițe, cari cu prețul vieții lor

\*) Duse prea departe.

riscă a merge între acești urgisiți ai soartei și ai societății omenești, fie ca preoți, fie ca îngrijitori sau îngrijitoare (infirmieri sau infirmiere). Cei mai mulți se molipsesc în curând de grozava boală, care până acuma nu are leac și în timp mai scurt ori mai lung se mută la cele veșnice.

În cazuri mai rare, misionarii o duc încă mulțămitor și se simțesc chiar fericiți că pot ajuta pe leproși. Astfel, nu de mult a murit Sora (călugărița) franciscană *Crescentia*, care timp de 48 de ani a trăit în leproseria (colonia de leproși) dela *Moloca*, între Japonia și Australia, unde a trăit și a reposat și *P. Damian*, renumitul apostol al leproșilor, călugăr și el.

*Crescentia*, cu 5 tovarășe, încă în 1883, a mers în leproseria amintită, cu hotărârea nestrămutată ca toată viața să stea în ajutorul acelor nenorociți. Și iacă, D-zeu i-a ajutat, timp de 48 ani. A murit numai în 1931, în vrâsta de 84 de ani.

## 2. Cum se naște moda?

Am putea spune pe scurt, că moda în hainele femeiești o scornesc femeile pierdute, aproape totdeauna, dacă nu totdeauna.

Moda hainelor bărbătești poate fi scornită și de gustul capricios al membrilor curților domnitoare, precum arată cazul următor:

Croitorul ducelui de Wales, regele Eduard VII de mai târziu, i se plânse odată că va bancrota. Din nebăgare de seamă a cumpărat prea mult postav verde, care nu se trece de loc, ci-i zace în magazin, după ce i-a înghițit aproape toți banii.

— Știi ce? — îi zise ducele de Wales. Fă-mi o pereche de pantaloni pentru călărit, din postavul acela.

Zis și făcut. Peste câteva zile ducele de Wales călăria cu pantaloni verzi... Toți lorzii (domnii cei mari) se mirau și se minunau de haina cea nouă a ducelui și atâta au spionat, până au aflat chiar și pe croitorul, care a făcut acei pantaloni de sport. În câteva zile toți au dat buzna la croitor, să le facă și lor asemenea. Croitorul a scăpat de postav, ba a trebuit să mai cumpere, ca să îndeestulească pe toți lorzii.

3. *Copii, nu câni.* Zaharia Huntley, un mare proprietar de case din America, a afișat următorul anunț pe o casă nouă: „În casa aceasta sunt de închiriat zece locuințe. Vreau să le dau la zece familii bune, cari au cel puțin câte cinci copii. Nu voiu suferi nici un câne la casă, ci copii cât de mulți. De câte-ori se va naște vr'un copil în careva familie, îi voiu reduce chiria”.

Iată un anunț mult grăitor.



În multe familii bogate de pe la noi — nu numai din America — mai mult preț se pune pe creșterea cânilor, decât pe creșterea copiilor. De bună seamă, ați văzut câte o cocoană plimbându-se cu căței de sgardă, iar copiii — dacă îi are — lăsându-i în grija servitoarelor.

Lume întoarsă!

4. *Pentru beuturi se găsesc bani!* Toți strigăm în gura mare: nu-s parale, nu-s parale! „Meria nu mai prinde, plugarul nu poate vinde, negoțul se prăbușește, statul ne buzunărește, banca ne cămătărește și-i rău, de Doamne ferește!” Lumea așa lăcrimează și nici foi nu abonează. La cărți bune nu râvnește, căci prea tare sărăcește.

Cineva s'a răsgândit și s'a pus la socotit și iată ce a găsit.

Făcându-și mica cercetare într'o comună mai mare, cu 2000 de hectare pământ, de ceva valoare, comună cu 4 biserici și 27 cârciumi, locuitorii ei s'au trudit și într'un an au înghițit:

11,700 litri vin pelin,

20,000 „ țuicării, fripte și prefripte,

12,500 sticle de bere, albă și neagră

în preț total de vr'o 5 millaone Lei, cu care „sumulică” s'ar putea cumpăra 200 hectare de pământ bun.

Asemenea socoteli, fără multe sminteli, se pot face pretutindeni și cu acelaș rezultat grăitor:

Bani se găesc pentru desfătarea trupului; ne plângem de sărăcie când e vorba de hrana sufletului.

---

## Ce sfaturi a dat președintele cel nou al Republicii franceze Doumer fiilor săi.

Doumer (cetește Dumé), nou-alesul președinte al Republicii franceze, a știut ce va să zică sărăcia în copilăria sa. S'a ridicat din pūterile proprii până la treapta cea mai înaltă ce o poate visa un om în statul francez. Cū muncă, cu seriozitate, cu multă dragoste de cinste și de carte întremătoare.

Cerul i-a binecuvântat căsnicia cu opt copii, dintre cari cinci fii. Patru din fiii săi au murit în rășboiu. I-a mai rămas unul.

În 1905 a tipărit Doumer o carte, care a făcut multă vâlvă: „*Cartea fiilor mei*”. Sunt sfaturile unui tată, care își iubește copiii și vrea să-i vadă pe cărările cele bune.

De atunci a apărut cartea de nenumărate ori, fiind o „carte de căpătâi” a multor oameni cu scaun la cap.

Judece și cetitorul român! Dărn aici o traducere a unui capitol.

„Să știi să vrei!

Fă ceace ai datoriat de a face.

Fii curajos și trupește și moralicește (ca om moral).

Să știi să lucrezi; să ajungi om de acțiune ca să dezvolti în tine puterile trupului și ale sufletului, ca să îți asiguri succesul tău în viață, ca să săvârșești o operă de bun francez (de bun român, adăogăm noi).

Fii activ, muncitor; dă muncii cea mai bună parte a existenței tale.

Fii disciplinat.

Nu sta la îndoială de a arăta respectul, cinstea cuvenită persoanelor și lucrurilor vrednice de cinste.

Apără-ți totdeauna demnitatea vieții tale.

Iubește adevărul; fii în toate adevărat, simplu și natural.

Fii sincer și deschis, loial (cinstit) și drept.

Fii moderat, discret, rezervat, modest.

Fii cu ordine și silitor, cumpătat și în mâncări și în beuturi, curtenitor și amabil (prietinos).

Fii drept și fii cinstit.

Fii bun, binevoitor, cu simțăminte de frate.

Apără-ți cu gelozie libertatea; respectă libertatea altuia.

Fii tolerant (ingăduitor în cele religioase). Păstrează-ți cu tărie credința sau convingerea ta, dar admite (concede) ca cineva să aibă o credință sau o convingere diferită de a ta. Nu fă nimic, nu spune nimic ceace ar putea răni credința unui alt om; aceasta este o afacere intimă (launtrică) a conștiinței omenești, așa de gingașe, de delicată, încât o strivești chiar numai atingându-o.

Studiind, formează-ți inteligența, înțelepciunea și rațiunea; condu-ți și regulează-ți imaginația (puterea ta de închipuire).

Asigură trupului tău sănătatea și frumusețea prin tăria caracterului tău și prin noblețea simțămintelor tale.

## II.

În orice vârstă, în orice situație, iubește, respectă și dă cinstea cuvenită aceluia, cari ți-au dat viață.

Să rămâi unit prin dragoste și devotament cu părinții tăi.

Fii pătruns de spiritul de familie; câștigă, cu un respect adânc, dela femeie, calitățile și virtuțile, cari nu se găsesc decât numai în căminul familiar.

Păzește-te de desfrâu, de plăceri bătărane și dejositoare.

Păstrează-ți tinerețea, frăgezimea simțimentelor, sănătatea și demnitatea.

Să știi să iubești. Dragostea și rațiunea, mintea sănătoasă, să te conducă la alegerea tovarăsei vieții tale.

Caută în tinăra fată, care va fi nevasta ta, sinceritatea, bunătatea, sănătatea morală și sănătatea trupească — deoarece acestea fac frumusețea.

Insoară-te când ai puțință; pune bazele unei familii; întemeiază un cămin. Este datoria omului și o datorință socială; e totodată fericirea.

Lucră pentru familia ta. Dă-i o viață materială așa de dulce pe cât poți tu mai bine; dă-i însă, înainte de toate, o viață morală nobilă și frumoasă, ca să nu se atingă de ea vre-odată nimic ce este josnic sau nesănătos.

Dă societății și națiunii copiii, de cari are lipsă. Crește-i pentru societate și națiune și nu pentru tine.

Pregătește-ți fiii ca să samene omului de bine, de voință și de curaj, care ai vrea să fii tu însu-ți; tetele tale crește-le ca să samene cu femeia desăvârșită, pe care ți-ai dorit-o drept tovarăse a vieții tale.

Trăiește din viața de familie. Iubește-ți căminul; dă-ți osteneala ca să-l faci prietinos ochilor și cald inimii.

Deschide casa ta prietinelor intimi (celor mai apropiați) și siguri, dar nu o deschide decât numai pentru dânsii.

Dă o parte din timpul tău liber distracțiilor, plăcerilor simple, jocurilor, cari întrețin sănătatea și veselia.

### III.

Fii un cetățean cu credință legat de Republică — ea este guvernarea suveranității naționale, guvernarea tuturor francezilor.

Câștigă-ți virtuțile cetățenești fără de cari instituțiunile republicane n'ar putea să dăinuiască: dragostea față de Patrie; grija de interesul public; respectul legilor; iubirea

față de libertate, de justiție, de egalitate; simțământul de frățietate față de concetățenii tăi.

Să rămâi cu spiritul destul de liber, cu caracterul destul de independent ca să poți deosebi, pe deasupra intereselor de partid, interesul național și ca să faci ca să se plece orice în fața lui.

În luptele politice să-ți rămână, ca sfetnic nedeslipit, simțământul de dreptate.

Lasă-te pătruns de principiul, de regule de viață, că într'o democrație drepturile tuturor sunt egale, dar că nu este la fel când e vorba de îndatoriri și că superioritatea inteligenței (deșteptăciunii), a cunoștințelor, a norocului, impune aceluia, care se bucură de ele, îndatoriri mai ridicate și mai numeroase decât la alți oameni.

Fii gelos de drepturile tale de cetățean și respectuos față de drepturile celorlalți.

Folosește-te de autoritatea ta ca să se voteze legi egale pentru toți; ca ele să fie aplicate cu dreptate de o magistratură nepătată și independentă, de o administrație imparțială, care are la inimă binele public, sustrasă fiind influinței partidelor.

Iubește și apără libertatea politică, dreptul de a vorbi și de a scrie, de a ține adunări și de a se asocia.

Fii la fel de iubitor față de dreptul de a munci, de a produce, de a câștiga, de a stăpâni.

Spune-ți că, fără de proprietatea individuală, n'ar fi în viață nici siguranță, nici libertate.

Dă-ți osteneala de a servi știința, de a o ajuta în progresele ei și la progresele industriei, de a aduce statul să se folosească de ele, convins fiind că binele ce rezultă din izvorul acesta este superior tuturor celorlalte.

Inspiră-te, în propriile tale fapte și ca cetățean, în fondarea de instituțiuni naționale, de simțământul de frățietate de acea solidaritate superioară, care unește pe oamenii, aceleiaș națiuni.

Fii binefăcător și plin de caritate; ajută, pe măsura mijloacelor tale, pe fiecare pe care l-a trântit la pământ mizeria și care nu se poate ridica singur.

Dă mână de ajutor răspândirii instituțiilor de prevedere (socială), fără ca să-ți bați capul de interesul tău personal, dacă poziția ta sau averea ta te pune la adăpostul primejdiilor, pe cari le prevăd instituțiile; bagă-te printre lucrătorii din cari se formează instituțiile acestea de prevedere; ajută-i ca să se lipsească, mulțumită propriei lor sforțări, de ajutoarele private și de asistență publică, pentru ca să asiguri siguranța vieții lor și demnitatea lor de oameni liberi.

#### IV.

Lubește-ți Patria. Servește-o și cinstește-o; lucrează la prosperarea ei interioară, la mărirea ei și la gloria ei pe lume.

Dă Patriei tale inteligența (înțelepciunea) ta și inima ta, activitatea ta și munca ta; dă-i sângele tău, dacă trebuie, ca să-i aperi existența, ca să-i aperi interesele și onoarea.

Fii patriot mai întâi de toate, după cuvântul (bărbatului de stat francez. Traducătorul) Gambetta, și nu așeza nimic de-asupra acestui patriotism.

Nu asculta de sofistii, cari mărturisesc un cosmopolitism disolvant,<sup>\*)</sup> cari neagă Patria și cari se lapadă de datorințele față de ea. Aceia sunt dușmani publici; dacă ar fi urmași, ar arunca Franța spre decadentă și spre moarte, după cum au făcut-o înaintașii lor din Grecia și Roma.

Invață să cunoști Franța în frumusețea-i suverană și în bogăția ei, în ținuturile ei grațioase dela țară, în orașele ei, în monumentele ei, cari sunt titlurile de nobleță ale rasei tale

Pătrunde-te de lungă și glorioasa istorie a Franței, pentru ca să capeți conștiință de datorința ta de francez, de greaua răspundere, care îți revine, dacă nu vrei ca ea să decadă, dacă vrei să-i (faci) creiezi un viitor vrednic de trecutul ei.

---

<sup>\*)</sup> Sofiști, niște jumătate învățați, mai mult șarlatani; cosmopolitism, fel de tral, ca cetățean a toată lumea, fără de iubire prea mare de patrie; disolvant, ce distramă, disolvă.

Trebuie să nădăjduiești; trebuie să crezi, trebuie să ai credință în destinele Patriei.

Lucrează pentru ce e bun, lucrează pentru gloria Franței. Ea, e așezată astfel pe harta lumii, ea are un astfel de trecut, încât puterea și măreția (grandoarea) sunt inseși condițiile existenței sale.

Iubește armata, națională, unde îți este hotărit și locul tău; ea personifică Patria în puterea și independența ei.

Iubește pe soldați, pe camarazii tăi, cari trebuie să formeze pentru tine o a doua familie. Veți avea să vă ajutați împrumutat, veți avea să luptați și — poate — să și muriți împreună. Fiți uniți prin frățietatea muncii, prin frățietatea curajului și prin senina frățietate a morții.

Primește hotărit, fără de părere de rău, și fără de a murmura, sarcina serviciului militar în timp de pace. Pregătește-te, oțelește-te, desvoaltă-ți puterea și mlădioșia trupului tău, ca și calitățile bărbătești ale sufletului tău.

Fii militarul vânjos, disciplinat și viteaz, pe care-l cere Patria.

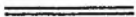
Iubește și venerează drapelul tricolor, care este icoana Patriei, imnul național, care este glasul ei.

Privește războiul ca un flagel, ca o plagă, o nenorocire mare, de care tu trebuie să-ți dai osteneala de a scuti țara ta. Ocolește războiul, aibi scârbă de el, dar să nu-ți fie frică de el.

Spune-ți că războiul este un rău, că el nu este cel mai mare rău dintre rele și că mai bine e de o sută de ori războiul decât pierderea independenței sau a onoarei naționale.

Să știi că pentru ca să aibă noroc de a păstra pacea un popor mare trebuie să fie tare, activ, energic și viteaz.

Pentru tine este un singur, bun, mijloc de a servi omenirea — acela de a lucra la mărirea Patriei tale.



# Mama

de I. Agârbiceanu.

Nu avem de gând să arătăm, în rândurile cari urmează, ce preț are mama în familie și în viață și de câtă cinstită e vrednică. Toți știm că chiagul întregii vieți casnice și familiare este mama și că fără ea nici nu se poate închipui creșterea bună a copiilor, a cetățenilor de mâine. Toți știm că suntem buni sau răi, harnici ori leneși, cinștiți ori netemători de Dumnezeu, după cum ne-au fost mamele noastre. Omul e mai presus de orice, — a spus un om înțelept al nostru, fiul — femeii, fiul mamei sale.

În trecutul neamului românesc mama s'a bucurat de o cinste și de o putere, de o autoritate deosebită. A ridica mâna împotriva mamei sale, românul socotea ca cel mai greu păcat. Fiul care-și batjocorea sau chiar își bătea părinții, era socotit căzut în cea mai josnică nevrednicie omenească.

Bărbații noștri, soții de căsătorie, nu pot fi lăudați că ar cruța prea mult pe soțiile lor. Din vremuri vechi și uneori chiar și azi le-au pus la muncă grea peste puterile lor. Și mai sunt până azi mulți cu năravuri sălbatice, cari cred că femeea, soția, nu poate fi ținută în frâu decât prin bătaie.



Dar în toate vremile și bărbații au dat o cinste deosebită soțiilor lor, când erau în stare binecuvântată sau când erau lehuze.

Taina nașterii unui om nou în lume s'a coborât în înfiorarea ei și asupra bărbaților celor mai aspri de fire. Și dacă altădată li se părea că e o datorie a lor să-și bată femeia, în răstimpul sarcinii și a lehuziei numai cei coborâți prin beție în rândul animalelor îndrăzneau să-și bată soțiile.

Veacuri dearândul sarcina femeii și și nașterea de prunci a împrumutat mamei un scut de care bărbatul nu cuteza să se atingă. Era credința că așa a rânduit, așa a voit Dumnezeu. Și pruncii nu erau socotiți ca un blestem, ci ca o rânduială a lui Dumnezeu.

„Dumnezeu ni i-a dat”.

Săraci sau bogați, românii nu s'au plâns de copii prea mulți până bine de curând. Și femeia — mamă, nu a fost asuprită de soțul ei din această pricină.

Azi multe lucruri s'au schimbat.

În zarva și neașezarea de după războiu, când toată lumea nu se mulțumește cu ce are, când fiecăruia i-e frică să nu moară de foame, mâne, a fi mamă și mai ales mama a multor copii însemnează o nenorocire grea. Și nu numai în ochii bărbatului, ci și a femeii.

De când e lumea, dela pedeapsa strămoșilor, femeea și-a născut în chinuri copiii și i-a crescut între lacrimi, neodihnă și năcazuri. Da mi se pare că femeea nu s'a blestemat nici odată atât de amarnic că e mamă ca în zilele noastre. Și nu numai pentru că viața e mai grea și robotă mai multă ca înainte pentru creșterea familiei, ci pentru că azi multă lume se gândește numai la plăcerile vieții, nu și la datoriile ei. Azi copilul ajunge o sarcină tot mai urâtă, nu numai la orașe, ci și la sate. Și dușmanii lui, dușmanii mamei, se ridică tot mai mulți, chiar în sânul familiilor. Am ajuns în lumea de azi fără frica lui Dumnezeu să vedem pe dușmanii copilului chiar în mamă-sa și în tatăl său.

Am ajuns să-i urâm înainte de a se naște, și facem tot ce ne stă în putință să nu se nască. Să nu ne mai dea și ei de gândit, să nu mai trebuiască și ei hrăniți și înzestrați, să nu ne ia din agoniseala ce-am pus la o parte pentru întâiul sau al doilea băiat.

Sunt multe mame cari gândesc azi și lucrează așa. Sunt pline de ele, nu numai orașele, ci și satele. Iar bărbații sunt foarte bucuroși când n'au nici un copil, ori rămân la unul sau doi.

Numele de mamă azi e aproape de ocară. Și femeia se rușinează și e nenorocită și bărbatul se înfurie, când e vorba de un nou născut în lume.

Oricât am crede că suntem mai cuminți și mai învățați, mai culți decât strămoșii, prin urgisirea numelui de mamă dăm dovadă că ne-am coborât în rândul unor ființe crude, lacome, josnice și lipsite de orice frumusețe omenească. Mai rele decât animalele necuvântătoare. Dăm dovadă că nu mai avem nici o credință, nici o temere de Dumnezeu, și că din tot ce este omul noi nu mai prețuim decât pântecele. Frica de foame și de sărăcie ne face să ne arătăm așa de mici și josnici, plini numai de noi înșine.

Istoria însă ni-e martoră că popoarele la cari mama a ajuns un cuvânt de ocară, și pentru femeie și pentru bărbat, s'au prăbușit cu sunet mare și nici urma nu le-a mai rămas în lume. Pentru că cine urăște ori disprețuiește pe mamă și pe copilul născut din ea, de dragul unei vieți mai ușoare, se pune împotriva firii și împotriva lui Dumnezeu și din aceasta nu firea și nici Dumnezeu vor rămânea înfrânți ci omul și neamul care suferă în sânul său o așa nebunie.



## Alcoolul și urmările lui.

Multe rele vin asupra oamenilor, trăind în lumea aceasta! Mulți oameni primejduiți și nefericiți vedem și dacă ne dăm bine sama, că oare *care* este cauza, ajungem să constatăm, cumcă izvorul celor mai multe rele, a fost și este alcoolul sau mai bine zis, *beția*.

Gladstone, un mare învățat englez, a zis, că răsboaiele, bolile molipsitoare și lipsa, toate la un loc, nu fac atâta rău omenirii ca beuturile alcoolice. De răsboiu, de boli și de lipsă se feresc oamenii pe cât se pot, dar după beuturi spirtoase aleargă cu banii în mână. La orice bucurie, la orice întristare, oamenii se obișnuiesc să bea. Știința însă ne dovedește că alcoolul, pentru organismul nostru nu e decât otravă.

Alcoolul se află în beuturile spirtoase și se naște în urma fierberii materiilor zăhăroase. Alcool aflăm în vin, în bere, dar cel mai mult, cel mai curat și mai tare și prin urmare și cel mai otrăvicios alcool, se fabrică din scrobeala cartofilor și a săcării și acela îl numim spirt, din care se face rachiul, care se mai pregătește și din prune, cireșe, pierseci, trestie de zahăr și altele.

Dintre beuturile spirtoase, mai mult alcool conține rachiul. Într'o litră de rachi, care nu e făcut tocmai tare, se află 2 dl. alcool; într'un litru de vin se află aproape 1 dl. alcool și într'un litru de bere se află  $\frac{1}{2}$  dl. alcool.

Vedem dar că mai mult alcool conține rachiul, mai puțin vinul și și mai puțin berea. La întrebarea, că oare, din aceste trei beuturi, cari sunt mai puțin periculoase, am putea răspunde în diferite chipuri.

Sunt oameni, cari cred că numai rachiul e primejdios, pe când vinul nu, și berea și mai puțin. Aceasta nu e adevărat. Influența rea a oricărei beuturi atârnă dela alcoolul, care, prin ea, ajunge în organism.

Dacă am bea și vinul în măsura în care bem rachiul, adică dacă ne-am îndestuli cu 1 dl. de vin, cum de multe ori ne îndestulim cu 1 dl. de rachi, atunci vinul nu ne-ar strica, și tot așa berea. Dar lucrul stă întors. Cine se mulțamește cu 1 dl. de rachi, acela nu se mulțamește cu 1 dl. de vin, ci îi trebuie 4 și 5 dl. de vin și și mai mult și cine se mulțamește cu trei dl. de vin, acela nu se mulțamește cu atâta bere, ci îi trebuie de 2 și de 3 ori atâta bere. Iar noi, dacă bem cât ne trebuie, ori bem rachi, ori vin, ori bere, tot atâta alcool introducem în noi, pentrucă în 4 dl. vin, ori 8 dl. bere tot atâta alcool este ca și în 1 dl. rachi și alcoolul este acela care, ajuns în sânge, strică.

Dintre beuturile alcoolice, cele mai vechi cunoscute, sunt vinul și berea. Din timpurile cele mai vechi au cunoscut oamenii aceste beuturi și tot deatunci au cunoscut și starea, în care ajunge omul, dacă bea prea mult.

Ne spune istoria, că Noie a fost cel dintâi, care a cultivat vița de vie. El a și beut întâi vin și, necunoscând puterea lui, s'a îmbătat. Și, iată, că cea dintâi îmbătare a avut urmări rele. Noie, pierzându-și simțirea, s'a desvelit. Un fiu al său, Ham, văzându-l, și-a răs de el, iar Noie, pe acest fiu l-a depărtat dela sine, l-a blăstămat împreună cu toată seminția lui.

Rachiul a fost aflat cu mult mai târziu, numai în evul mediu. Despre aflarea rachiului, ne spune tradiția următoarele :

Omenirea întotdeauna s'a străduit după bani, a insetat după aur și fiindcă aurul îl puteau afla numai în câtimi mici, din timpuri foarte vechi, își bătea omul capul, ca din împreunarea altor metale nenobile, să producă însuși aurul, această piatră scumpă. Așa s'a născut o știință întreagă, care se numia *alchimie*, iar aceia cari se ocupau cu știința aceasta s'au numit alchimiști. Părerea lor era, că *trebuie* să existe o astfel de materie, pe lângă întrebuintărea căreia, din plumb, să se poată face argint și din aramă, aur, și ziceau că cu acea materie, odată aflată, se vor putea vindeca și orice boale. Materia aceea, pe care se străduiau alchimiștii să o găsească, se numia „piatra înțelepților”. Mulți învățați au îmbătrânit căutând după „piatra înțelepților”, dar n'au aflat-o, ci au aflat altceva, ce nici prin gând nu le trecea.

Se spune adecă, cum că un astfel de învățat alchimist, din tinerețele sale lucra în atelierul său,

provăzut cu fel și fel de aparate secrete, având la mână cărțile învățaților, cari și ei sute de ani înzadar s'au ostenit. Învățatul nostru încăruntise căutând după „piatra înțelepților” și acum începuse a dispera, văzându-și munca zadarnică și timpul pierdut. Dar ce s'a mai întâmplat? Într'o zi, când se ocupa cu combinarea unor materii, puse mâna pe o sticlă, o destupă și — ce să vezi? un miros deosebit, un miros întărâtor îl lovi. A căutat cauza și a constatat, că rămășițele nutremântului, pe cari demult le ținuse amestecate în sticlă, prin fierbere s'au preschimbat într'o nouă materie, până atunci necunoscută și că mirosul acela care întărâta și la aparență — deșteptător — ce-l lovide, a provenit din această materie nou-aflată. Învățatul, acum încurajat de isbânda dobândită, lucră mai departe pe calea apucată, și osteneala sa lungă, nouăle combinații și încercări ale sale, au dat naștere unei materii cu totul nouă, din care gustând, a crezut la început, că aceea materie e, totuș, un lucru mare, căci ea părea a depărta gândurile, urâtul, a da putere omului, ba chiar o viață mai vioaie. Bătrânul învățat era acum foarte vesel și serbă un mare succes. El își zicea: Deși n'am reușit să produc aur, dar am aflat altceva, ce poate fi și mai de folos. Am aflat, zicea el „apa vieții”. Numai decât vesti în lume descoperirea sa și poporul arab a cunoscut mai întâiu această apă, cum ziceau ei, a „vieții” și au numit-o în limba lor „alcool”.

Oamenii începură a gusta din „apa vieții” și tuturora, la început, li se părea, că apa aceasta, cu adevărat, se poate numi „apa vieții”.

Invățatul, judecând însă lucrul serios, se văzu înșelat; tot el mai târziu constată, că acei, cari beau din „apa vieții”, ce-i drept, la început ajungeau veseli și cu voie bună, căci uitau tot urâtul, tot gândul, dar aceasta ținea numai puțin și după aceea urma ciumurluială, greață, dureri și boale. Pe cât de mare i-a fost la început bucuria și fericirea, pe atât, ba încă și mai mare, îi fu acum durerea, muștrarea, văzând că cu beutura descoperită de el se împrietinesc oamenii tot mai mult și că rezultatul acelei beuturi e boala, lipsa, mizeria, păcatul și moartea. „Intreagă viața mea mi-am jertfit-o, ca să folosesc omenirii și, iată, că în loc de a-i folosi, i-am stricat! În loc de „piatra înțelepților” am aflat „otrava oamenilor”. Cufundat în gânduri, văzu viitorul nefericit al omenirii, pe care l-a adus roada muncii sale; îl muștră conștiința neîncetat, dar în zadar, era prea târziu! În urmă rachiul îl cuceri și pe el și căzu jertfă aceluia.

Relele, pe cari alcoolul le pricinuieste omenirii, după-cum s'a constatat, s'a văzut și se vede, sunt: boala, lipsa, mizeria, păcatul și moartea.

Să vedem mai întâi cum ajunge alcoolul să ne aducă *boala*.

Dacă ne-am tăia la un deget și pe rană am picura numai puțin spirt, numai decât am simți dureri mari. Tot așa se întâmplă și când luăm



alcoolul în gură. Alcoolul atacă pielea băloasă, cu care ne e cuptușită gura. Aceasta însă o mai suferă omul, pentru că spirtul numai decât îl înghițim, dar cu aceasta nu s'a isprăvit, el lucrează și mai departe. Inghițindu-l, ajunge în stomah. Stomahul iute îl absoarbe în sânge și sângele îl duce cu sine în întreg trupul omenesc și-l depune în celulele, din cari e compus trupul nostru, întocmai ca un părete din cărămizi. Aceste celule sunt foarte fine și pe ele le atacă alcoolul mai tare. Cu cât o parte a trupului nostru e mai fină, mai gingașe, cu atât suferă mai mult din partea alcoolului și prin urmare cea mai mare stricăciune o face alcoolul în sistemul nervos. Centrul sistemului nervos se află în creieri. Cu capul ne gândim, în creieri Creierul este organul care asigură funcționarea sistemului nervos și a tuturor organelor corpului. zace știința, înțelegerea, judecata, cu un cuvânt, totul ce deosebește pe om de animal. Alcoolul însă tocmai creierul îl atacă mai tare, îi împiedecă funcțiunea, îl amețește.

Sunt unii oameni, cari zic că beutura, în măsură mai mică, nu strică. Ba, adeseori se aud câte unii zicând: „Bea, numai să nu beai așa, ca să nu mai știi de tine, căci dacă n'am mai bea, n'am mai putea lucra“. O părere foarte greșită! Cine caută ca numai prin beutura să-și câștige puterea de lucru și voia de-a lucra, acela face întocmai ca acela, care a opărit o floare cu apă fiartă, ca să înflorească mai iute. E drept că omul, după ce bea, la început e mai vioiu, dar numai limba îi pârăie mai iute și gura îi vorbește mai multe, nu însă și mintea. Acum mai ușor și mai multe vorbește, dar puține gândește.

De-o îmbătăre sau două se vindecă organismul nostru, prin puterea ce lucrează în el, dar dacă îmbătarea se întâmplă mai des, atunci în organism se nasc nește schimbări, ce rămân timp mai îndelungat: se desvoltă nește goluri, cari cer în continuu să le umpli cu rachiu și omul nici nu-și dă sama bine cum numai se pomenește răpit de boala de-a tot bea, de *patima beuturii*. *Pentru aceea mai bine ar fi să nu bem de loc, sau, dacă totuș bem, să bem numai foarte puțin și foarte rar, fie că bem rachiu, vin ori bere.*

Dintre organele interne ale organismului nostru, stomahul este acela, care suferă mult din cauza alcoolului. Stomahul fiind îmbulzit adeseori cu rachiu, capătă un fel de *catar*, care, dacă nu se curează la timp, devine *cronic*. Această boală face ca musculatura (mușchii) stomahului să-și piardă puterea de contragere, elasticitatea lui, și urmarea e că stomahul, încetul cu încetul, se lărgește și — lărgindu-se, — nu-și mai poate îndeplini bine funcțiunea sa. Aceasta se întâmplă mai ales la ceice beau bere multă.

Unii oameni, cari beau, la început par a se îngrășa. E drept că alcoolul întrucâtva ajută la depunerea grăsimii. Dar acea grăsime încarcă și organele interne ale omului, pe cari, îngreunându-le, le împiedecă în lucrarea lor. Așadar grăsimea cauzată de alcool nu e un semn bun al sănătății.

Dacă am urmări bine pe doi oameni, unul, care bea și altul, care nu bea, am vedea că până

pe la 20 ani aproape nu se deosebesc unul de altul. Dar cu cât îmbătrânesc mai tare, cu atât cel beutor se deosebește din ce în ce tot mai tare de celce nu bea și, după 10—15 ani, e mare deosebirea între ei. Celce n'a beut e încă tot tare, plin de sănătate, are o față rumenă. Celce a beut e cu totul altcum: a îmbătrânit mai tare, are fața sbârcită, de lucru nu mai e bun și e mai mult trândav.

Un organ, care suferă și mai mult din partea beurilor spirtoase, e *ficatul*. Ficatul, după-cum se știe, joacă un rol foarte însemnat în trupul nostru. Lucrul de căpetenie al ficatului e că el se nizuiește să depărteze din trup veninul, otrava, ce s'a format în noi sau care am înghițit-o noi din afară. Dacă bem mult și des, atunci și pe ficat se depune nește grăsime nesănătoasă, din care cauză ficatul îngreunându-se, nu-și mai poate îndeplini bine chemarea sa, de-a curăți trupul de inveninări. Se bolnăvește, crește, apoi se sbârcește. Omul bând mereu, celulele ficatului se uscă și aduc boala care se chiamă: aprinderea de ficat. Omul cu un astfel de ficat suferă mult și din cauza că nu i se întâmplă bine digestiunea (mistuirea). Mâncarea luată de trup nu se poate mistui bine. Totasemenea sângele, care în circulațiunea sa trebuie să treacă prin ficat, încă suferă mari turburări, ba uneori se întâmplă că sângele se oprește în splină, în stomah ori în mațe, cari, umflându-se, pot aduce „boala apei”. În foalele omului ce suferă de o astfel de boală, se adună

câte 15—20 litri de fluiditate și, după suferințe de ani de-arândul, vindecarea e moartea.

Să vedem ce stricăciune aduce beutura spirtoasă *inimii*. Inima e ca o pungă musculoasă, compusă din mai multe ascunzișuri și provăzută cu mai multe clape. Dela mișcarea regulată a acestor clape atârnă circulațiunea sângelui. Ca și pe celelalte organe, așa și pe inimă, alcoolul o încarcă cu un fel de grăsime nesănătoasă și urmarea e că inima se mărește, se îngreunează și nu-și mai poate îndeplini lucrarea ei cum se cuvine. Nește organe, cari împreună cu inima susțin circulațiunea sângelui, sunt vasele sângelui (vinele). Mai întâiu se îmbolnăvesc acestea. Inima, lipsită fiind de ajutorul ce-l primea dela vasele sângelui, **de silită** acum să lucreze cu o putere și mai mare și silindu-se ea prea tare, se îngroașe. Această *îngroșare de inimă* se întâmplă la toți ceice beau prea mult, pentrucă beutura multă dă inimii prea mult de lucru. S'au aflat la unii oameni, mai ales la ceice au beut bere multă, inima de 3 ori așa de mare precum ar fi trebuit să fie. Cu timpul o astfel de inimă prea mare începe a nu mai funcționa cum se cuvine, fiindcă slăbește din putere și — ce se întâmplă? — oamenii cu astfel de inimi bolnave adeseori amețesc, se înădușe și în urma împiedecării circulației sângelui, capătă și ei „boala apei”. De multe ori se întâmplă, că oamenii cu astfel de inimi bolnave, mor moarte grabnică, fără să se fi temut de aceasta. Inceată inima de-a bate și cu ea înceată

și viața. Oamenii zic despre un astfel de om, că a murit de „bătaie de inimă“.

Un alt organ, care îndeplinește o lucrare de mare însemnătate pentru sănătatea omului, este *rărunchele*. Și rărunchii, ca și ficatul, au menirea de-a depărta, de-a curăți trupul omului de materiile bolnăvicioase, otrăvicioase. O boală de rărunchi este aprinderea. Aprinderea de rărunchi s'a constatat mai mult la oamenii, cari consumă mult alcool. Efectul îmbolnăvirii rărunchilor, din cauza alcoolului, e că și ei se măresc, se lărgesc aproape de două ori pe cât ar trebui să fie când sunt sănătoși, după aceea și rărunchii, ca și ficatul, se sbârcesc, se uscă și se întăresc. Rărunchele bolnav nu mai poate curăți trupul de materiile bolnăvicioase, de înveninări și acelea se îngământesc în trup. Cu timpul ele cauzează sgârciuri; omul începe a tot vomă (vărsa), ca și când ar fi otrăvit. În urmă, în multe cazuri și boala rărunchilor a adus „boala apei“.

\*

Cam acestea ar fi boalele, pe cari alcoolul le cauzează deadreptul; mai sunt apoi și altele, cărora alcoolul le pregătește culcușul.

*Optica* lovește mai ales pe alcoolici; *moli-mile* sunt mai primejdioase pentru ei și urmașii lor. Epilepsia (boala „cea rea“), tuberculoza, scrofulele, sunt boale, pe cari alcoolul le hărăzește urmașilor săi. Nu numai acela suferă, care a consumat alcoolul, desfătându-se, dar *suferă*

și copiii lor, cari sunt cei mai nevinovați pentru aceasta. Dintre multele cercetări asupra relelor ce alcoolul le pricinuieste la urmași este interesantă una, făcută de un profesor de universitate. El a cercetat copiii dela 10 familii de beutori și dela 10 familii de nebeutori. Din 67 copii ai celor beutori, 12 s'au născut *lipsiți de puterea de a trăi* și au murit îndată după naștere; 36 au fost bolnavi de minte, *idioți, epileptici, surdo-muși și schilozi*, deci numai 19 au fost normali. Din 61 de copii din părinți nebeutori, 5 s'au născut neînstare de-a trăi, 4 bolnavi de minte, 2 schilozi și 50 normali. Iar un învățat a constatat, că *fiicele cu tați alcoolici, nu sunt în stare să alăpteze, și nici fiicele lor*.

Un alt rău pe care alcoolul îl aduce, este *lipsa*. Cum, din cauza alcoolului, omul ajunge la lipsă, e ușor a ști. Viața ne arată destul de bine, cum pot să înainteze cei abstenenți (cei ce se abțin) dela beătură și, iarăși, cum dau îndărăt ceice beau. Dintr'o sută de familii, cari consumă alcool, am afla poate numai 4—5 în situația de-a fi mulțămite cu soartea, dar și acelea dau îndărăt și, dacă vor rămânea tot prietenii alcoolului, atunci drumul lor duce la lipsă. Din 100 familii, cari nu beau alcool, am afla 95, cari ar putea fi mulțămite cu soartea și numai 5 lipsite, dar și acelea, dacă vor rămânea și pe mai departe străine de alcool, munca și păstrarea le va aduce la o stare mai bună. O familie alcoolică, ca să poată fi îndestulită, să zicem, că spesează pe zi

numai 40 lei, pe alcool. Acei 40 lei, socotiți la zi, la an, fac 14,600 lei, sumă, cu care în loc de-a ne cumpăra boalele, relele și lipsa, ne-am putea cumpăra un lucru de folos. Omul, care a căzut odată în boala beției puțin mai are până la lipsă. Apoi e știut ce mare deosebire e între judecata unui om cu capul limpede și între judecata unui cap amețit de alcool. Multe foloase familiare, sociale, politice, morale și materiale poate aduce o judecată limpede și (vai!) *mari pagube* aduce judecata unui om alcoolic. Omul alcoolic nu-i în stare a-și conduce economia decât spre paguba sa; nu-i în stare de a-și cârmui familia sau ori-care altă societate, al cărei cap este și dacă, totuș o face, numai pagube aduce.

O altă Briefing by the Judiciary referire, la care alcoolul împinge pe om, este păcatul. Intreagă școala ce se face nu tinde la adevărat la altceva, decât la a înzestra pe om cu judecata de a ști ce e bine și ce e rău și cu înțelepciunea de a lucra totdeauna binele, pentru a putea fi întotdeauna împăcat cu conștiința sa, mulțămît în sufletul său. Durere, cu toate că voința omului este liberă, cu toate că e mai ușor o face binele, totuși, oamenii săvârșesc mai mult păcate, decât binele și mai adeseori se întâmplă aceasta, atunci, când judecata omului nu e limpede, ci turbure, mintea împiedecată și conștiința intunecată de alcool. Omul amețit de alcool n'are simțirea trează, nu se poate orienta bine, vede multe lucruri intoarse și nu judecă nici faptele sale, nici pe ale altuia. În starea sa de

beție, la cea mai mică ațâțare, nu știe decât să răspundă cu fapte bătărâne și să-și pună capul.

De câteori se întâmplă, că pe bărbatul beat, care merge dela crâsmă acasă, o vorbă bună a femeii îl scoate din răbdări. Bărbatul numai așa, din senin, își bate soția nevinovată. Nu arareori apoi o astfel de întâmplare strică întreagă fericirea casnică, iar copiii, în loc de a lua exemplul bun dela părinții lor, iau și ei învăț rău.

În cârciumă de câteori s'a întâmplat, că doi prietini chiar, pentru un lucru de nimic, au ajuns la încăierare și în furia pricinuită de alcool, unul a scos cuțitul și a junghiat pe prietinel său, — iar la alții, dintr'o 100 de duieluri, 75 s'au întâmplat din cauza, că unul a vătămat pe celalalt, atunci când era beat.

Beția este cauza celor mai multe ucideri. Din 100 oameni, cari au fost omorâți, putem zice că 68 ar fi rămas cu viață, dacă aceia, cari i-au omorât, n'ar fi fost beți. S'a constatat, că din 100 criminali, 44 de aceea ajung în temniță, pentru că se îmbată.

Dar, cu toate că e constatat că alcoolul e foarte păgubitor, oamenii, totuș, îl beau și oare pentru ce? Mulți sunt în credința, că alcoolul, în măsură mai mică, nu numai că nu strică, dar folosește prin aceea că după cum zic unii, e nutritor, încălzește, dă putere. Toate acestea *nu* sunt adevărate. Dacă și are puțină putere nutritoare, totuș, mai mult strică de cât direge. Iar



în ce privește întrebarea, că oare încălzește alcoolul, am putea răspunde așa: praful de pușcă încă desvoltă căldură, dar pentru aceea nimănui nu-i dă în gând, ca să-și îndese cuptorul cu el, pentru a încălzi, fiindcă atunci praful ar nimici cuptorul. Așa dar, ca să încălzească, trebuie alcool puțin, și nu mult. Alcoolul numai ne face să simțim, că ne-a încălzit trupul, dar, de fapt, el l-a răcit. S'a constatat cumcă oamenii alcoolici au înghețat *mai curând* ca ceilalți. Apoi că alcoolul dă putere încă nu putem zice. Un alcoolic nici odată nu poate ținea pas la lucru cu altul, care nu bea și ori cât lucrează, lucrează mai rău, pentrucă nu-i nici capul la loc și nici mâinile nu-i sunt sigure.

Este un proverb rusesc, care zice, că „mai mult s'a pierdut în alcool decât în apa mării”. Aceasta ni-o dovedește istoria universală.

Cine a fost odată ca Alexandru cel Mare, „Macedoneanul”. A secerat învingeri după învingeri. În urmă însă a fost răpit de alcool. Ziua-noaptea bea cu patimă și odată, când, din cauza beției, i-au amorțit nervii, a scos sabia și a străpuns pe cei ce beau cu el, numai ca prin aceasta să se întărâte și să-și vie în sine. Intre prietini ucși a fost chiar și Clitos, unul carele, lângă râul Granicos, a scăpat odată viața lui Alexandru. Acesta voia să potolească mânia lui Alexandru, dar și-a pus capul, căci Alexandru, înfuriat de alcool, l-a străpuns. În ziua următoare s'a căit de ceea ce a făcut și a promis că nu

va mai bea. Din pricina beției își pierduse și încrederea comandanților săi, cari odată să și conjuraseră împotriva lui.

A ținut el câțva timp și n'a mai beut, dar s'a întâmplat, că, după ocuparea Indiei, de bucurie, a început iarăș a bea, până când a slăbit cu totul. Atunci s'a cerut să fie dus în tabără. Soldații i-au mai trecut încă odată pe dinainte, iar Alexandru, cu mâna tremurândă, și-a luat „adio“ dela soldații săi și cu aceasta i s'a zădărnicit planul de a stăpâni singur pe pământ. A murit la vârsta de 35 ani.

Alte exemple le avem în istoria romanilor. În evul vechiu trei domnitori au fost mai puternici: Octavian August, domnitorul Europei, Antoniu, domnitorul Aziei și Lepid, domnitorul Africei. Aceștia s'au încurcat toți trei într'un războiu, pentru stăpânirea imperiului roman. În lupta crâncenă, care a decurs, norocul l'a însoțit pe Octavian, fiindcă potrivnicii săi erau alcoolici, iar el opera totdeauna cu capul limpede și de alcool se feria.

În istoria Ardealului ni se spune despre un principe cu numele Apafi, care era din samă afară de alcoolic. Se lăuda Apafi înaintea sfetnicilor săi, că bea o ferie de vin, singur, fără să se scoale dela masă. În luptele sale a fost învins de turci; puterea îi slăbi. De altă parte împăratul german se pregătea să-i ia Ardealul. N'a voit să primească sfatul ministrului său, de-a încheia pacea; nu și-a strâns nici oștirea și așa soldații împăratului german au ocupat Ardealul, fără războiu.

Acestea și multe alte fapte de acestea întăresc proverbul că: „mai mult s'a pierdut în alcool, decât în apa mării”.

Multe sunt relele, pe cari alcoolul le-a pricinuit și le pricinuieste. Orice-ar fi, dacă e prea mult, nu e sănătos, cu atât mai vartos alcoolul.

Copiii sunt cei dintâiu, cari trebuiesc feriți de alcool. Aceasta e datorința părinților, cari vreau binele fiilor lor. Dacă omul în vârstă fragedă nu va cunoaște alcoolul, atunci mai târziu, și dacă va bea, când și când, va ști să bea cu *cumpătare* și va putea fi ferit de influințele stricătioase ale alcoolului, de „boala beției”.

Sebeșel, 1927.

ALEXANDRU DUVLEA  
*invățător.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---



---

## Lucrarea pământului.

Lucrările mecanice aplicate pământului au de scop în prima linie de a-l aduce în aceea stare de dospire priincioasă plantelor agricole ce se invederează prin aceea că pământul este moale și afânat ca aluatul, elastic (se întinde) când călcăm pe el, iar nu tare și bătut, ca drumul, și cu un miros vădit de pământ. Această stare de dospire se întâlnește în terenurile sub culturile de trifoiu proaspăt cosite și se datorește prezenței și acțiunii numeroaselor microorganisme (organisme mici) numite bacterii, ce formează totodată primul și cel mai însemnat agent de mobi-

lizare al materiilor, cari sunt roditoare în pământ. Pământul dospit reprezintă deci o materie vie, față de pământul leneș, mort și neproductiv.

Scopul lucrărilor mecanice aplicate pământului nu stă numai în a produce această stare favorabilă, ci și în a o ține pe cât e cu putință mai multă vreme. Lucrarea pământului înaintea semănatului neputându-se executa în așa chip, încât pământul să-și păstreze alcătuirea favorabilă tot timpul, până la vârsta coacerii plantelor și a recoltei, va trebui să i se aplice anumite lucrări și în timpul vegetației plantelor, deosebind astfel două perioade (vârste), după cum mijloacele tehnice de lucrare a pământului intervine *înainte* sau *după* însămânțare.

Starea de dospire se atinge cel mai ușor când pământul prezintă un raport favorabil dintre apa și aierul înmagazinate, ceea ce presupune mai departe o anumită alcătuire și stratificare (cu felurite pături) a aceluia pământ. Pământul nelucrat se află într'o *alcătuire simplă* sau *granulară*, adică particulele solide din cari se compune pământul stau deosebite și strâns indesate unele lângă altele, lăsând astfel spații goale (goluri) puține la număr și aproape egal de mari, așa-numitele „capilare“, vase strâmte și mici, pline numai cu apă, care se ridică, în virtutea adeziunii, (a atragerii între molecule), a acelei încordări superficiale a părților „capilarelor“, până la suprafața pământului și scot din ele aierul cu desăvârșire. Bacteriile pământului și rădăcinile plantelor având însă nevoie și de aier, pentru respirație, urmează că alcătuirea în formă de grăunțe a pământului este de tot nepotrivită unei dezvoltări normale a plantelor. Va trebui să se afle în pământ spații goale cât mai deosebite ca mărime, pentru ca spațiile pline cu apă să se afle în proporțiile cele mai

prielnice față de cele pline cu aer, așa cum e la alcătuirea de „agregate“, caracterizată prin aceea că particulele de pământ (grăunțele de pământ) se asociază în „agregate“ (impreunări) de mărimi schimbăcioase și se așează unele lângă altele, lăsând astfel între ele spații goale de diferite feluri. În fiecare din „agregatele“ pământului se află spații foarte fine (vase capilare), întocmai ca și la alcătuirea granulară (de grăunțe), alături și pe schimbate în proporția cea mai deosebită cu spațiile mai mari, pline cu aer. În special la punctele de contact ale „agregatelor“ se află spații goale mai mari decât în interiorul acestora. Spațiile goale, mici, din lăuntrul „agregatelor“, sunt pline cu apă, pe când spațiile mai largi, din interiorul și cu deosebire acelea dintre agregate, sunt pline cu aer. Alcătuirea de „agregate“ reprezintă deci modul de așezare și stratificație al pământului care permite ca spațiile goale, pline cu apă, să fie pe schimbate și să varieze în diferite proporții cu spațiile pline cu aer. A produce și ține această alcătuire de „agregate“ formează scopul cel mai important al lucrării pământului sub raportul proprietăților sale fizice.

Ca factori importanți, ce întovărășesc lucrările mecanice în producerea și menținerea alcătuirii de „agregate“ și printr'asta a acelei stări favorabile de dospire, amintim, printre alții: gerul, desmiriștirea, aplicarea de var, precum și alegerea momentului celui mai potrivit pentru executarea tuturor celorlalte operațiuni de lucrare mecanică a pământului.

Influența gerului se pune în mod cu totul gratuit la dispoziția agriculturului. Apa înghețând sfarmă bulgării, indepărtează grăunțele pământului strâns unite într'o alcătuire granulară, pentru ca apoi gerul să înrăurească așa că

cimentează sau are o „aglutinare” asupra grăunțelor deosebite, dând astfel naștere la „agregate”. Acțiunea gerului se arată mai tare în pământurile lăsate, în brazdă crudă peste iarnă sau în acelea cu bulgări de diferite mărimi. Agricultorul chibzuit va folosi cu succes lucrul mecanic; gratuit, produs de ger, arând toate suprafețele de toamnă și făcând astfel așa-numitul „ogor de toamnă”. În regiunile cu o cultură puternică a sfeclei se fac regulat arături de toamnă, așa că, în general, cultura plantelor rădăcinoase și de tubercule și, în special, a sfeclei sunt în privința aceasta un factor important de progres al agriculturii.

În afară de „ogorul de toamnă” *intorsul miriștilor* este unul din mijloacele cele mai însemnate de lucrare rațională a pământului și a cărei aplicare generală se ia astăzi ca bază pentru cântărirea gradului de progres în lucrarea pământului. Agricultorii destoinici vor privi ca afacere de onoare să întoarcă cât mai repede posibil miriștele în urma recoltei. Însemnătatea desmiriștirii stă, în prima linie, în influința sa favorabilă asupra circulației și a întregii economii a apei în pământ și, în a doua linie, în stârpirea buruienilor. Afânând regulat straturile superioare ale solului arabil, până la 5—7 cm. adâncime, se micșorează pierderile de apă din pământ, atât din cauza evaporăției, cât și prin scurgere la suprafață a apelor provenite din prăvălirile atmosferice. Acestea din urmă sunt mai importante decât primele, deoarece pe această cale pământul poate să-și completeze conținutul în apă cât mai repede și mai sigur posibil.

Descojirea miriștilor se execută cu plugurile pentru două sau mai multe brazde, la care este rațional să se adauge o grapă, o stavilă de lemn sau fier, ori o grapă de

mărăcini, pentru a netezi de îndată brazdele sau să se tăvălugească imediat, în urma desmiriștirii pentru ca apoi să se grape. Este greșit să se lase terenul desmiriștit în brazdă deschisă, rezultatul și foleasele întregii lucrări de întoarcere a miriștei ajungând în acest caz foarte micșorate, din cauză că soarele și vântul fac să evaporeze apa din straturile imediat inferioare și să se piardă în atmosferă, prin spațiile mari de aer ale stratului bulgăros, provenit în urma desmiriștirii. Mai departe, suprafața bulgăroasă după desmiriștire împiedecă răsărirea buruienelor și a cerealelor scuturate în timpul recoltei, reducându-se astfel la lucru numai pe jumătate. Adâncimea arăturii de desmiriștire va fi de numai cam 5 cm., deci va fi, pe cât posibil, mai la suprafață, având de scop, pe de o parte, de a forma un strat afânat, care să permită o infiltrare cât mai complectă a apei din ploi și să împiedece evaporarea ei repede, iar, pe de alta, de a îngropa nu prea adânc semințele de buruieni și cerealele scuturate, pentru a le asigura o creștere și o răsărire în condițiuni favorabile. Această arătură va fi la suprafață și pentru motivul ca să obținem o capacitate maximă (mai mare) de lucru mecanic, cu vitele de cari dispunem. La întorsul miriștilor nu se va da mare importanță executării unei lucrări îngrijite și în condițiuni excelente, ci în deosebi rapidității, repeziciunii de execuție. Operațiunea desmiriștirii nu este condiționată absolut de folosirea plugurilor pentru mai multe brazde, putându-se executa și cu cultivatoarele sau, mai rațional, cu grapa cu discuri, care lucrează mai repede și aduce pământul într'o alcătuire de „agregate” mai perfectă de cât plugul pentru desmiriștire.

Alcătuirea de agregate și printr'asta starea de dospire favorabilă atârnă în prima linie de momentul în care se

ară și lucrează pământul. Producțiile scăzute ale exploatațiilor agricole țărănești se datoresc, în mare parte, aratului nu la momentul cel mai potrivit și, în general, cu 1—2 săptămâni *prea* târziu. Fixarea momentului potrivit atârnă întotdeauna de doi factori și anume de starea cea mai favorabilă a pământului și de putințele economice pentru executarea lucrării, cari o împiedică adeseori să se aplice în momentul când pământul se află în starea cea mai favorabilă. Totuși, starea pământului va trebui să fie factorul hotărâtor în fixarea momentului cel mai prielnic pentru arat, stare ce atârnă de conținutul de apă al pământului. În cazul când *umezeala în pământ* este prea mare, nu numai că brazdele rămân întregi și se întind ca cureaua, dar pământul nu se fărâmițează, încât nu se atinge scopul urmărit, ci, dimpotrivă, se aduce adeseori pământul într'o alcătuire și mai rea. Dacă conținutul în apă este *prea* scăzut va fi trebuință de o „tracțiune” mai mare, iar instrumentele de arat nu pătrund destul de adânc în pământ și formează blocuri mari de pământ, ce nu se fărâmițează până în iarnă. Problema cea mai importantă pentru agricultor este aceea de a prinde momentul cel mai potrivit, cu deosebire la pământurile lutoase și argiloase, grele, compacte și foarte rezistente. Desigur, nu se pot da în această privință reguli generale și rețete salvatoare, precum, deasemeni, este greșit să ne conducem după calendar sau după anumite reguli țărănești, păstrate prin tradiție sau să ne luăm după vecini, așteptând ca alții să înceapă mai întâiu lucrarea câmpului.

*Aratul* este operațiunea cea mai însemnată de cultură a pământului și se duce în indeplinire acum aproape numai cu *plugurile de fier cu roțile*, tipuri *Sack*, *Eberhard* sau *Wensky*. Aceste instrumente agricole afânează și întorc



brazde de pământ de mărimi deosebite după adâncimea și lățimea brazdei, pe pământurile argiloase grele, brazda trebuind să nu fie prea mare, pentru a căpăta o bună afânare a pământului. De aceea pământurile argiloase se ară în brazde mai înguste decât acele nisipoase, subîmpărțind brazdele în mai multe straturi în direcția adâncimei, pentru ca fiecare, separat, să se fărâmițeze mai bine și să obținem astfel o mai bună afânare a pământului. Fărâmițarea pământului arat se produce în momentul când brazdele sunt întoarse și răsturnate de cormane. În privința aceasta este însemnată forma plugului și, în special, a cormanei. Cu cât aceasta va fi mai verticală și mai întoarsă (mai adusă), cu atât va mărunți mai bine brazdele, ce se întorc, va aluneca și în cele din urmă, silite să cadă și să se fărâmițască, deci brazdele se vor revărsa în urma plugului. Se vor folosi întotdeauna pe pământurile argiloase, grele și rezistente, pluguri cu astfel de cormane, deoarece alte forme ale plugului întorc, ce-i drept, brazdele, le lasă însă ca fășii întregi, ce se întind ca cureaua, nu se sparg și fărâmițază. În acest caz acțiunea aratului se reduce la o simplă întoarcere a pământului, formându-se numai spații goale, mari, dedesubt și printre brazdele întoarse, nu însă și în lăuntrul brazdei. Un astfel de sol se usucă repede sub acțiunea soarelui și a vântului, se întărește, devine leneș și neproductiv, cu o alcătuire granulară în loc de structură de „agregate“. Pentru pământurile ușoare, de ex. pământurile nisipoase, ce se afânează ușor, sunt de ajuns cormanele lungi și puțin încovoiate, ce reclamă o tracțiune mai mică.

Acțiunea de mărunțire a pământului este cu atât mai puternică, cu cât plugul lucrează mai repede. De aceea arătura executată cu caii este de calitate superioară aceleia

cu boii și cu vacile, arătura tractorului cu mers repede, superioară, mai bună aceeași cu tracțiune animală, când trag animalele, cea mai bună fiind arătura executată cu plugul cu abur.

Cu privire la adâncimea brazdei, ea variază și atârnă de afunzimea și rezistența pământului, tăria de tracțiune disponibilă și, în fine, de planta cultivată. În aceeași ordine de idei amintim mai departe, că nu este cuminte să arăm întotdeauna la aceeași adâncime, din cauză că se îndeasă cu timpul talpa sau fundul brazdei, iar apa depune aici „coloizii” din pătura superioară de pământ, formând un strat dur și de nepătruns. În general, cu cât brazda este mai adâncă, cu atât este mai favorabil pentru plante. Totuși, adâncirea brazdei se va face treptat, pentru a nu se scoate deodată la suprafață câțimi *prea* mari de pământ leneș și neproductiv din subsol și să se amestecăm cu pământ. Când adâncimea arăturii trece de 25 cm. — de regulă 30—35 cm. — avem de a face cu arături profunde sau cu o „*cultură adâncă*”. Arăturile adânci sunt însă posibile și recomandabile numai pe terenurile cu pământul și subsolul de bună calitate. Deoarece arăturile adânci prezintă unele neajunsuri și provoacă, în special, îngroparea straturilor superioare, bogate în bacterii, se recurge astăzi la afânarea sau cultura subsolului. Sub denumirea „*cultură de subsol*” înțelegem o arătură normală, la 20—25 cm., urmată imediat de afânarea talpei brazdei, imediat inferioare, pe o adâncime de 10—20 cm., fără însă a amesteca acest strat cu pământul propriu-zis. „Cultura de subsol” se execută cu pluguri speciale, fără cormane, cari lucrează în așa chip, încât straturile de mai jos ale brazdelor nu sunt aduse la suprafață, iar straturile superioare, bogate în bacterii, nu se în-

groapă sau cu *bucăți de subsol*, ce se pot potrivi la toate tipurile de pluguri. Nu toate plantele agricole reclamă o afânare a subsolului, operațiune ce se va executa la fiecare patru ani, prășitoarele fiind cele mai chemate pentru o afânare a subsolului, în timp ce plantele cereale își dau înapoi în mică măsură mai multul de cheltuieli.

Instrumente foarte folositoare agriculturii moderne, raționale, sunt *grapele fără dinți și grapa de mărăcini*, cari s'au răspândit mult în ultimul timp. Folosirea lor variată și rezultatele obținute sunt atât de învederate, încât au devenit astăzi absolut indispensabile. Se grapă cu aceste instrumente arăturile proaspete, terenurile lucrate cu cultivatoarele și cu grapele grele de fier, precum și acele tăvălugite, obținând astfel o alcătuire de „agregate” mai perfectă și împiedcând totodată uscarea pământului. Folosind grapa de mărăcini la prima lucrare, imediat după executarea aratului, se ușurează mult lucrările de însemnare de după aceea, economisind astfel lucru, bani și timp. Ea se aplică cu deosebire primăvara, pentru a netezi brazdele arăturii adânci din toamnă, fărămițate apoi de gerurile iernii și pentru a împiedeca vânturile să usuce repede pământul. Grapa de mărăcini acționează cel mai puternic când lucrează perpendicular pe linia brazdelor. În toamnă nu se grapă locul, ci se lasă brazdă crudă peste iarnă. Este însă cuminte să se grape tablele, ce se ingrașă iarna cu băligar de fermă, pentru a se cruța carăle și pentru a-l putea imprăștia mai la fel. Este practic și folositor să se alătore la plug sau la cultivatoare un lanț sau un drug îngust de lemn sau de fier, are însă nepotrivirea că în acest caz se grapă (se netezește) numai în direcția brazdelor, iar nivelarea este mai puțin perfectă, decât la grăparea deacurmezișul acestora.

Totuși, acest defavor este mai mic, decât acela că se usucă și se întăresc coamele brazdelor când grăparea se face abia după aratul întregii table. În acest chip terenul arat sau lucrat cu cultivatoarele nu rămâne în brazde sau șanțulețe deschise, nici chiar în ceasurile de repaus.

Cluj, 1931.

Prof. Dr. I. C. DRĂGAN  
dela „Academia de Inalte Studii  
Agronomice”, Cluj.

## O lege folositoare pentru plugari.

(Legea Camerelor de agricultură.)

În anul 1930 s'a adus „*Legea pentru organizarea Camerelor de agricultură*”, cari sunt așeză-minte obștești, înființate pentru ocrotirea și înaintarea economiei sătenilor, având să vină în ajutorul sporirii roadelor plugăriei, cu toate ramurile ei.

Sunt de toate 72 astfel de camere, adecă în fiecare județ din țară câte una, lucrând neatâr-nător, cu mijloace pe cari li le pune la îndemână legea și în bună înțelegere cu organele administrative din județ (prefectură, plase, primării), toate aceste fiind îndatorate să le dea ajutorul trebuincios.

*Organele Camerei de agricultură județene* sunt acolo unde se găsește și prefectura, adică la cârma județului.

Scopul (țanta) de căpetenie al Camerei de agricultură este să întocmească și îndeplinească planul pentru *propaganda* (învățătura) *cu viu graiu* în cele economice, în toate comunele din județ, prin :

1. Școala de iarnă; Școale de Duminică și de seară; Cursuri de sezon (primăvara, vara, toamna ș. a.); Conferințe și șezători economice; Sfaturi și îndrumări ș. a.

2. Propaganda aceasta se va face nu numai *cu cuvântul*, ci și prin *experiențe demonstrative*, adică arătând în faptă tot ce se poate arăta. Spre pildă: arătând tot ce se poate face mai bine și mai cu folos, decum se face acum din partea plugarilor, în privința lucrării câmpului, a fânațelor, a viilor pășunilor, pădurilor, grădinilor ș. a.

Tot așa și în privința îmbunătățirii soiurilor a tot felul de animale de casă: vite cornute, cai, râmători, oi, galițe, albine, viermi de mătasă ș. a.

Camera de agricultură are să facă și o *propagandă în scris*, tipărind cărți bune economice, instructive (sfaturi), foi economice ș. a.

Ea are să înființeze în sate: muzee economice, biblioteci, săli de citire.

Deasemenea are să aranjeze (întocmească) expoziții economice de tot felul, concursuri, premii de încurajare, excursiuni ș. a.

Afară de lucrările arătate până aci, Camera de agricultură are să se mai îndeletnicească și cu o mulțime de alte lucrări de cel mai mare folos pentru plugărimă.

Dintre aceste mai însemnăm aici numai următoarele :

Va ajuta organizarea plugarilor în cooperative și sindicate ale acestora ;

Va înlesni plugarilor agonisirea de semințe alese, de pomi nobili, de mașini și unelte economice ș. a.

Să ia deci cunoștință plugarii noștri de *Legea camerelor de agricultură*, care, punându-se în lucrare, cu toată dragostea și din toate puterile, din partea celor așezați la conducere, va aduce, în scurt timp, o schimbare spre bine în starea plugărimii, în înaintarea comunelor și, ca urmare, în smulgerea țării din primejdioasa strâmtoare în care a ajuns.

Aceasta se poate face cu atât mai ușor și mai bine pentru că această Cameră de agricultură

are la îndemână *funcționari anume pregătiți* în toate privințele pentru a putea să dea plugărilor îndrumările trebuincioase înaintării în cele economice.

Deasemenea este înlesnită lucrarea Camerei de agricultură prin *mijloace bănești* din visteria țării sau, mai bine spus, din impozite încassate, în cea mai mare parte, dela agricultori.

Nu mai puțin este înlesnită propaganda Camerei de agricultură, prin ajutorul ce i se asigură din partea altor organe județene, ale plasei și celor din comună, unde trebuie să se afle, de-arândul, câte un așa-numit *Comitet agricol local* și câte un *Consiliu (Sfat) administrativ local*.

R. SIMU.

---

## Ceva despre sănătatea vitelor

Toți aceia cari țin, cresc și sporesc vite pe lângă casa lor, o fac nu numai din plăcere, ci și în vederea unui folos. Dacă fiecare gospodină dorește să-și pună primăvara măcar o cloșcă, nu o face numai pentru a-și înmulți lucrul și grija, ci în vederea puilor gustoși la mâncare și în vederea de a-și primumeni găinile.

Creșterea, sporirea și, peste tot, cultivarea animalelor de casă, e o lucrare răpitoare de timp. Ne cere multă grije, multă osteneală.

Căci nu există animal cât de mic sau cât de mare, de ceva folos pentru om, care să nu fie pândit de nenumărate primejdii. De nu grijim și noi, ușor se poate întâmpla, ca în loc de folos, să avem pagubă. Puii mici pot fi prinși de cioare, de ulii; puii mărișori pot fi pustiți de dihor, de vulpe. Găinile pot fi cuprinse de păduchi, de holeră și de alte boale. Oile sunt năpădite de căpuși, pot muri de călbează. Vitele cornute au boală de splină. Căii armurare (antrax sau dalac). În carnea porcilor se incuibă „lintea”. Și așa mai departe.

Din firea lor, animalele se apără de primejdii. Așa le-a întocmit D-zeu *instinctul*. Apa clocită, stătută, puturoasă, nu o beau. Iarbă rea, spinoasă și otrăvicioasă, nu pasc. De gropi și locuri prăpăstioase se feresc. Se apără chiar și de fiare sălbatice.

Dar apărarea lor nu e deajuns. Trebuie să le ajute și omul în apărarea lor. Când uliul dă rotocoale deasupra curții tale, nu poți lăsa numai cloșca să-și apere puii. Mai strigi și tu asupra uliului și închizi cloșca cu puii la adăpost. Puii mărișori, și peste tot găinile, le închizi noaptea în cotețe. Nu le lași în grija lor, să se apere de vulpi și dihori.

În multe cazuri nu e destul nici ajutorul tău. Bunăoară când vreo molimă (boală lipicioasă, contagioasă) se incuibă între animalele de casă.

Atunci e bine să ceri sfatul veterinarului.

În toți anii, vitele cornute sunt atacate mai ales de *febra aftoasă*. (boala de unghii și de gură). Boala se poate combate dacă omul se ține de prescrișele medicului veterinar. La din contra, toate vitele i se pun pe dungă și chiar pier.



Pentru molima de dalac (splină) vitele se pot altoi.

Deasemenea, știința veterinară are leacuri pentru a combate orbalțul porcilor, gălbeaza oilor, holera găinilor și altele.

Interesul fiecărui econom este deci ca în nedumeririle sale să ceară sfatul veterinarului, până nu e târziu. G. T.

## Sporirea animalelor de casă.

Vaca, iapa, fată numai câte un vițel, resp. mânz. Rar când fată gemeni.

Oaia fată câte un miel, de multe ori doi.

Cei mai spornici sunt porcii. În împrejurări normale scroafa fată 6—8 purcei; uneori și mai mulți.

Găina ne dă anual 30—130 ouă.

Curca " " " 25—50 "

Gâsca " " " 10—20 "

Rața " " " 30—50 "

Foarte spornici sunt și iepurii de casă.

## Greutatea animalelor

este de însemnătate, mai ales pentru vitele ce le creștem pentru carne. Greutatea atârnă de soiul, vârsta animalului, precum și de felul îngrijirii. Iată câteva date:

Văcuța Rișca abia atinge 150 kg.

Vitele mocănești au 160—200 kg.

Vaca bună ardelenescă 300—600 kg., iar taurul 450—700 kg.

Vaca Simmenthal 500—800 kg., taurul 600—900 kg.

Vitele grase de Shorthorn (engleze) cântăresc 1200—1300 kg.

<i>Porcii</i> ardelenești	100—150 kg.		
„ Bergshire (englezi) îngrășați	300 kg.		
„ Yorkshire	400	„	
<i>Oaia</i> țigae	35—40 kg., berbecele	40—50 kg.	
„ rasca	45—50	„	60—70
„ engleză	100—120	„	120—130
<i>Găina</i> ardelenescă	1—2 kg.		
„ Plymouth	4—5	„	
„ Orpington	5—6	„	
<i>Rața</i> de Peking	4—5	„	
<i>Gâsca</i> de Toulouse	7—8	„	

## Cum se roagă calul.

„La tine, stăpâne, vin eu cu rugarea mea!

Nutrește-mă și potolește-mi setea. Dacă a trecut greul zilei — cinstește-mă cu un adăpost, într'un grajd curat!

Vorbește-mi, pentru că glasul tău mai mult poate decât hățurile și biciul! Mângâie-mă cu mâna și învață-mă așa ca să lucrău cu plăcere și de bună-voie.

Nu izbi în mine când e să urc și nu mă struni prea tare, când duce drumul prea prețipit, la vale.

Dacă nu te înțeleg îndată — nu pune mâna pe codoraștea biciului; uită-te mai bine la hamuri, dacă nu le lipsește ceva și încredințează-te dacă nu mă doare, poate, o potcoavă!

Dacă nu-mi place tainul, vizitează-mi dinții! Nu-mi tăia coada, fiindcă e singurul meu mijloc de apărare împotriva muștelor, cari mă chinuiesc!

Și-apoi, dragă stăpâne, dacă vârsta m'a făcut slab și nefolositor, nu mă osândi la moartea de foame; judecă-mă și mă omoară singur, cu mâna ta, ca să nu sufăr înzădar!

(După un calendar străin.)

## Mijloacele de combatere a omizilor și a unor boli la pomii roditori.

Omizile fac mari stricăciuni pomilor roditori în timpul creșterii. Unele din omizi mănâncă frunzele, altele se bagă în fructe sau strică chiar lemnul pomilor.

În afară de omizi, asupra pomilor se năpustesc alte gângănii, ce nu se văd cu ochiul liber și fac stricăciuni foarte mari, cum ar fi: putrezirea fructelor, mucegăirea, îngălbenirea sau înegrirea frunzelor.

Omizile apar din ouăle depuse de diferiți fluturi în timpul verii. Ca să prevenim acest lucru, trebuie stărpitate ouăle lor, cari se depun în coaja copacilor și pe frunze.

Primăvara, de îndată ce se începe a se încălzi, cercetăm des și cu o deamănuntul livezile de pomii, iar dacă găsim în ele omizi, cu toate măsurile luate de noi din iarnă, atunci numai decât trebuie să stropim pomii cu zămuri anume preparate: cu *arsenic*, o otravă tare, care le omoară.

Stropitul trebuie făcut din vreme, atunci când omizile sunt încă grămadă și n'au apucat să iasă din culcușurile lor. Zeama trebuie astfel stropită ca să cadă pe ramuri și frunze ca un nor de picături mărunte și dese.

În comerț se găsesc multe soiuri de preparate din cari se prepară asemenea zămuri. Dăm câteva: Arzol, Nasprasen, Omidan.

Zămurile ce se fac din aceste preparate dau rezultate frumoase, dar sunt mai scumpe și nu sunt, deci, la îndemâna micului plugar.

Se pot face și alte zămuri cu cari se stropesc pomii roditori. Așa, când pomii încep a înmușura, se stropesc cu zeamă din piatră vânătă, pregătită astfel:

- a) 1 kgr. piatră vânătă;
- b) 1 kgr. var stins;
- c) 100 litri apă.

2. Când pomii au înverzit se stropesc a doua oară tot cu zeamă de piatră vânătă.

3. La 7—10 zile după căderea florilor, pomii se stropesc încă odată cu zeamă de piatră vânătă, la care se mai adaugă 30 grame șoricioaică.

Aceasta se socotește la 100 litri de zeamă.

În acest caz trebuie să avem grijă să nu se pună mai multă șoricioaică, fiindcă ea arde frunzele.

Tot cu această zeamă de piatră vânătă cu șoricioaică, se stropiște încă de două ori, din 3 în 3 săptămâni.

4. În loc de piatră vânătă se poate întrebuița pentru stropirile de a 3, 4, 5 oară „Verdele de Paris”. „Verdele de Paris” se găsește în comerț și costă 140 lei kgr.

Se iau: a) 30 căldări mijlocii de apă;

b) 4 kgr. pucioasă în praf;

c) 4 kgr. var nestins;

d) 300 grame „Verde de Paris”.

Acest amestec se toarnă într'un butoi, în care se toarnă apă, ținându-se seamă de apa cu care s'a stins varul, — ca astfel împreună să facă 30 căldări mijlocii. Apoi se pun 300 grame de „Verde de Paris”. „Verdele de Paris” se topește în apă, până ajunge un aluat. Și apoi se freacă într'un hârdău, vre-o 2 ceasuri și numai mai apoi se toarnă în butoi.

Pe lângă acestea, trebui să săpăm livada, să mărunțim pământul, ca astfel rădăcinile să poată străbate cât mai adânc și să hrănească pomul cât mai bine.

Făcând aceste lucrări vom asigura un rod mai bun și vom putea face față nevoilor casnice în vremurile acestea grele.

T. S.

## Poezii populare.

### Trec zilele omului...

Trec zilele omului  
 Ca florile câmpului.  
 Bătrânețe, haine rele,  
 Tu mănânci zilele mele;  
 De te-aș prinde,  
 Cum te-aș vinde!  
 N'aș căta  
 Pe ce te-aș da,  
 Numai să mă pot scăpa!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

### Sărac bine!...

Sărac bine de demult,  
 Ce-am făcut de te-am pierdut?  
 Că'n crâșmă nu te-am băut,  
 Nici în târg nu te-am vândut,  
 Cu sare nu te-am sărat,  
 Cu pâine nu te-am mâncat.

---

Notă! Publicăm cu multă plăcere din colecția de poezii populare, culese de un maior român din armata română, dl Nic. Gh. Cerbulescu, dela reg. 90 din Sibiu. Nu numai că ne cade bine că un maior român se indeletnicește și cu culegerea de poezii populare, dar trebuie să știe cetitorul român că acest domn maior este o *fală* a regimentului dsa: dsa a înfiintat cu elevii săi dela „Școala militară” din Sibiu sute de biblioteci populare în satele din Basarabia, răspândind astfel cartea bună românească. Astfel de conducători să ne trăiască și să sporească tot mai mult!

### Săracă inima mea...

Săracă inima mea  
 Mare foc arde in ea.  
 De-ar putea focul ieși —  
 Toate 'n lume-ar pârloli.

---

### Cine-o 'nceput horile...

Cine-o 'nceput horile  
 Aibă ochi ca florile  
 Și fața ca zorile,  
 Că horile-s stâmpărare  
 La omul cu supărare,  
 Că și eu când mă supăr  
 Cu horile mă stâmpăr.

---

### Așa-s, maică, de străină...

Așa-s, maică, de străină,  
 Că nici apa nu mă mână,  
 Așa-s, maică, de săracă,  
 Că nici apa nu mă 'neacă.

---

## Din „Biblioteca poporală a Asociațiunii“.

Cine n'a auzit de scriitorul poporal *Ioan Pop-Reteganul*? Este unul din cei mai buni scriitori români, cari au scris pentru popor.

Cărțuliile lui I. Pop-Reteganul merg din mână 'n mână și țărani români cer și acum dela văduva lui, care trăiește în satul Reteag: „Să ne mai dai cărți de alea de ale soțului dumnitale!“

În numărul 185 al „*Bibliotecii populare a Asociațiunii*“ ne descrie I. Pop-Reteganul cum s'a dat de mal gospodăria lui Ursuț, mână spartă, de îi cântau oamenii:

„Pare-mi rău, vremea-i târzie,  
Las' c'asa 'mi trebuie mie!“

și cum „*Copiii Ursuțului*“, așa și e botezată broșura, cum „*Copiii Ursuțului*“ pun la loc și agonisesc din greu, de ajung să cânte fericiți:

„Drot în spate,  
Măi fărtate,  
Băta 'n mână și la drum.  
Foaie fragă,  
Mândră dragă,  
Eu mă duc, te las acum“...

Cealaltă povestire este scrisă după-cum vorbește poporul prin Reteag, pe Someșul mare, în Ardeal: „Zăce că tăt uămu are on joc și o hore și o povestie; și așe o și, că die n'ar și, nu s'ar povesti“. E vorba despre „Găvrila Craiului“, un „om nimernic“, slab, desculț, ca vai de el. Mai nainte era însă „fiorul crăiuțului din Ciceu“, îmbuibat în bogății.

O altă bucată ne arată fetele cum își caută viitorul cu deosebite prilejuri, numărând parii, noaptea; asvârlind doi peri de porc pe vatra înfierbântată, sau frunzuțe de bănuț, săpând o rădăcină de mătrăgună, în pădure și cântând:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mătrăgună, doamnă bună,  
Mărită-mă 'n astă lună;  
De nu 'ntr'asta, 'n ceealaltă,  
Mărită-mă dup'olaltă;  
Mărită-mă, gogă nene,  
Mărită-mă mai de vreme"...

(Broșura costă 10 Lei.)

**Cetitorul care vrea să știe** cine a fost *Romul*, întâiul rege al oșului Roma; cum au răpit romanii pe *Sabine*, ca să aibă soții; cine a fost *Numa Pompiliu*, regele cel doritor de pace; cum s'au luptat cei trei frați *Horăți* cu cei trei



frați *Curiași*; cum a fost dărâmată cetatea *Albalonga*; cum a trecut *Tullia* peste cadavrul tatălui ei, în căruță, veselă că a ajuns ea regină; cine a fost *Tarquiniu Superbul*, regele îngâmfat; cum a dat poruncă *Brut* ca celor doi fii ai săi să li se taie capetele cu săcurea, fiindcă au lucrat împotriva țării; cine a fost *Muciu Scevola*, cel care și-a ars mâna în fața regelui dușman *Porsena*; cine a fost *Horățiu Cocle* (cel cu un ochiu), care a stat în ploaia de săgeți până ce a tăiat podul, ca să nu poată trece dușmanul; cum s'au dat luptele între *patriciani și plebei* în Roma și cum *Meneniu Agripa* a căutat să împace pe plebei, povestindu-le despre răscoala membrilor trupului împotriva stomahului; cum au scăpat *gâștele Capitolul* din Roma; cum a mers *mama* lui *Coriolan* la fiul ei și l-a silit să nu se mai răsboiască cu Roma și cum *Coriolan* a spus: „Mamă! mamă! Roma ai mântuit-o, pe fiul tău însă l-ai pierdut!” și multe alte întâmplări vrednice de reținut ca acestea, din istoria romanilor, acela să cetească broșura No. 186 din „*Bibliotecă populară a Asociațiunii*”: „*Biografii romane*” de *Grube*, traduse de *Nicolae Petra-Petrescu*. (Prețul 10 Lei.)

---

## Ghicitori.\*)

Ce crește cu rădăcina în sus?

(Stoian)

Nici în casă, nici afară, nici în cer, nici pe pământ.

(Fereastră)

Ce merge și stă?

(Orologiul, ceasul)

Sunt trei mobile în casă; una zice: de-ar veni noaptea!  
Alta zice: de-ar veni ziua! A treia zice: vie ce-a veni, mie  
tot atâta mi-i.

(Ușa, patul și orologiul)

Ce e sfânt și n'are suflet?

(Crucea)

Cine a murit de 2 ori?

(Lazăr)

Ce merge dimineața în patru picioare, la amiazi în două  
și seara în trei?

(Omul ca copil, june și moșneag, cu băta)

## Ghicitori de număr.

Cumpără pentru 20 Lei: 20 ouă, între cari să fie ouă  
de găină, de rață și de găscă. Oul de găină va costa 50  
bani, cel de rață 2 Lei, iar cel de găscă 3 Lei.

Câte ouă vei avea de găină, câte de rață și câte de găscă.  
(Deslegare: 14 ouă de găină, 5 de rață și 1 de găscă)

\*) Ghicitorile și frânturile de limbă de aici sunt adunate de părintele Ioan Muntiu în comuna Cărpintș, jud. Sibiu.

În războiu, în teritoriul ocupat de turci, armatele turcești „recvirau” cele trebuincioase dela locuitori, uneori pe nimic, alteori pentru un preț mic de tot.

Comandantul turc, întinzând unui ofițer 100 Lei, i-a dat următorul ordin: Să-mi recvirezi pentru 100 Lei 100 vite cornute, plătind vițelul cu 50 bani, vaca cu 5 Lei și boul cu 10 Lei.

Ofițerul a executat porunca. A doua zi a dus 100 vite, pentru 100 Lei.

Socotiți câți viței, câte vaci și câți boi.

(Deslegare: 90 viței, 9 vaci și 1 bou)

Un om, întâlnind o femeie ce mâna o ciurdă de găște la târg, o întrebă: „Unde duci această sută de găște?”

Femeia răspunse: „Nu-s o sută! Dacă ar fi încă pe atâtea găște, — și jumătate, — și a patra parte și încă una, ... ar fi tocmai 100”.

Câte găște au fost?

(Deslegare: 36)

Preotul unei comune, împreună cu soția sa și 2 copii, Mircea și Tiberiu, făcură o plimbare pe malul unei ape. Dincolo de apă era o câmpie ispititor de frumoasă, presărată cu flori. Ei se hotărâră să treacă apa și să continue excursiunea. Din nenorocire pe marginea apei era legată o luntriță, dar atât de mică, încât nu puteau trece toți deodată pe ea, decât sau numai preotul, sau numai soția dânsului sau numai tinerii Mircea și Tiberiu. Ce era de făcut? Nu era ușor de deslegat! În sfârșit după multă bătaie de cap, au găsit deslegarea și au trecut. Anume cum?

Iată cum: Întâiu au trecut tinerii Mircea și Tiberiu. Mircea se reîntoarse și Tiberiu rămase dincolo. Acum trecu

soția preotului și Tiberiu se reîntoarse. Mircea și Tiberiu trecură iarăș dincolo. Mircea se reîntoarse și Tiberiu rămase pe țărml celalalt. Apoi trecu preotul și se reîntoarse Tiberiu. In sfârșit trecură tinerii Mircea și Tiberiu și toată familia se văzu pe câmpia cea cu flori.

### **Zieături pōporale. (Frânturi de limbă.)**

Bucură-te Bucure, cum s'a bucurat Bucuroaie, de bucuria lui Bucurel, că s'a întors Bucurel bucuros din București.

Capra neagră in piatră calcă, piatra 'n patru părți se creapă. Crepe capul caprei 'n patru, precum s'a crepat piatra in patru.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Fotografia** de pe pagina 64 ne arată pe cei doi prietini cehi ai românilor, pe *Iarnik tatăl* și *Iarnik fiul*. Amândoi au contribuit mult ca legăturile noastre cu Cehoslovacia să fie din cele mai bune. Incă înainte de răboiu au învățat românește și fiul a purtat corespondența cu tatăl timp pe zeci de ani românește. Tatăl a murit în Praga, după răboiu, ca profesor universitar, stimat și iubit de toți. Fiul ne-a colindat țara și în 1931 cu elevi și eleve dela Universitatea din Brünn (Brno), unde este profesor și de limba românească.

Aici îi vedem pe amândoi în Potștin, locul nașterii bătrânului Iarnik, lucrând la un dicționar românesc.

---

Toate drepturile rezervate.

## Târgurile anuale din Transilvania

întocmite după datele adunate dela comunele respective.

Zilele sunt puse după calendarul nou.

Rugăm onor. primării comunale să binevoiască a ne comunica orice schimbări s'ar face în privința târgurilor.












































 = Târg de marfă	 = Târg de vite cornute
 = " " vite	 = " " oi.
 = " " cai	 = " " porci

### Târgurile aranjate în ordine alfabetică.

- Abrud  și  2 Martie 4 Maiu 27 Iulie 28 Sept., 21 Dec.  
 Agârbiclu (lângă Copsa-nică)  20 Martie și 29 Oct —  
 21 Martie și 20 Octomvrie  
 Agârbiclu (jud. Turda)  16—18 Martie, 12—14 Noemvrie  
 —  19 Martie, 15 Noemvrie.  
 Aghirș (jud. Cluj)  1 Februarie, 3 Maiu, 1 August,  
 3 Noemvrie  
 Agnita  19—20 Martie, 18—19 Iunie, 12—13 Octomvrie,  
 19—20 Decemvrie —  22 Martie, 21 Iunie, 15 Oct.,  
 21 Decemvrie  
 Aita-Mare  15 Februarie, 15 Maiu, 28 Dec. —  16 Feb.,  
 16 Maiu, 29 Dec.  
 Aiud  22—23 Ianuarie, 1 Martie, 5—7 Maiu, 16—18 Aug.,  
 13—15 Oct.;  1—4 Maiu. —  25 Ianuarie, 8 Maiu,  
 19 August, 6 Octomvrie  
 Alâmor  și  4 Martie, 3 Septemvrie.  
 Alba-Iulia  23—24 Aprilie, 23—24 Iulie, 27—28 Sept.,  
 14—15 Dec. —  26 Aprilie, 28 Iulie, 30 Sept., 17 Dec.,  
 Albac.  1 Maiu.  
 Alțina  18 Februarie, 29 August. —  20 Februarie,  
 31 August.

- Amnaș 🐾 10 Februarie, 5 Iulie. — 🌀 11 Febr., 6 Iulie.  
 Apahida (jud. Cluj). 🐾 11—12 Febr., 10—11 Iulie, 25—26  
 Sept., 17—18 Nov.  
 Apoldul-de-jos 🐾 2—3 Ianuarie, 10—11 August. — 🌀  
 3 Ianuarie, 11 Aug.  
 Apoldul-de-sus 🐾 17—18 Martie, 17—18 Noemvrie,  
 — 🌀 19 Martie, 19 Noemvrie.  
 Arad 🐾 și 🌀 11—15 Martie, 1—5 Iulie, 4—8 Nov.  
 Archita 🐾 19 Aprilie, 11 Oct. — 🐾 21 Aprilie, 13 Oct. —  
 🌀 24 Aprilie, 16 Octomvrie.  
 Archind 🌀 24 Aprilie, 16 Octomvrie.  
 Ardihat 🐾 și 🌀 4 Martie, 17 Iunie, 19 August, 11 Nov.  
 Armeni 🌀 5 Februarie, 21 Iulie.  
 Arpașul-de-jos 🐾 21 Martie, 4—5 Iulie, 20 Septemvrie,  
 9—10 Octomvrie. — 🌀 22 Martie, 6 Iulie, 20 Sept.,  
 11 Octomvrie.  
 Asuajul de sus (Sălaj) 🐾 20 Ian., 20 Martie, 4 Iulie,  
 24 Septemvrie — 🌀 21—22 Ianuarie, 21—22 Martie,  
 5—6 Iulie, 25—26 Septemvrie.  
 Ațel 🐾 11—12 Febr., 21—22 Aprilie, 8—9 August,  
 3—4 Decemvrie, — 🌀 14 Februarie, 24 Aprilie, 11 Aug.,  
 6 Decemvrie.  
 Atid 🐾 1 Aprilie. — 🐾 31 Ian., 20 Maiu, 26 Sept. —  
 🌀 3 Febr., 23 Maiu, 29 Septemvrie.  
 Avrig 🐾 19 Martie, 1 Iunie, 12 August, 1 Oct. — 🌀  
 20 Martie, 2 Iunie, 13 August, 2 Octomvrie.  
 Bacău 29 Iunie, 29 August, durează 15 zile.  
 Băgaclu 🐾 7 Martie, 24 Octomvrie.  
 Bahnea 🐾 7—9 Februarie, 15—17 Maiu, 28—30 Iulie,  
 27—29 Septemvrie, 12—14 Dec. — 🌀 10 Febr., 18  
 Maiu, 31 Iulie, 30 Septemvrie, 15 Dec.  
 Baia-de-Criș 🐾 și 🌀 16 Martie, 15 Iunie, 21 Septemvrie,  
 21 Decemvrie.  
 Bala-mare 🐾 18 Ianuarie, 29 Februarie, 30 Maiu, 22 Aug.,  
 14 Nov. — 🌀 19 Ian., 1 Martie, 31 Maiu, 23 Aug., 15 Nov.  
 Bălăușeri (T.-mică) 🐾 2 Martie, 7 Maiu, 16 Iulie, 12  
 Sept. 19 Dec. — 🌀 3 Martie, 8 Maiu, 17 Iulie 13  
 Septemvrie, 20 Decemvrie.






































- Bălcaciu 🐄 15—17 Martie, 6—8 Noemvrie — 🏠 18 Martie, 9 Noemvrie.
- Ballnt 🐄 și 🏠 7 Aprilie, 2 Iunie, 1 Septemvrie, 1 Dec.
- Bâlșa (j. Hunedoara). 🐄 și 🏠 25 Martie, 24 Iunie, 26 Oct.
- Bandul-de-Mureș 🐄 28—30 Aprilie, 28—30 Octomvrie. — 🏠 1 Maiu, 1 Nov.
- Baraolt 🐄 31 Ianuarie — 2 Febr., 29—31 Maiu, 18—20 Aug., 9—11 Nov. — 🏠 3 Februarie, 1 Iunie, 21 August, 12 Noemvrie.
- Bărcnt (jud. T.-mare) 🐄 19—20 Martie, 14—15 Oct., — 🏠 21 Martie, 16 Octomvrie.
- Bârlad 🐄 și 🏠 15—29 August.
- Bărgliș 🐄 9 Maiu, 10 Oct. — 🏠 10 Maiu, 11 Oct.
- Bârzava (jud. Arad) 🐄 și 🏠 13 Martie, 19 Iunie, 8 Aug., 9 Octomvrie.
- Batoș 🐄 25—26 Ianuarie, 19—20 Maiu, 12—13 Noemvrie — 🏠 27 Ian., 21 Maiu, 14 Noemvrie.
- Bazna 🐄 29—31 Martie, 29—31 Iulie. — 🏠 1 Aprilie, 1 August.
- Beclean 🐄 5 Aprilie, 3 Iunie, 2 Sept., 25 Noemvrie. — 🏠 6 Aprilie, 4 Iunie, 3 Septemvrie, 26 Noemvrie.
- Beluș 🐄 și 🏠 4—5 Februarie, 21—22 Aprilie, 21—22 Iulie, 27—28 Oct.
- Belting (j. Satu-mare). 🐄 21 Febr., 17 Martie, 5 Iunie, 17 Iulie, 18 Oct.
- Bellu (j. Bihor). 🐄 29 Martie, 31 Maiu, 30 August, 11 Octomvrie. — 🏠 30 Martie, 1 Iunie, 31 August, 12 Octomvrie.
- Berchez (j. Satu-mare). 🐄 și 🏠 8 Ianuarie, 29 Aprilie, 1 Iulie, 21 Oct.
- Bicazul ardelean (jud. Neamțu fost Ciuc) 🐄 11—15 Aprilie, 20—23 Sept. — 🏠 14 Aprilie, 2 Septemvrie.
- Biertan 🐄 14 Aprilie, 2 Septemvrie, 20 Decemvrie. — 🏠 17 Aprilie, 5 Septemvrie, 23 Decemvrie.
- Bileag (j. Năsăud) 🏠 22 Martie.
- Birchiș 🐄 și 🏠 16 Ian., 25 Martie, 10 Iunie.
- Bistrița 🐄 14—15 Februarie, 14—16 Maiu, 25—30 Aug., 20—22 Nov. — 🏠 16 Febr., 17 Maiu, 31 Aug. 23 Nov.

- Blaj  16—18 Martie, 30 Iunie—1 Iulie, 25—27 Sept.,  
3—5 Dec. —  19 Martie, 2 Iulie 28 Sept. 6 Dec.
- Bocșa  și  10—12 Martie, 19—21 Maiu, 30 Iunie—2  
Iulie 22—24 Sept.
- Bolan  0—12 Martie, 11—13 Iunie, 10—12 Septembrie,  
11—13 Decembrie —  13 Martie, 14 Iunie, 13  
Septembrie, 14 Decembrie.
- Bontida  13 Ian., 6 Martie, 29 Iunie, 20 Octombrie.  
—  14 Ianuarie, 7 Martie, 30 Iunie, 21 Octombrie.
- Boroșeni-mare  și  22—23 Februarie, 16—17 Maiu,  
22—23 August 7—8 Noembrie
- Borșa  și  23—24 Maiu, 29 - 30 August, 12—13 Sept.,  
3 Octombrie.
- Bozoviciu  1 Octombrie, 17 Decembrie, —  2 Oct.,  
18 Decembrie.
- Brad (jud Hunedoara)  și  3 Martie, 2 Iunie, 1 Sept.,  
1 Decembrie.
- Brașov  6 Apr., 30 Maiu, 24 Octombrie. —  31 Maiu,  
25 Octombrie
- Brateiu  și  10 Martie, 31 Aug., 28 Oct., 28 Dec.
- Brestova  și  8 Aprilie, 16 Octombrie
- Brețcu  24 Ian., 6 August, 25 Sept. —  25 Ianuarie,  
7 A. g., 26 Sept
- Brunu  și  1 Martie, 24 Octombrie.
- Budin-de-Câmpie  19—21 Iunie, 19 Sept. —  22  
Iunie 0 Sept.
- Bunești  10—11 Februarie, 16—17 August. —  13  
Febr., 18 August
- Buteni (jud. Arad)  și  3 Februarie, 9 Iunie, 1 Sept.,  
22 Decembrie
- Buziaș  22 Ianuarie, 22 Aprilie, 22 Iunie, 7 Oct.
- Călnic (jud Alba)  3 Iunie, 2 Dec —  4 Iulie, 3 Dec.
- Caransebeș  și  27—29 Ian., 27—29 Aprilie, 3—5  
August, 5—7 Oct.
- Câmpeni (jud. Turda)  și  13 Febr., 22 Aprilie,  
16 Iunie, 9 Iulie, 28 August 5 Noembrie
- Căta  6 Ian. 15 Sept —  7 Maiu 16 Sept.
- Cârța (i Cinc)  12—14 Februarie, 21—23 Iunie, 13—15  
Octombrie —  15 Febr., 24 Iunie, 16 Octombrie.



- Cătina ☉ 2 Febr., 24 Iunie, 21 Nov.  
 Cehul-Silvaniei ☿ 22 Febr., 28 Martie, 6 Aprilie, 13 Iulie,  
 25 Iulie, 12 Sept., 24 Oct., 19 Dec. — ☉ 23 Febr., 29  
 Martie, 14 Iunie, 26 Iulie, 13 Sept., 25 Octomvrie,  
 20 Decemvrie  
 Celca (j. Bihor) ☿ și ☉ 13—14 Ianuarie, 27—28 Aprilie,  
 29—30 Iunie, 19—20 Octomvrie.  
 Cernatu (jud. Brașov) ☿ și ☉ 3 Maiu, 20 Sept.  
 Cernatul-de-jos ☿ 2 Apr., 5 Iulie, 20 Decemvrie.  
 — ☉ 3 Aprilie, 5 Iulie, 20 Decemvrie.  
 Cetatea-de-baltă ☿ 14 Aprilie, și 14 August. — ☿  
 5—7 Februarie, 18—20 Martie, 20—22 Maiu, 18—20  
 August, 5—7 Oct., 16—18 Dec — ☉ 8 Februarie,  
 21 Martie, 23 Maiu, 21 Aug., 8 Oct., 19 Decemvrie.  
 Chendul-mic (jud. Târnava-mică) ☿ 16—18 Februarie,  
 4—6 Noemvrie. — ☉ 19 Februarie, 7 Noemvrie  
 Chibed ☿ 13—14 Febr., 16—17 Maiu, 30 Nov. — 1 Dec.  
 ☉ 16 Febr., 19 Maiu, 2 Decemvrie.  
 Chindul-mic ☿ 19—21 Febr., 4—6 Nov. — ☉ 22 Febr.,  
 7 Noemvrie.  
 Chirpăr ☿ 23 Ian., 19 Martie, 10 Iulie. — ☉ 25 Ian.,  
 21 Martie, 12 Iulie.  
 Ciachi-Gârbău ☿ 20 Febr., 4 Iunie, 5 Sept. — ☉ 21 Febr.,  
 5 Iunie, 6 Sept.  
 Cincul-mare ☿ 19 Febr., 27 Maiu, 30 Sept. — ☉ 22 Febr.,  
 30 Maiu, 3 Oct.  
 Cincul-mic (Cineșor) ☿ 4 Martie, 15 Iulie, 20 Octomvrie.  
 — ☉ 7 Martie, 16 Iulie, 21 Octomvrie.  
 Cloșman, ☉ 8 Ianuarie, 27 Octomvrie.  
 Clsnădie ☉ 29 Iunie, 29 August.  
 Cluc-Sândomnic ☿ 17—18 Martie, 8—9 Octomvrie.  
 — ☉ 19 Martie, 10 Oct.  
 Cluc-Sângeorgiu (jud. Ciuc) ☿ 19—20 Martie, 18—19 Dec.  
 — ☉ 21 Martie, 20 Decemvrie.  
 Cluc-Sânmarțin ☿ 1—2 Maiu, 7—8 Nov. — ☉ 3 Maiu,  
 9 Noemvrie.  
 Clucilei (jud. Caraș) ☿ și ☉ 2 Febr., 21 Maiu, 15 Aug.,  
 26 Octomvrie.

- Cluj 🐄 27—28 Apr. — 🐄 7—9 Ian., 9—11 Martie, 10—12 Iunie, 29—31 Aug., 30 Oct.—1 Nov. — 🐄 10 Ianuarie, 12 Martie, 13 Iunie, 1 Sept., 2 Nov.
- Codlea 🐄 24 Aprilie, 29 Septembrie.— 🐄 25 Aprilie, 30 Septembrie.
- Cohalm-Rupea 🐄 7—9 Ianuarie, 10 Aprilie, 22—24 Iulie, 7—9 Oct. — 🐄 10 Ian., 11 Aprilie, 25 Iulie, 10 Oct.
- Cojocna 🐄 9—10 Aprilie, 2—3 Nov. — 🐄 11 Apr., 4 Nov.
- Comloșul mare (Timiș) 🐄 27 Febr., 12 Iunie, 28 August. — 🐄 28 Febr., 13 Iunie, 29 August.
- Copăcel (Făgăraș) 🐄 și 🐄 15 Febr., 27 Sept.
- Copalnic-Mănăstur 🐄 29 Maiu, 4 Dec. — 🐄 30 Maiu, 5 Decembrie.
- Copșa-mare 🐄 21 Aug. — 🐄 24 August.
- Copșa-mică 🐄 21 Aprilie, — 🐄 25 Apr., 20 Aug. — 🐄 28 Apr., 23 Aug.
- Cornățel 🐄 31 Martie, 1 Aug., — 🐄 1 Aprilie, 2 Aug.
- Corund 🐄 15 Ianuarie, 11 Maiu, 1 Iulie, 22 August. — 🐄 18 Ianuarie, 14 Maiu, 4 Iulie, 25 Aug.
- Covasna 🐄 10 Febr., 1 Maiu, 21 Iulie, 10 Noembrie. — 🐄 11 Februarie, 2 Maiu, 22 Iulie, 11 Noembrie.
- Cozmaș 🐄 23—24 Ian., 19—20 Aug. — 🐄 25 Ian., 21 Aug.
- Crasna 🐄 18 Ianuarie, 11 Aprilie, 11 Iulie, 10 Oct. — 🐄 19 Ianuarie, 12 Aprilie, 12 Iulie, 11 Oct.
- Crihalma 🐄 25 Martie, 1 Iulie, 1 Dec. — 🐄 26 Martie, 2 Iulie, 2 Dec
- Criș 🐄 5 Ianuarie, 10 Iunie, 10 Oct. — 🐄 7 Ianuarie, 12 Iunie, 12 Oct.
- Crișpatac 🐄 24 Febr., 16 Iunie, 4 Octombrie.
- Cristur 🐄 21—22 Febr., 1—2 Maiu, 4—5 Iulie, 8—9 Sept — 🐄 28—29 Apr. — 🐄 24 Febr., 4 Maiu, 7 Iulie, 11 Septembrie. Expoziție și târg de reproducători masculi 28 Febr., 1 Martie târg de tauri.
- Criț 🐄 22 Ian., 29 Aug. — 🐄 25 Ian., 1 Sept.
- Cuciu, 🐄 10 Aprilie, 25 Noembrie.
- Dala săsească 🐄 4—5 Aprilie, 10—11 Oct. — 🐄 6 Apr., 12 Octombrie.

- Dalboșeț  10 Martie, 23 Octomvrie.
- Daneș  2 Martie, 17 Iunie, 2 Oct. —  5 Martie, 20 Iunie, 5 Oct.
- Dârlos  18—19 Martie, 19—20 Iunie, 8—9 Octomvrie. —  20 Martie, 21 Iunie, 10 Octomvrie.
- Deda  16—18 Ian., 4—6 Apr., 18—20 Sept. —  19 Ian. 7 Apr. 21 Sept.
- Dej  26 Febr., 28 Maiu, 13 August, 10 Dec. —  27 Febr., 29 Maiu 14 August, 11 Dec.
- Delta (Timiș)  20 Mart., 12 Iunie, 11 Sept., 27 Nov.
- Deva  11—12 Ian., 11—12 Maiu, 31 Iulie—1 August, 27—28 Oct. —  14 Ian., 14 Maiu, 3 Aug., 30 Oct.
- Dezna  19 Martie, 14 Maiu, 10 Sept., 3 Decemvrie.
- Dicio-Sânmartin  26—28 Febr., 28—30 Aprilie, 21—23 Iulie, 12—14 Oct. —  1 Martie, 1 Maiu, 24 Iulie, 15 Octomvrie.
- Ditrâu  31 Ian.—2 Febr., 28—30 Apr., 14—16 Iulie, 22—24 Nov. —  3 Febr., 1 Maiu, 17 Iulie, 26 Nov.
- Dobra  22 Apr., 29 Maiu, 7 Sept., 25 Oct. —  și  23 Apr., 30 Maiu, 8 Septemvrie, 26 Octomvrie.
- Dragu  8 Aprilie, 6 Iulie, 18 August, 7 Noemvrie. —  9 Apr., 5 Iulie, 17 August. —  28 Martie, 7 Iulie, 19 Aug. 8 Noemvrie.
- Drăgășani (Vâlcea), 24 Martie, 29 Iunie, 15 August și 26 Octomvrie.
- Drăguș  și  27 Februarie, 21 Iulie.
- Drașov  10 Aprilie, 28 Aug. —  11 Aprilie, 29 Aug.
- Drașeni (Draoș, jud. T.-mare)  27 Febr. 29 Oct. —  1 Martie, 1 Nov.
- Dridif (Făgăraș)  27—28 Martie, 25—26 Sept. —  29 Martie, 27 Sept.
- Dumbrăveni (Ibașfalău)  24—26 Ian., 23—25 Martie, 8—9 Maiu, 2—4 Iulie, 18—20 Sept., 17—19 Noemv., —  27 Ian., 28 Martie, 10 Maiu, 5 Iulie, 21 Sept., 20 Noemvrie.
- Eteț  1—2 Febr., 2—3 Aprilie, 2—3 Iunie, 27—28 Sept. —  3 Febr., 4 Aprilie, 4 Iunie, 29 Sept.
- Făgăraș  15 Mart., 20—22 Maiu, 7—8 Sept. 4—5 Dec., —  17 Martie, 23 Maiu, 9—10 Sept., 6—7 Dec.

- Făget 🐄 și 🐄 15 Ian., 20 Febr., 4 Aprilie, 29 Maiu,  
8 Iulie, 24 August, 4 Nov., 15 Decemvrie.
- Feldioara (jud. Brașov). 🐄 24 Martie, 13 Dec. — 🐄  
25 Martie, 14 Dec.
- Felmer (Târnava-m.) 🐄 1 Aprilie, 1 Sept. — 🐄 2 Apr.,  
2 Septemvrie.
- Focșani 24 Iunie.
- Frata 🐄 5-6 Maiu, 1-2 Aug., 7-8 Nov. — 🐄 7 Maiu,  
3 Aug., 9 Nov.
- Frâna 🐄 12 Aprilie, 1 Oct. — 🐄 14 Aprilie, 2 Octomv.
- Frumoasa 🐄 4-6 Ian., 11-13 Apr., 27-29 Iunie,  
6-8 Septemvrie. — 🐄 7 Ian. 14 Aprilie, 30 Iunie,  
9 Septemvrie.
- Galați 2 Februarie, 21 Maiu, 6 August, 14 Octomvrie.
- Gâlgău (jud. Someș) 🐄 21 Aprilie, 8 Sept. — 🐄 22 Apr.,  
9 Septemvrie.
- Gârbova 🐄 15 Maiu, 29 Oct. — 🐄 17 Maiu, 31 Oct.
- Gârcel (Sălăgiu) 🐄 19 Martie, 24 Iunie, 21 Sept., 25 Nov.
- Geoagiu (jud. Hunedoara) 🐄 6-7 Aprilie, 1-2 Iulie,  
3-4 Sept., 18-19 Dec. — 🐄 8 Aprilie, 3 Iulie, 5  
Sept., 20 Dec.
- Gheorgheni (jud. Ciuc) 🐄 27-28 Martie, 12-14 Iunie,  
4-6 Septemvrie, 10-12 Decemvrie. — 🐄 29 Martie,  
15 Iunie, 7 Septemvrie, 13 Decemvrie.
- Gherla 🐄 3-4 Febr., 29-30 Aprilie, 23-24 Iulie, 26-27  
Oct. — 🐄 24-28 Apr. — 🐄 5 Febr., 1 Maiu, 25  
Iulie, 28 Octomvrie.
- Ghlereniș 🐄 4 Apr., 13 Iunie, 12 Septemvrie.
- Ghimeș-Făget (Ciuc) 🐄 20-21 Ian., 22-23 Aug. — 🐄  
22 Ian., 24 August.
- Ghindari 🐄 19-20 Aprilie. — 🐄 21 Aprilie, 21 Iunie, 6  
Sept., 30 Dec. — 🐄 28-29 Dec. — 2 Ianuarie, 24  
Aprilie, 24 Iunie, 9 Septemvrie.
- Ghiriș 🐄 31 Ian.-2 Februarie, 5-7 Iulie, 18-20 Oct.  
— 🐄 3 Februarie, 8 Iulie, 21 Oct.
- Ghloroc 🐄 14 Martie, 26 Septemvrie.
- Gialacuta 🐄 23-24 Ianuarie, 10-11 Iunie, 23-24 Nov.  
— 🐄 25 Ianuarie, 12 Iunie, 25 Noemvrie.

- Gilău 🐄 și 🌀 20 Aprilie, 24 Iulie, 11 Dec.  
 Grădiște (Sarmisegetuza, jud. Hunedoara) 🐄 și 🌀 15  
 Maiu. 14 Octomvrie.  
 Gurghiu 🐄 12—15 Sept. — 🌀 5 Maiu, 16 Sept.  
 Guruslău 🐄 28 Ianuarie, 28 Febr., 13 Maiu, 18 Aug.,  
 20 Nov. — 🌀 29 Ian., 29 Febr., 14 Maiu, 19 Aug.,  
 21 Noemvrie.  
 Hadad 🐄 9 Ianuarie, 12 Martie, 14 Maiu, 25 Iunie,  
 23 Iulie, 22 Oct. — 🌀 10 Ian., 13 Mart., 15 Maiu,  
 26 Iunie, 24 Iulie, 28 Octomvrie.  
 Haldacnt (Timiș) 🌀 16 Ian., 16 Maiu, 14 Sept.  
 Hălmașu (jud. Arad) 🐄 și 🌀 19 Martie, 23 Aprilie, 2  
 Iulie, 20 August, 3 Dec.  
 Hălmeag 🐄 11 Aprilie, 15 Oct. — 🌀 12 Aprilie, 16 Oct.  
 Hărășcrac 🐄 9—11 Mart., 29 Iunie—1 Iulie, 13—15 Aug.,  
 16—18 Nov. — 🌀 12 Mart., 2 Iul., 16 Aug., 19 Nov.  
 Hășmașul-Lăpușului 🌀 25 Martie, 6 Dec.  
 Hațeg 🐄 30—31 Ian., 20—22 Aprilie, 20 Iunie, 12—13  
 Aug. 5—6 Sept. — 🌀 2 Febr., 23 Aprilie, 15 Aug.,  
 8 Sept.  
 Hendorf 🐄 14 Apr., 14 Iulie, 8 Nov. — 🌀 16 Aprilie.  
 16 Iulie, 10 Nov.  
 Hetur (jud. T.-mare) 🐄 30—31 Ian., 25—26 Iunie, 10—11  
 Octomvrie. — 🌀 1 Februarie, 27 Iunie, 12 Oct.  
 Hida 🐄 5 Aprilie, 25 Sept. — 🌀 6 Apr., 26 Septemvrie.  
 Hodoș 🐄 25—27 Ianuarie, 14—16 Apr., 18—20 Sept. —  
 🐄 11—13 Aprilie. — 🌀 28 Ian., 17 Aprilie, 21 Sept.  
 Hoghilag 🐄 și 🌀 1 Apr., 26 August.  
 Homorod 🐄 15—16 Martie, 29—30 Iunie, 15—16 Nov.  
 — 🌀 17 Martie, 2 Iulie, 17 Noemvrie.  
 Huedln 🐄 24 Ian., 20 Februarie, 2 Aprilie, 21 Maiu,  
 25 Iulie, 20 Sept. 24 Nov., 17 Dec. — 🌀 25 Ian.,  
 21 Februarie, 3 Aprilie, 22 Maiu 26 Iulie, 21 Sept.,  
 25 Noemvrie. 18 Decemvrie.  
 Handrabeșu 🐄 5 Iulie, 5 Nov. — 🌀 7 Iulie, 14 Nov.  
 Hunedoara 🐄 6—8 Aprilie, 1—3 Iunie, 26—28 Iunie,  
 26—28 August, 11—13 Noemv. — 🐄 24—25 Iunie.  
 — 🌀 9 Aprilie, 4 Iunie, 29 Iunie, 29 Aug., 14 Nov.

- Hususău (jud. Târnava-mică) 🐄 23—25 Febr., 20—22 Iunie, 23—25 Oct. — 🐄 26 Febr., 23 Iunie, 26 Oct.
- Iacobeni. 🐄 28—29 Apr., 26—27 Oct. — 🐄 30 Aprilie, 28 Octomvrie
- Iara (jud. Turda) 🐄 13—15 Febr., 28—30 Aprilie, 13—15 Iulie, 30 Sept. — 1 Oct. — 🐄 16 Februarie, 1 Maiu, 16 Iulie, 2 Octomvrie.
- Ibişdorful-săsesc 🐄 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Iclod (jud. Someş) 🐄 şi 🐄 12 Ian., 29 Martie, 9 August, 18 Octomvrie.
- Ieci (M Turda) 🐄 2 Iulie.
- Iernut 🐄 7—8 Ianuarie, 4—5 Martie, 29—30 Iunie, 1—2 Noemvrie. — 🐄 10 Ianuarie, 7 Martie, 2 Iulie, 4 Nov.
- Ighişul-nou 🐄 şi 🐄 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Ighin 🐄 19—24 Maiu, 20—25 Octomv. — 🐄 25 Maiu, 26 Octomvrie.
- Ieanda-mare 🐄 9 Febr., 1 Maiu, 15 Oct. — 🐄 10 Febr., 2 Maiu, 16 Oct
- Ieni (Treiscaune) 🐄 şi 🐄 10 Ianuarie, 1 Maiu, 8 Sept.
- Illa 🐄 şi 🐄 7 Ian., 25 Martie, 20 Iunie, 24 Iunie, 15 Aug., 29 Septemvrie
- Intorsura Buzăului 🐄 2 Maiu, 29 Sept. — 🐄 3 Maiu, 30 Sept.
- Jibău (jud. Sălaj) 🐄 13 Febr., 27 Martie, 4 Maiu, 20 Iunie., 10 Iulie, 15 Aug., 10 Oct., 17 Decemvrie. — 🐄 14 Febr., 28 Martie, 5 Maiu, 21 Iunie, 11 Iulie, 16 Aug., 11 Oct., 18 Dec.
- Jidvelu (Târn.-mică) 🐄 15—17 Ian., 15—17 Maiu, 4—6 Sept., 22—24 Nov. — 🐄 18 Ian., 18 Maiu, 7 Sept., 25 Noemvrie.
- Jimborul-mare 🐄 20 Ian., 17 Apr., 5 Iunie, 27 August, 22 Noemvrie.
- Jucul-de-jos 🐄 1—2 Maiu. — 🐄 20 Maiu, 4 Septemvrie.
- Lăpuş (jud. Someş) 🐄 17 Martie, 14 Iunie, 6 Aug., 7 Dec. — 🐄 18 Martie, 15 Iunie, 7 August, 8 Decemvrie.
- Lăpuşel (jud. Satu-mare) 🐄 şi 🐄 3 Febr., 24 Martie, 19 Maiu, 4 August, 27 Octomvrie, 7 Dec-mvrie.
- Laslea-mare 🐄 15 Febr., 15 Iulie, 15 Oct. — 🐄 18 Febr., 18 Iulie, 18 Oct.

- Lechința (jud. Năsăud) 🐾 27—29 Febr., 22—24 Aprilie,  
29—31 Maiu 17—19 Sept., 17—19 Dec. — 📦 1 Martie,  
25 Apr., 1 Iunie, 20—21 Sept., 20 Decembrie.
- Lisa (Făgăraș) 🐾 3 Iunie, 21 Septembrie.
- Lona (j. Someș) 🐾 și 📦 23 Ian., 24 Maiu, 16 August.
- Lovnic 🐾 5—6 Martie, 6—7 Iulie. — 📦 7 Martie, 8 Iulie.
- Ludoș (jud. Sibiu) 🐾 15 Apr., 27 Sept. — 📦 16 Aprilie,  
28 Septembrie.
- Luduș (jud. Turda) 🐾 1—3 Maiu, 1—3 Oct. — 📦 4 Maiu,  
4 Octombrie.
- Lugoj 🐾 și 📦 5—6 Februarie, 6—7 Maiu, 22—23 Iulie,  
14—15 Oct.
- Luna-de-jos (jud. Someș) 🐾 și 📦 25 Ian., 3 Maiu, 16 Aug.
- Lunca 📦 25 Aprilie, 21 Septembrie.
- Lupeni (jud. Odorhei) 🐾 5 Maiu, 16 August, 9 Nov.
- Lupșa 📦 14 Ianuarie, 4 Maiu, 6 Sept.
- Măgheruș 🐾 5 Februarie, 9 Aprilie, 4 August, 14 Nov.  
— 📦 6 Februarie, 10 Aprilie, 5 August, 15 Noemv.
- Mălâncrav 🐾 11 Martie, 12 Iunie, 29 Sept. — 📦 12  
Martie, 13 Iunie, 30 Septembrie.
- Mănărade (Alba-Iul) 📦 28 Octombrie.
- Mănăsturel-ung. 🐾 18 Martie, 28 Iunie, 19 August, 10 Nov.  
— 📦 19 Martie, 29 Iunie, 20 August, 11 Noemvrie.
- Marcod 🐾 26—28 Martie. — 🐾 29—31 Martie, 14—16  
Sept. — 📦 1 Apr., 17 Sept.
- Marpod 🐾 21—22 Maiu, 29—30 Oct. — 📦 23 Maiu,  
31 Octombrie.
- Mărtinuș 🐾 11—12 Febr., 13—14 Maiu, 29—30 August.  
— 📦 14 Febr., 16 Maiu, 1 Septembrie.
- Mediaș 🐾 15—17 Febr., 10—12 Aprilie, 28—30 Maiu,  
9—12 Iulie, 26—28 Sept., 27—29 Nov. — 🐾 6—10  
Iulie. — 🐾 *de prasilă* 20 Martie. — 📦 18 Februarie,  
13 Iulie, 29 Sept., 30 Nov.
- Mehadia 🐾 și 📦 2 Ian. 16 Maiu, 25 Iunie, 8 Octombrie.
- Mercurea (jud. Sibiu) 🐾 22—23 Februarie, 25—26 Iunie,  
17—18 August, 9—10 Nov. — 📦 24 Febr., 27 Iunie,  
19 August, 11 Noemvrie.
- Merghindeal 🐾 21 Aprilie, 23 August, 21 Octombrie.  
— 📦 23 Aprilie, 25 August, 23 Oct.

- Micăsasa** 🐄 25 Ianuarie, 17 Maiu, 10 Octomvrie. —  
 📦 28 Ianuarie, 20 Maiu, 13 Octomvrie.
- Miercurea-Cincului** 🐄 26—28 Ianuarie, 3—5 Maiu, 10—12  
 Iulie, 26—28 Sept. — 📦 29 Ianuarie, 6 Maiu, 13  
 Iulie 29 Septemvrie.
- Miercurea-Nirajului** 🐄 21—23 Febr., 3—4 Maiu, 29—31  
 Iulie, 7—9 Dec. — 📦 24 Febr., 5 Maiu, 1 August,  
 10 Dec.
- Miercurea-Murăşului** 🐄 21—23 Febr., 29—31 Iulie,  
 7—9 Decemvrie. — 📦 24 Februarie, 1 August, 10 Dec.
- Miheşu** 🐄 21—23 Ian., 27—29 Maiu, 31 Iulie—2 August.  
 — 📦 24 Ianuarie, 30 Maiu, 3 August.
- Mocu** 🐄 3—4 Ianuarie, 19—20 Martie, 2—3 Maiu,  
 16—17 Aug. — 📦 5 Ian., 21 Martie, 4 Maiu, 18 Aug.
- Moldova nouă** 📦 5 Maiu, 24 Iunie.
- Moldova veche** 🐄 și 📦 21 Apr., 27 August.
- Monor** 🐄 29—30 Maiu, 25—26 Septemv. — 📦 31 Maiu,  
 27 Septemvrie.
- Moşna** 🐄 2 Febr., 21 Aprilie, 26 August. — 🐄 17 Aprilie.  
 — 📦 4 Febr., 24 Apr., 28 August.
- Motişul** 🐄 16 Martie, 2 Iunie, 2 Nov.
- Murăş-Ludoş** 🐄 28 Apr.—1 Maiu, — 🐄 1—3 Maiu,  
 1—3 Octomvrie, — 📦 4 Maiu, 4 Octomvrie.
- Nadeş** 🐄 2 Februarie, 25 Aprilie, 28 Oct. — 📦 6 Febr.,  
 28 Aprilie, 31 Oct.
- Năsăud** 🐄 20—21 Martie, 25—26 Maiu, 5—6 Sept.,  
 6—7 Noemvrie, — 📦 22 Martie, 27 Maiu, 7 Sept.,  
 8 Noemvrie.
- Noerich** 🐄 1 Febr., 4 Maiu, 22 Oct. — 📦 3 Februarie,  
 6 Maiu, 24 Oct.
- Oclandul-Homorodului** 🐄 25—27 Aprilie, 24—26 Oct. —  
 📦 28 Apr., 27 Oct.
- Ocna-Sibiului** 🐄 și 📦 29—30 Martie, 3—4 August,  
 17—19 Dec.
- Ocna-Murăşului** 🐄 6—7 Apr., 10—11 August. — 📦 8  
 Aprilie, 12 August.
- Odorheiu** 🐄 12—14 Martie, 8—10 Iunie, 1—3 Oct., 18—20  
 Dec. — 🐄 10—12 Apr., 28—30 Sept., — 📦 15 Martie,  
 11 Iunie, 4 Oct., 21 Decemvrie.











































- Ogra (jud. Târnava-mică). 🐄 28—30 Martie, 15—17 Iunie, 13—15 Sept. 15—17 Dec. — 🏠 31 Martie, 18 Iunie, 16 Septembrie, 18 Dec.
- Olafalăul-mare 🐄 9—11 Martie, 26—28 Nov. — 🏠 12 Martie, 29 Nov.
- Olpret 🐄 1 Ian., 25 Aprilie. 7 Iunie, 1 August, 5 Oct. — 🏠 2 Ianuarie, 26 Aprilie, 8 Iunie, 2 Aug., 6 Oct.
- Orăștie. 🐄 10—12 Martie, 1—2 Iunie, 1—2 Oct., 3—4 Decembrie. — 🏠 14 Martie, 4 Iunie, 4 Oct., 6 Dec.
- Oravița 🏠 25 Martie, 25 Iulie.
- Orlat 🐄 25 Martie, 15 Aug. — 🏠 26 Martie, 16 August.
- Ormenișul-de Câmpie 🐄 16—17 Ianuarie, 3—4 Maiu, 4—5 Iulie, 16—17 Dec. — 🐄 10—12 Dec. — 🐄 15—17 Apr. — 🏠 18 Ianuarie, 6 Maiu, 6 Iulie, 18 Decembrie.
- Orșova 🐄 și 🏠 1—3 Maiu, 17—19 Septembrie.
- Ozun (jud. Treiscaune), 🐄 25 Martie, 27 Maiu, 2 Sept., 9 Decembrie. — 🏠 26 Mart., 28 Maiu, 3 Sept., 10 Dec. — 🐄 *de prăsilă* 17 Martie.
- Paloș 🐄 10 Martie, 31 Iulie, 5 Dec. — 🏠 11 Martie, 1 Aug., 6 Dec.
- Panticeu 🐄 23 Iunie, 9 Sept. — 🏠 24 Iunie, 10 Sept.
- Păpăuți 🐄 și 🏠 15 Febr., 13 Iunie, 15 Aug., 31 Oct.
- Paplu-Ilarian (vezi: Budiul de Câmpie).
- Pecica (jud. Arad) 🐄 30 Ian., 16 Iulie — 🏠 31 Ian.— 1 Febr., 17—18 Iulie
- Pecica-ung. 🏠 9 Maiu, 14 Septembrie.
- Petelea (j. Mureș) 🐄 18—20 Maiu, 3—5 Dec. — 🏠 21 Maiu, 6 Dec
- Petriș (Bistrița-Năsăud) 🐄 30—31 Martie, 28—29 Oct. — 🏠 1 Aprilie. 30 Octombrie
- Petroșani 🐄 14 Maiu, 14 Oct. — 🏠 15 Maiu, 15 Oct.
- Pitești 23 Aprilie, 21 Maiu.
- Plăeșii-de-Jos 🏠 1 Maiu, 2 Iulie, 27 Noemv.
- Polana-Sibiului 🐄 11—12 Iulie, 19—20 Sept. — 🏠 13 Iulie, 21 Sept
- Polana-Sărată 🐄 3 Apr., 19 Maiu, 14 Iulie, 25 Oct. — 🏠 4—5 Aprilie. 20 Maiu, 15 Iulie, 26 Oct.
- Poplaca 🐄 și 🏠 10—11 Martie, 27—28 Sept.

- Porumbacul-de-jos** 🐾 14—15 Aprilie, 1—2 Sept. — 🏠  
 16 Aprilie, 3 Sept  
**Praid** 🐾 16—18 Martie, 23—25 Iulie, 12—14 Octomv.,  
 14—16 Dec. — 🏠 19 Martie, 26 Iulie, 15 Octomv.,  
 17 Decemvrie.  
**Prejmer (jud. Braşov)** 🐾 2 Febr., 5 Aug. — 🏠 3 Febr.,  
 7 August.  
**Proştea-mare.** 🐾 29 Ianuarie, 6 Aprilie, 10 Iunie, 26 Oct.  
**Prundul-Bărgăului** 🐾 7—8 Ian., 12—13 Apr., 30 Iunie  
 — 1 Iulie, 27—29 Oct. — 🏠 9 Ian., 14 Apr. 2 Iulie,  
 30 Oct  
**Racoşul-de-jos** 🐾 23 Aprilie, 23 Iunie, 20 Sept. — 🏠  
 24 Aprilie. 24 Iunie, 21 Septemvrie  
**Racoviţa-Olt** 🐾 🏠 🐾 9 Martie, 20 August.  
**Râşnov** 🐾 24 Ianuarie, 11 Iulie. — 🏠 25 Ian., 12 Iulie.  
**Râmnicu-Vâlcea** 14 Octomvrie.  
**Reca (Timiş)** 🐾 și 🏠 20 Febr., 18 Iunie, 27 Aug., 29 Oct.  
**Reghin** 🐾 11—13 Februarie, 4—6 Maiu, 2—4 August,  
 15—17 Octomvrie. — 🐾 14—18 Febr., 7—11 Maiu,  
 — 5—9 August, 18—22 Octomvrie. 🏠 1—3 Maiu,  
 30 Iulie—1 August. — 🏠 19 Februarie, 12 Maiu,  
 10 August, 23 Octomvrie.  
**Reşiţa** 🐾 și 🏠 26 Febr., 22 Aprilie, 15 Iulie, 9 Sept.  
**Reteag** 🐾 4—6 Maiu, 9—11 Iulie, 26—27 Sept. — 🏠  
 7 Maiu, 12 Iulie, 28 Sept.  
**Retişdorf** 🐾 18—19 Maiu, 10 Sept — 🏠 21 Maiu.  
**Richişul** 🐾 25 Martie, 13 Nov. — 🏠 27 Martie, 15 Nov.  
**Rimetea (jud Turda)** 🐾 13—15 Maiu, 7—9 Oct. — 🏠  
 16 Maiu, 10 Oct.  
**Rodna** 🐾 18—19 Febr., 1—3 Maiu, 23—24 Iunie, 7—9  
 Aug., 27—28 Oct., 12—13 Dec. — 🏠 20 Febr., 4 Maiu,  
 25 Iunie, 10 Aug., 29 Oct., 14 Dec.  
**Roşla-montană** 🐾 29 Martie, 11 Oct. — 🏠 30—31 Mart.,  
 12—13 Oct.  
**Rovine (jud. Arad)** 🐾 7 Maiu, 10 Sept. — 🏠 8—9 Maiu,  
 11—12 Sept.  
**Ruşli-Munţi** 🏠 30 Martie, 30 Septemvrie.  
**Săbăd** 🐾 14—16 Aprilie, 4—6 Oct. — 🏠 17 Aprilie 7 Oct.

- Săcel (jud. Sibiu) 🐄 și 🏠 20. Maiu, 25 Oct.  
 Sălașul-de-sus 🐄 20—21 Aprilie, 26—27 Sept. — 🏠  
 23 Apr., 29 Sept.  
 Sălciua-de-jos (Turda) 🐄 și 🏠 4 Apr., 8 Maiu, 10  
 Aug. 20 Octomvrie  
 Sălște (jud. Sibiu) 🐄 și 🏠 4 Apr., 11 Iunie, 4 Oct. —  
 🐄 5 Apr., 12 Iun., 5 Oct. — 🏠 6 Aprilie, 14 Iunie,  
 8 Octomvrie  
 Sâmbăta-de-jos 🐄 22—23 Aprilie, 14 Sept. — 🏠 24 Apr.,  
 15 Septemvrie  
 Sândonic 🐄 16—18 Martie, 7—10 Nov. — 🏠 19 Mart.,  
 16 Noemvrie.  
 Sângeorgiul-de-pădure 🐄 3 Ian. — 🐄 18 Martie. —  
 🐄 4—5 Ianuarie, 19—20 Martie, 2—3 Iulie, 26—27  
 Oct — 🏠 5 Ian., 21 Martie, 4 Iulie, 29 Oct.  
 Sângeorgiul-săsesc 🐄 29—31 Ian., 5—7 Maiu, 29—31  
 Iulie, 29—31 Oct. — 🏠 1 Febr., 8 Maiu, 1 August,  
 1 Nov.  
 Sânmărtin 🐄 1—2 Maiu, 7—8 Nov. — 🏠 3 Maiu, 9 Nov.  
 Sânmiclău (jud. T. mică) 🐄 7 Apr., 11 Sept. — 🐄 22—24  
 Apr., 18—20 Sept., 10—12 Dec. — 🏠 25 Aprilie, 21  
 Sept., 13 Decemvrie.  
 Sâni-Nicolaul-Mare (j. Torontal) 🐄 și 🏠 2 Aprilie, 2 Iulie,  
 22 Octomvrie, 18 Decemvrie.  
 Sâni-Paul (jud. T. mică) 🐄 20—22 Martie, 25—27 Aug.  
 — 🏠 23 Martie, 28 Aug.  
 Sântămăria-de-piatră 🐄 și 🏠 13 Ian., 18 Aprilie.  
 Sântămăria-Orlea 🐄 27—29 Martie, 4—5 Septemvrie, —  
 🐄 29—30 Martie, 6—7 Sept. — 🏠 31 Martie,  
 8 Septemvrie.  
 Șarcala 🐄 8—9 Maiu, 21—22 August, 9—10 Nov. — 🏠  
 10 Maiu, 23 Aug., 11 Noemvrie.  
 Șarmașul 🐄 15—16 Ianuarie, 18—19 Aprilie, 8—9 Iunie,  
 27—28 August, 8—9 Oct., 4—5 Dec. — 🏠 17 Ian.,  
 20 Aprilie, 10 Iunie, 29 August, 10 Oct., 6 Dec.  
 Șaroșul-săsesc (Târnava-mică) 🐄 7—8 Apr., 17—18 Sept.  
 — 🏠 9 Aprilie, 19 Septemvrie  
 Saschiz 🐄 și 🏠 20 Nov. — 🐄 10 Ianuarie, 20 Maiu,  
 1 Aug., 22 Nov. — 🏠 12 Ian., 22 Maiu, 3 Aug., 25 Nov.

- Săsciori. (jud. Alba) 28—29 Martie, 24—25 Oct. — 30 Martie, 26 Oct. Săvădisla (jud. Cluj) 24—26 Apr., 25—27 Oct. — 27 Apr., 29 Oct. Sebeș (jud. Alba) 26—28 Ianuarie, 21—23 Apr., 30—31 Maiu, 21—23 Aug. — 6—8 Aprilie. — 29 Ian., 24 Apr., 24 August.
- Șelca-mare 9 Maiu, 28 Aug., 10—11 Decembrie. — 13 Maiu, 30 Aug., 13 Decembrie.
- Șelca-mică 21 Iunie, 8 Nov. — 24 Iunie, 11 Nov.
- Șelstat 19 Maiu, 22 Sept. — 21 Maiu, 24 Sept.
- Senereuș (T.-mică) 10—11 Aprilie, 28—29 Iunie, 26—27 Octombrie. — 12 Aprilie, 30 Iunie, 29 Oct.
- Sf. Gheorghe 26 Iunie. — 7—8 Martie, 25—26 Apr. 27—28 Iunie, 10—11 Octombrie.
- Sibiu 26—28 Aprilie, 7—9 Sept. — 9—10 Ian., 29—30 Aprilie, 10—11 Sept. — 11—12 Ian., 2—3 Maiu, 12—13 Septembrie. — 13 Ianuarie, 3 Maiu, 15 Septembrie.
- Sic (jud. Someș) și 24 Febr., 8 Iulie, 27 Sept., 18 Oct., 30 Nov.
- Simeria (jud. Hunedoara) 26—27 Febr., 21—22 Iunie, 11—12 Sept., 23—24 Oct. — 1 Martie, 24 Iunie, 14 Sept., 26 Oct.
- Șieu (jud. Năsăud) 16 Ian., 14 Aprilie, 14 Iulie, 9 Oct. — 17 Ianuarie, 15 Aprilie, 15 Iulie, 10 Octombrie.
- Șleul-mare 30 Septembrie. — 1 Octombrie.
- Șighetul Marmăței 15—16 Febr., 23—24 Maiu, 19—20 Iulie, 4—5 Sept., 16—17 Oct., 18—19 Dec.
- Șighișoara 15—16 Ian., 13—14 Martie, 21—22 Iunie, 15—16 Sept., 1—2 Nov. — 16 Martie, 24 Iunie, 4 Noembrie Șilimeghiu și 13—14 Ian., 7—8 Aprilie, 2—3 Iunie, 14—15 August, 27—28 Octombrie.
- Șilindia 30 Maiu, 10 Oct., 19 Decembrie.
- Șimandul de sus 11 Februarie, 12 Maiu, 8 Sept. — 12 Februarie, 13 Maiu, 9 Septembrie.
- Șimleul-Silvaniei 17 Martie, 23 Maiu, 23 Iunie, 1 Septembrie, 27 Oct., 22 Dec. — 18 Martie, 24 Iunie, 2 Sept., 23 Dec.

- Șinca-veche.** 🐄 10 Martie, 29 Aprilie, 20 Iulie, 24 Oct.  
 — 🐄 și 🐄 11 Martie, 30 Aprilie, 21 Iulie, 25 Oct.
- Șimon (jud. Brașov)** 🐄 și 🐄 9 Aug., 21 Noemvrie.
- Șintereag (jud. Someș)** 🐄 2 Feb., 23 Iunie. — 🐄 3 Feb.,  
 24 Iunie.
- Șiria** 🐄 12 Martie, 4 Iunie, 20 August, 26 Nov.  
 — 🐄 13 Martie, 5 Iunie, 21 August, 27 Nov.
- Șilnic** 🐄 1 Iunie, 14 Oct. — 🐄 2 Iunie, 15 Oct.
- Șoarș (Târnava-m.)** 🐄 7—8 Aprilie, 17—18 Sept. —  
 🐄 9 Apr., 19 Sept.
- Soborșin** 🐄 14 Febr., 13 Maiu, 18 August, 3 Decemvrie.
- Șomârtin** 🐄 13 Aprilie, 28 Iulie, 5 Nov. — 🐄 16 Apr.,  
 31 Iulie, 8 Nov.
- Somcuta-mare** 🐄 3 Martie, 21 Aprilie, 2 Iunie, 18 Aug.,  
 10 Nov., 15 Dec. — 🐄 4 Martie, 22 Aprilie, 3 Iunie,  
 19 August, 11 Noemvrie, 16 Dec.
- Someș-Guruslău (jud. Sălaj)** 🐄 1 Maiu, 7 August, 8  
 Nov. — 🐄 2 Maiu, 8 August, 9 Noemvrie.
- Spermezeu** 🐄 19 Maiu, 9 Sept. — 🐄 20 Maiu, 10 Sept.
- Strelu-Sângeorgiu (Hunedoara)** 🐄 și 🐄 6 Maiu, 18 Dec.
- Snpurul-de-jos** 🐄 16 Febr., 17 Maiu, 9 Aug., 15 Nov.
- Țaga** 🐄 12 Martie, 21 Iunie.
- Tâlmăciu** 🐄 27 Febr., 23 Iunie, 3 Nov. — 🐄 28 Febr.,  
 24 Iunie, 4 Nov.
- Târgu-Murâș** 🐄 13—16 Ian., 17—20 Martie, 25—28 Maiu,  
 1—3 Septemvrie, 7—10 Noemvrie — 🐄 17 Ianuarie,  
 21 Martie, 29 Maiu, 4 Septemvrie, 11 Noemvrie.
- Târgu-Săcuiesc** 🐄 2—3 Ianuarie, 7—8 Maiu, 26—27 Oct.  
 — 🐄 4 Ianuarie, 9 Maiu, 28 Octomvrie.
- Tășnad** 🐄 și 🐄 17 Febr., 5 Apr., 11 Maiu, 6 Iulie, 7 Sept.  
 19 Oct., 16 Nov.
- Teaca** 🐄 30—31 Ianuarie 29—30 Aprilie, 25—26 Iunie,  
 3—4 Noemv. — 🐄 10—12 Apr. — 🐄 1 Febr., 1 Maiu,  
 27 Iunie 5 Noemvrie.
- Telnș** 🐄 17—18 Februarie, 26—27 Aprilie, 24—25 Iunie,  
 25—26 Aug., 5—6 Noemvrie. — 🐄 15 August. — 🐄  
 20 Februarie, 28 Aprilie, 26 Iunie, 28 August, 8 Nov.

- Ticmandru  31 Martie, 14 Septembrie, 28 Dec. —   
 1 Aprilie, 15 Sept., 29 Decembrie. —  2 Aprilie,  
 16 Septembrie, 30 Decembrie.
- Ticușul-vechiu  11—12 Febr., 24—25 Iunie, 1—2 Nov.  
 —  13 Febr., 26 Iunie, 3 Noembrie.
- Timișoara  și  17—21 Martie, 26—30 Maiu, 11—15  
 Aug., 29 Sept.—3 Oct., 15—19 Decembrie.
- Topa mare (deșartă)  2 Febr., 22 Aprilie, 6 August,  
 22 Octombrie.
- Toplița  27—29 Ian., 22—24 Aprilie, 7—9 Iulie, 2—4  
 Oct. —  30 Ian., 25 Aprilie, 10 Iulie, 5 Oct.
- Trapold (Târnava-mare)  24—25 Martie, 8—9 Dec. —   
 26 Martie 10 Dec.
- Trăscău  13—15 Maiu, 7—9 Octombrie. —  16 Maiu;  
 10 Octombrie.
- Tulgheș  20—22 Apr., 23—25 Oct. —  23 Apr., 26 Oct.
- Turda  10—12 Febr., 21—23 Aprilie, 21—23 Iunie, 5—7  
 Sept., 28—30 Oct., 3—5 Dec. —  13 Februarie, 24  
 Aprilie, 24 Iunie, 8 Septembrie, 31 Oct., 6 Dec.
- Ucea de Jos  17 Apr., 29 Aug.,  18 Apr., 30 Aug.
- Ulmeni (vezi Șilimeghiu).
- Ungra  12 Martie, 30 Iunie, 2 Nov. —  13 Martie,  
 1 Iunie, 3 Nov.
- Vad (jud. Făgăraș)  27 Febr., 21 Iunie, 21 Nov. —  
 26 Februarie 20 Iunie, 20 Noembrie.
- Valea-Lungă  23—25 Febr., 20—22 Iunie, 23—25 Oct.  
 —  26 Februarie, 23 Iunie, 26 Octombrie.
- Valdăhaza (jud. Cluj)  21 Martie, 20 Sept —  22  
 Martie, 21 Septembrie.
- Valda-Recea  18—19 Ian., 21 Martie, 1—2 August. —  
 18—19 Ianuarie, 1—2 August.
- Vașcău (j. Bihor)  și  1 Ian., 4 Martie, 6 Maiu,  
 1 Iulie, 2 Sept 4 Noembrie.
- Vânători (j. T.-m.)  7 Mart., 1 Dec. —  28 Mart., 2 Dec.
- Venetla-de-Jos  1—2 Mart., 6—7 Iulie, 23—24 Sept. —  
 3 Mart. 8 Iulie, 25 Septembrie.
- Vinerea  3 Maiu, 27 Decembrie. —  6 Maiu, 30 Dec.
- Vingard (Alba inf.)  10—11 Febr., 11 Maiu, 10—11  
 Septembrie. —  12 Febr., 12 Maiu, 12 Sept.

- Vințul-de-jos 🐄 23—24 Martie, 23—24 Iunie, 13—14 Sept.,  
23—24 Nov. — 🏠 25 Iunie, 25 Noemvrie.
- Vințul-de-sus 🐄 26—28 Febr., 5—7 Iunie, 20—22 Aug.  
16—18 Nov — 🏠 29 Febr., 8 Iunie, 23 Aug., 19 Nov.
- Viștea-de-jos 🐄 4—6 Apr., 11 Iube, 25—26 Aug. — 🏠  
6 Apr, 12 Iulie, 27 August.
- Vișnăul de sus (j. Maramurăș) 🐄 și 🏠 13—14 August,  
3—4 Septemvrie, 15—16 Oct, 19—20 Decemvrie.
- Vlad 🐄 26 Febr., 20 Iunie., 20 Nov. — 🏠 27 Febr., 21 Iunie.,  
21 Noemvrie.
- Vlăhița (jud. Odorheiu) 🐄 9 Martie, 26 Nov. — 🏠 12  
Martie, 29 Nov.
- Voila 🐄 3—4 Maiu, 16—17 Aug. — 🏠 5 Maiu, 18 Aug..  
Voivoden 🐄 21 Martie, 20 Sept. — 🏠 22 Martie, 21 Sept
- Vorumloc 🐄 și 🏠 2 Aprilie, 7—8 Sept.
- Vulcan (j. Brașov) 🐄 9 Martie, 29 Aug. — 🏠 10 Martie,  
30 Aug.
- Vurpăr 🐄 15 Martie, 1 Iulie, — 🏠 16 Martie, 2 Iulie.
- Zábala 🏠 6 Febr., 1 Iulie, 7 Oct, 2 Decemvrie.
- Zăgar 🐄 10—11 Febr., 10—11 Apr., 10—11 Iulie, 10—11  
Oct — 🏠 12 Febr. 12 Apr., 12 Iulie, 12 Oct.
- Zălau 🐄 și 🏠 2—3 Martie, 1—2 Iunie, 29—30 Iulie,  
7—8 Septemvrie, 5—6 Octomvrie, 7—8 Decemvrie.
- Zam 🐄 20 Maiu, 7 Iulie, 28 August, 13 Sept. — 🏠 16 Ian.,  
6 Apr., 21 Maiu, 8 Iulie, 29 Aug., 14 Sept., 30 Nov.
- Zarand 🐄 13 Febr., 22 Maiu, 7 August, 11 Decemvrie.  
— 🏠 14 Febr., 23 Maiu, 8 August, 12 Decemvrie.
- Zărnești 🐄 5 Maiu, 20 Septemvrie. — 🏠 6 Maiu, 21 Sept.
- Zeteleaca 🐄 23—24 Febr., 1—2 Nov — 🏠 25 Febr. 3 Nov.
- Zimboru (jud. Cluj) 🐄 și 🏠 3 Maiu, 21 Iunie, 28 Aug.  
21 Noemvrie
- Zlatna 🐄 17—18 Martie, 16—17 Iunie, 30—31 August,  
19—20 Noemvrie, — 🏠 19 Martie, 18 Iunie, 1 Sept.,  
21 Noemvrie.
- Zorindul mare 🏠 14 Ian., 25 August.
- Zorlențul mare 🏠 18 Iulie, 14 Octomvrie.

# TIPOGRAFIA

și Prima fabrică română de stampile

## Oct. L. Vestemean

SIBIU, Strada Tribunii Nr. 14.

### Secția Tipografiei

execută tot felul de  
imprimate, registre,  
:: acțiuni, etc. ::

### Secția Fabricii de stampile

primește spre executare  
tot felul de stampile din  
cauceluc cu prețuri mo-  
derate. ::

Secția **etichetelor presate** furnizează eti-  
chete presate în două și mai multe culori  
:: pe lângă prețuri moderate. ::

*!! Serviciu prompt și conștientos! !!*

# Poze mărite

după orice fotografie  
se reproduce în atelierul

## EMIL FISCHER

Fotograful Curții Regale

SIBIU, Str. Reg. Maria Nr. 5.



# BOLNAVII DE PLĂMÂNI

**Astmatici  
Anemici**

**Bolnavi de piept  
Sărați de sânge**

**Scrofuloși  
Slăbiți**

Află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin

## Siropul Vértés

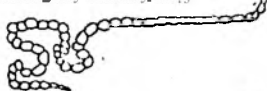


Se întrebuințează încă la: tuse măgărească, rachitis (boală englezească), scutpat de sânge, boale femelești, precum și la tot felul de slăbiciuni. Mii și mii scrisori de recunoștință dovedesc efectul Siropului Vértés. Gust foarte plăcut. Premiati la Paris, Londra, Ostende și Roma. Un colet poștal conținând 4 sticle 540 Lei.

## Betia

Cine vrea să scape de patima aceasta urcicioasă să întrebuințeze „Antibetianul Vértés” scutit legal, preparat, încercat de mult, care degustă bețivul de beuturii spirtoase. Fiind fără gust să poate da pătimășulul fără știră sa. Mii și mii scrisori de recunoștință. 2 flacoane 300 Lei.

## Panglica cu cap cu tot



(Imbricul cordolat), se scoate prin Pilitule Cu-O Vértés. Semnele panglicel: crampe, vomezi, te apasă ceva, parcă un ghem și se urcă până în gât, amețești, leșni, ești anemic, n'oi apelli, câteodată mănânci ca lupul, ești obosit și nu poți lucra, ai prea multă flegmă, gura li-e acră, te înțepă în piept, etc. 1 cutie pilitule Cu-O 210 Lei. 1 cutie de pilitule Cu-O și 2 sticle Esență de stomac pentru întărirea stomacului total 480 Lei.

Deritabil numai dela:  
**Farmacia Vértés la „Vulturul Alb”, Lugoj 307**

Spesele postale și ambalajul se socotesc deosebit.

**Boale de stomac** de tot felul, ca: lipsa de  
de stomac, acreeala, greața și vomarea, cărceii de stomac și peste  
de stomac a farm. Vértes, 1 sticlă 135 Lei, 4 sticle 540 Lei.

**Podagră și reumă** Ischias, Tepeună de  
muschi, Junghiuri,  
Nevralgie, Scrântiri, dureri de nervi se înlătură prin fricțiunile  
cele mai bune, alinătoare, binefăcătoare și întăritoare cu  
**Herculin Vértes, fluidul contra reumei**  
3 sticle fluid și un borcan de masagiu 540 Lei.

**Sângele stricat** se curăță la boalele podagrice,  
reumatice și sifilitice prin  
**Sirop Sassaparila Vértes cu iodcali**

Se recomandă îndeosebi acelor persoane, cari au trăit în-  
ainte o viață ușurată, au suferit de sifilis sau alte ase-  
menea morburii infectoase de sânge și au neglijat acelea,  
sau nu s'au curat pe deplin. 4 sticle 540 Lei.

**Pilule purgative Vértes** au un rezultat  
sigur și fără  
dureri, la CONSPIRAȚIE (eștea grea afară) ÎNVĂRTOȘIRE și  
altele. În urma excelentei preparări sunt cu toate neștricioase și sunt  
recomandabile și pentru curățirea sângelui. 1 cutie mică 36 Lei, 1 cutie  
mare conținând de 3-ori mai mult, în loc de 108 Lei numai 96 Lei.

**Scurgere** (triper la bărbați, scursoare albă la femei)  
catarul vaselor urinare etc., se înlătură prin  
**Injecție Vértes în contra gonoroiei**  
și Salurin Vértes tablete diuretice.

Exactul mod de întrebuințare este anexat. Pentru femei  
să pregătește ca praf. 3 flacoane Injecție și 2 flacoane  
Tablete în total 580 Lei.

**Spiritul galic** al lui Dr. Vértes (Franzbranntwein) cel mai  
bun remediu de casă, pentru intern și fric-  
tiun. 1 duzină 180 Lei, 1 sticlă mare 70 Lei, 1 sticlă de familie 150 Lei.

**Ulei pentru urechi,** vindecă zuzuțul reu-  
matic și nervos al ure-  
chilor, scurgerea urechilor și alte boale de urechi. 1 sticlă 75 Lei.

Deritabil numai dela:

**Farmacia Vértes la „Vulturul Alb”, Lugoș 307**

**Asigurați-vă viața și averul**

la

**PRIMA ARDELEANĂ S. A.**

de

**ASIGURĂRI GENERALE**

fostă Banca Generală de Asigurare „ROMÂNIA”

Singura întreprindere națională de asigurări în organizația social-economică ee o aveau sub regimul poliței din trecut românii din Transilvania, astăzi cea dintâi întreprindere de asigurări din această parte de țară și una din cele mai de seamă din România întregită. Primește Asigurări de viață și rente după toate combinațiunile, precum și asigurări populare cu tragere la sorți. Asigurări de incendiu, efracție, grîndină, accidente, răspundere civilă, transport și de geamuri.

Președintele Consiliului de administrație  
și administrator-delegat:

**I. I. Lapedatu**, fost ministru de finanțe,  
director la „Banca Națională a României”.

**DE CORECTAT:** Căpeteniile bisericesti de pe pag. IV nu sunt numai din Transilvania, ci din România întreagă.

# „ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII

## Centrala SIBIU

Fondat în anul 1872.

**SUCURSALE** · Braşou, Bucureşti, Cluj, Dieşoş, Mărtin  
Lugoş, Mediaş, Tg.-Murăş, Timişoara.

Capital deplin văreat . . . . .	Lei	100,000.000 <sup>00</sup> —
Fonduri de rezervă . . . . .	„	85,000.000 <sup>00</sup> —
Depuneri spre fructificare . . . . .	„	1.400,000.000 <sup>00</sup> —
Active . . . . .	„	1.800,000.000 <sup>00</sup> —

Cel mai vechi Institut de credit din România.

**Legături cu toate centrele  
din ţară şi din străinătate.**

Lucrează direct cu multe bănci din America şi are o secţie specială care se ocupă cu afacerile americane. Efectuează plăţi în Lei şi Dolari efectivi, fără nici o detragere.

Primeşte depuneri spre fructificare atât în Lei, cât şi în Dolari, cu livrete sau în cont-curent, plătind cele mai favorabile dobânzi. La depuneri în Dolari dobânzile se plătesc tot în Dolari efectivi.

**Acordă împrumuturi ţărăneşti ieftine.**

Face toate operaţiunile de bancă.

**Diracţiunea.**